

Ετήσιος Απολογισμός Περιπαγμένων 2024

Επισημοποίηση: BirdLife International

Ορνιθολογική
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
www.ornithologiki.gr

Περιεχόμενα

Σε μία Σελίδα	3
Η Νέα Στρατηγική της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ 2025-2030	3
I. Η Εικόνα της Ορνιθολογικής το 2024	5
A. Μέλη	5
B. Γενική Συνέλευση	5
Γ. Διοικητικό Συμβούλιο	5
Δ. Επαγγελματικά Στελέχη	Error! Bookmark not defined.
E. Εθελοντές – Εθελοντικά προγράμματα και δράσεις	Error! Bookmark not defined.
II. Η δημοσιοποίηση και προβολή του έργου της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ το 2024	13
A. Η δημόσια εικόνα της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ το 2024	13
B. Επικοινωνία – Κάλυψη από ΜΜΕ.....	16
Γ. Διοργάνωση και Συμμετοχή σε Εκδηλώσεις	18
Δ. Επιστημονικές Δημοσιεύσεις.....	22
III. Ο Ορνιθολογικός Σταθμός Αντικυθήρων	23
IV. Πολιτική Προστασίας & Διατήρησης.....	25
A. Εφαρμογή της Οδηγίας για τα Πουλιά και προστασία της Βιοποικιλότητας.....	25
B. Αντιμετώπιση απειλών.....	25
Γ. Δράσεις και Εκστρατείες Πολιτικής για ζητήματα αιχμής.....	30
Δ . Συνεργασίες – Συνέργειες	Error! Bookmark not defined.
E . Άλλες εξελίξεις στον τομέα της Πολιτικής.....	Error! Bookmark not defined.
V. Ορνιθολογική Έρευνα, Προστασία & Διατήρηση	36
VI. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	69

Σε μία Σελίδα

Στην παρούσα 40η Γενική Συνέλευση το Σωματείο καλείται να εγκρίνει τη νέα 6ετή Στρατηγική 2025-2030. Οι διαδικασίες αξιολόγησης και σχεδιασμού ξεκίνησαν τον Ιανουάριο και ολοκληρώθηκαν το φθινόπωρο 2024. Ακολουθήθηκε μια ανοιχτή διαδικασία αξιολόγησης που περιλάμβανε ερωτηματολόγια, ατομικές συνεντεύξεις και εργαστήρια συμμετοχικής αξιολόγησης στα οποία συμμετείχαν ΔΣ και εργαζόμενοι, μεγάλος αριθμός μελών και εκπροσώπων εξωτερικών συνεργαζόμενων φορέων. Σας καλούμε λοιπόν να μελετήσετε να αξιολογήσετε και να προτείνετε βελτιώσεις στο βετές επιχειρησιακό Σχέδιο της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ που σας έχει κατατεθεί, έχοντας βεβαίως υπόψη ότι αυτό υποβάλλεται σε ετήσια διαδικασία επαναξιολόγησης.

Το 2024 έφερε τη δικαίωση της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ με την – μετά από διαγωνισμό - ανάθεση στην ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ της 2ης Εθνικής Εποπτείας των πουλιών με σκοπό την κατάθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή της 6ετούς αναφοράς για το Καθεστώς Διατήρησης ειδών ορνιθοπανίδας κοινοτικού και εθνικού ενδιαφέροντος στην Ελλάδα (άρθρο 12 της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ). Η έρευνα πεδίου εξελίσσεται από το χειμώνα του 2024 και έχει απασχολήσει ως τώρα δεκάδες παλιούς και νέους ερευνητές σε όλη την Ελλάδα ενώ το όλο έργο παραδίδεται τον ερχόμενο Ιούλιο. Είναι ένα στοίχημα που απαιτεί εξαντλητική δουλειά πεδίου και γραφείου σε ελάχιστο χρόνο αλλά θα προσφέρει στη χώρα μια αξιόπιστη εθνική αναφορά για τα πουλιά, θα καλύψει κενά και θα προσφέρει καινούργια δεδομένα για την δημιουργία του 1ου Άτλαντα των αναπαραγόμενων πουλιών της Ελλάδας που αποτελεί στρατηγικό μας στόχο.

Ένα σημαντικός σταθμός του 2024 ήταν η ολοκλήρωση της αγοράς γης στο Δέλτα Έβρου και η αρκετά επίπονη τεχνική προετοιμασία για την υλοποίηση μέχρι και το 2026 της αναδημιουργίας υγρών λιβαδιών στο Δέλτα Έβρου σε έκταση 43 στρεμμάτων. Πρόκειται για το πρώτο έργο αποκατάστασης φύσης που υλοποιούμε σε τέτοια κλίμακα και η επιτυχία του είναι κρίσιμης σημασίας τόσο για την Νανόχνηνα και άλλα είδη πουλιών του Δέλτα αλλά και ως αφετηρία για έργα επαναφοράς της φύσης στα οποία θέλουμε να εστιάσουμε στην ερχόμενη βετία.

Το 2025 είναι το τρίτο και τελικό έτος διοίκησης του σωματείου από το παρόν Συμβούλιο. Οι περισσότεροι από μας ωστόσο, μετράμε δεκαετία πλέον σε αυτές τις θέσεις και παρότι η αγάπη και η αφοσίωση μας στον σκοπό μας κρατάει σε ενεργή υπηρεσία η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ είναι ένα δημοκρατικό σωματείο και η δημοκρατία απαιτεί ανανέωση. Μια μερική εναλλαγή λοιπόν των μελών του συμβουλίου είναι πλέον επιθυμητή και επιβεβλημένη. Μιας και τέτοια εποχή του χρόνου θα έχουμε αρχαιρεσίες, σας καλούμε να σκεφτείτε και να αποφασίσετε να συμβάλλετε και από τη θέση της διοίκησης του σωματείου.

Με αυτές τις σκέψεις σας περιμένουμε και σας καλωσορίζουμε στη 40η Γενική Συνέλευση της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ

Η Νέα Στρατηγική της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ 2025-2030

Η Νέα Στρατηγική της Ελληνικής ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ Εταιρείας για την περίοδο 2025-2030, που καταθέτουμε στην 40^η Γενική Συνέλευση του Σωματείου, είναι το αποτέλεσμα ενδελεχούς εξωτερικής και εσωτερικής αξιολόγησης της προηγούμενης στρατηγικής περιόδου (2019-2024), ανάλυσης όλων των ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων και συμμετοχικής αναθεώρησης της στρατηγικής κατεύθυνσης και των προτεραιοτήτων της οργάνωσης για την επόμενη εξαετία.

Η διαδικασία της αξιολόγησης της προηγούμενης Στρατηγικής υλοποιήθηκε από τον Μάρτιο έως τον Ιούλιο 2024. Συλλέχθηκαν δεδομένα από τους Εργαζόμενους, Διοικητικό Συμβούλιο, Μέλη του Σωματείου και Εξωτερικούς Συμμέτοχους στο έργο της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ με αντίστοιχα εργαλεία αξιολόγησης όπως δια ζώσης και διαδικτυακά εργαστήρια συμμετοχικής αξιολόγησης, ερωτηματολόγια και ατομικές συνεντεύξεις.

Η διαδικασία της διαμόρφωσης της νέας Στρατηγικής υλοποιήθηκε από τον Σεπτέμβριο 2024 έως Ιανουάριο 2025. Ακολουθήθηκε η μεθοδολογία των ερωτηματολογίων προς Εργαζόμενους/ες, άμεσους Εξωτερικούς Συνεργάτες, Διοικητικό Συμβούλιο και Μέλη του Σωματείου, οι οποίοι συμμετείχαν και στο διήμερο Εργαστήριο Συμμετοχικού Σχεδιασμού (δια ζώσης και με διαδικτυακή συμμετοχή μελών, 28-29/9/2024).

Σε συνέχεια του Εργαστηρίου, διαμορφώθηκε το βασικό προσχέδιο της νέας Στρατηγικής, το οποίο συμπληρώθηκε από τη Διευθύντρια, τους Επικεφαλές Τμημάτων και Υπεύθυνους Προγραμμάτων, σε συνεργασία με τις ομάδες τους. Το 2ο προσχέδιο της νέας Στρατηγικής υποβλήθηκε για τελική συμπλήρωση και σχολιασμό στο ΔΣ, οπότε και ολοκληρώθηκε το έργο. Για τον σχεδιασμό και την αποτύπωση του περιεχομένου της νέας Στρατηγικής βασιστήκαμε επίσης στον σχετικό Οδηγό της BirdLife International (Guidelines and Workbook for BL International Partners on Preparing Strategic & Operational Plans).

1. Η Εικόνα της Ορνιθολογικής το 2024

A. Μέλη

Στα τέλη του 2024 το δυναμικό της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ανέρχονταν σε δύο επίτιμα μέλη, τον Dietrich Ristow και τον Γιώργο Χανδρινό.

Στα τέλη του 2024 η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ είχε 229 μέλη, από αυτά ήταν οικονομικά ενήμερα τα 196 και τα 33 εντός 6μήνου.

Το ίδιο διάστημα, τα οικονομικά ενήμερα τακτικά μέλη την ημερομηνία της Γενικής Συνέλευσης ανέρχονταν σε 46 (72 το 2023 και 49 το 2022).

Συνολικά τα τακτικά μέλη είναι 94.

B. Γενική Συνέλευση

Η 39η Τακτική Γενική Συνέλευση έγινε υβριδικά με ταυτόχρονη παρουσία των μελών στα γραφεία & στην πλατφόρμα Zoom στις 14 Ιουνίου 2024 με παρόντες 21 μέλη (11 δια ζώσης και 10 διαδικτυακά).

Γ. Διοικητικό Συμβούλιο

Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου για την περίοδο 2023-2026 είναι η εξής:

ΝΙΚΗ ΚΑΡΔΑΚΑΡΗ - Πρόεδρος

ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΡΟΜΠΟΝΑΣ - Αντιπρόεδρος

ΛΑΜΠΡΙΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ - Γραμματέας

ΝΙΚΗΤΑΣ ΠΑΤΗΝΙΩΤΗΣ - Ταμίας

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΓΚΟΤΣΙΚΑΣ - Μέλος

ΙΟΥΛΙΑ ΔΡΟΣΙΝΟΥ & ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΚΟΥ ΚΩΣΤΑΣ - Αναπληρωματικά Μέλη

Από την 1 Ιανουαρίου 2024 έως τις 14 Ιουνίου 2024, ημερομηνία της 39^{ης} Γενικής Συνέλευσης, το ΔΣ συνεδρίασε σε μηνιαία βάση, ολοκληρώνοντας πέντε (5) τακτικές και δύο (2) έκτακτες συνεδριάσεις. Από τις 14 Ιουνίου 2024, και έως το τέλος του 2024 το ΔΣ συνεδρίασε σε μηνιαία βάση, ολοκληρώνοντας έξι (6) τακτικές συνεδριάσεις, στα γραφεία της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ή διαδικτυακά, εκδίδοντας τα αντίστοιχα πρακτικά που έχουν ήδη αποσταλεί στα μέλη.

Δ. Επαγγελματικά Στελέχη

Κατά τη διάρκεια του 2024 το έργο της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ υποστηρίχθηκε από τους:

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΝΤΕΜΙΡΗ – Διευθύντρια

ΘΟΔΩΡΗΣ ΚΑΡΑΚΟΥΛΑΚΗΣ – Οικονομική διεύθυνση / Υπεύθυνος Οικονομικών

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΓΕΡΑΔΑΜΟΥ – Οικονομική διεύθυνση / Υπεύθυνη Λογιστικής Διαχείρισης

ΣΟΦΙΑ ΠΑΛΑΝΤΖΑ - Γραμματεία

ΜΙΧΑΛΗΣ ΒΑΦΕΙΑΔΗΣ –Τεχνική Υποστήριξη γραφείου, δράσεων και προγραμμάτων

ΠΑΝΟΣ ΚΟΡΔΟΠΑΤΗΣ – Τμήμα Διατήρησης / Συντονιστής Τμήματος
ΔΑΝΑΗ ΠΟΡΤΟΛΟΥ – Τμήμα Διατήρησης / Συντονίστρια Θαλάσσιων Προγραμμάτων και Προγραμμάτων Παρακολούθησης
ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΚΑΛΤΣΗΣ – Τμήμα Διατήρησης / Υπεύθυνος Προγραμμάτων Διατήρησης και Δράσεων Πολιτικής
ΝΙΚΟΣ ΤΣΙΟΠΕΛΑΣ – Τμήμα Διατήρησης / Υπεύθυνος Προγραμμάτων Διατήρησης
VICTORIA SARAVIA – Τμήμα Διατήρησης / Υπεύθυνη Προγραμμάτων Διατήρησης
ΜΑΝΟΛΙΑ ΒΟΥΓΙΟΥΚΑΛΟΥ – Τμήμα Διατήρησης / Υπεύθυνη Προγραμμάτων Υγροτόπων
ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΡΗΣΤΙΔΗ – Τμήμα Διατήρησης / Υπεύθυνη Δράσεων Θαλάσσιας Διατήρησης
ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΖΑΓΚΛΕ – Τμήμα Διατήρησης / Υπεύθυνη Δράσεων Διατήρησης
ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ – Τμήμα Διατήρησης / Υπεύθυνος Δράσεων Διατήρησης-Ερευνητής πεδίου
ΑΡΗΣ ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΣ – Τμήμα Διατήρησης / Υπεύθυνος GIS, Εφαρμογών και Δεδομένων
ΡΟΥΛΑ ΤΡΙΓΚΟΥ – Τμήμα Επικοινωνίας / Συντονίστρια Τμήματος
ΓΕΩΡΓΙΑ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ – Τμήμα Επικοινωνίας / Υπεύθυνη Επικοινωνίας και Τύπου (έως μέσα Νοεμβρίου 2024)
ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ – Τμήμα Επικοινωνίας / Community Engagement Officer
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΠΑΝΤΙΚΟΥ – Τμήμα Επικοινωνίας / Τοπική Υπεύθυνη Δράσεων Ενημέρωσης και Περ/κης Εκπαίδευσης (έως Ιούνιο 2024)
ΕΥΓΕΝΙΑ ΠΑΝΩΡΙΟΥ – Τμήμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης / Συντονίστρια Τμήματος
ΛΙΛΑ ΔΕΡΟΥΓΓΕΡΗ – Τμήμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης / Υπεύθυνη Δράσεων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
ΝΑΝΤΙΑ ΣΙΔΕΡΗ – Τμήμα Πολιτικής / Υπεύθυνη Προστασίας Ειδών
ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ – Τμήμα Πολιτικής / Νομικός Σύμβουλος

E. Εθελοντές – Εθελοντικά προγράμματα και δράσεις

Η ένταξη εθελοντών γίνεται με κατάθεση Αίτησης ανά Πρόγραμμα στον ιστότοπο της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ή με άμεση επαφή με ενδιαφερόμενους στις περιοχές που δραστηριοποιείται η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ. Συμπληρώνεται ένα ενιαίο μητρώο-αρχείο εθελοντών ώστε να μην υπάρχουν μόνο οι λίστες εθελοντών ανά Πρόγραμμα ή δράση ή τομέα.

Σε όλες τις περιπτώσεις, και ειδικότερα σε όλα τα προγράμματα εθελοντικών καταγραφών, γίνεται εκπαίδευση των εθελοντών/τριών μέσω σεμιναρίων και με εκπαίδευση στο πεδίο. Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ τηρεί τις βασικές αρχές του εθελοντισμού, σέβεται τους/τις εθελοντές/τριες, εκτιμά την προσφορά τους και δεν απασχολεί εθελοντές/τριες σε θέσεις που θα μπορούσαν να καλυφθούν από προσωπικό.

1. Δίκτυο εθελοντών/τριών Υπευθύνων Παρακολούθησης των Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά (IBA Caretakers)

Το δίκτυο των IBA Caretakers είναι μέρος του παγκόσμιου δικτύου για τις Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΣΠΠ) της BirdLife International. Ο στόχος του είναι να εμπλέκει την τοπική κοινωνία στην παρακολούθηση και προστασία των ΣΠΠ. Το δίκτυο δημιουργήθηκε στην Ελλάδα το 2003 και σε αυτό το διάστημα έχουν συμμετάσχει σε αυτό 209 ενεργοί εθελοντές/τριες σε 94 περιοχές IBA από το σύνολο των 208 ΣΠΠ. Έχουν πραγματοποιηθεί 25 σεμινάρια εκπαίδευσης στα οποία έχουν συμμετάσχει πάνω από 500 άτομα.

Δεν πραγματοποιήθηκε εκπαιδευτικό σεμινάριο Caretakers εντός του 2024.

2. Μεσοχειμωνιάτικες Καταμετρήσεις Υδροβίων Πουλιών (ΜΕΚΥΠ)

Σκοπός: Απογραφή των διαχειμαζόντων υδροβίων πουλιών στους ελληνικούς υγρότοπους

Χρηματοδότηση: Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία

Έναρξη: 1968 (συντονισμός από την Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία από το 1997)

<http://www.ornithologiki.gr/midwinter>

Οι Μεσοχειμωνιάτικες Καταμετρήσεις Υδροβίων Πουλιών (ΜΕΚΥΠ) αποτελούν μέρος ενός παγκόσμιου προγράμματος της [Wetlands International](http://www.wetlandsinternational.org). Πρόκειται για το μακροβιότερο και παγκοσμίου εμβέλειας πρόγραμμα παρακολούθησης της Οι Μεσοχειμωνιάτικες Καταμετρήσεις Υδροβίων Πουλιών (ΜΕΚΥΠ) αποτελούν μέρος ενός

παγκόσμιου προγράμματος της Wetlands International. Πρόκειται για το μακροβιότερο και παγκοσμίου εμβέλειας πρόγραμμα παρακολούθησης της βιοποικιλότητας στον κόσμο. Καταγράφονται κυρίως υδρόβια και παρυδάτια είδη πουλιών που διαχειμάζουν στους υγροτόπους, αλλά και άλλα είδη όπως αρπακτικά και θαλασσοπούλια. Τα δεδομένα που συλλέγονται επιτρέπουν την εκτίμηση των τάσεων των πληθυσμών και των μεταβολών που παρουσιάζουν οι υγρότοποι.

Το 2024 οι περιοχές ΜΕΚΥΠ καλύφθηκαν κανονικά, με ελάχιστα κενά, και **συμμετείχαν πάνω από 150 εθελοντές** που απαρτίζονται από παρατηρητές του δικτύου της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ από όλη την Ελλάδα, καθώς και προσωπικό των Μονάδων Διαχείρισης υγροτοπικών προστατευόμενων περιοχών και τοπικές περιβαλλοντικές οργανώσεις και φορείς. Εκτός από τους βασικούς έμπειρους καταμετρητές, οργανώθηκαν και αρκετές νέες ομάδες.

Συνολικά, καλύφθηκαν 201 μικροί και μεγάλοι υγρότοποι, δηλαδή >95% της συνολικής έκτασης όπου εφαρμόζονται οι ΜΕΚΥΠ, από τους πλέον σημαντικούς υγροτόπους του Βορρά και των Δυτικών ακτών της χώρας, έως τους μικρούς παράκτιους νησιωτικούς υγρότοπους, ορεινές λίμνες, ακόμη και ταμειυτήρες.

3. 1^{ος} Άτλαντας Αναπαραγόμενων Πουλιών της Ελλάδας (ΑΑΕΠ1)

Σκοπός: Συμμετοχή της Ελλάδας στον 2ο Άτλαντα των Αναπαραγόμενων Πουλιών της Ευρώπης (EBBA2) και ολοκλήρωση του 1ου Άτλαντα Αναπαραγόμενων Πουλιών της Ελλάδας
Χρηματοδότηση: Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία
Έναρξη: 2013
www.ornithologiki.gr/birdatlas

Το Πρόγραμμα του 1ου Άτλαντα Αναπαραγόμενων Πουλιών της Ελλάδας (ΑΑΕΠ1) αποτελεί την πρώτη εθνική προσπάθεια χαρτογράφησης της κατανομής των αναπαραγόμενων ειδών πουλιών. Το πρόγραμμα συντονίζει η Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία μετά την ολοκλήρωση του 2ου Άτλαντα των Αναπαραγόμενων Πουλιών της Ευρώπης (EBBA2) το 2020, ενός από τα πιο φιλόδοξα προγράμματα καταγραφής της βιοποικιλότητας που έχουν ποτέ επιχειρηθεί.

Ο 1ος Άτλαντας Αναπαραγόμενων Πουλιών της Ελλάδας (ΑΑΕΠ1), θα περιλαμβάνει δεδομένα από τη περίοδο 2010-2025 και θα καλύψει ολόκληρη τη χώρα, ηπειρωτική και νησιωτική στον εθνικό κάρναβο ΕΓΣΑ87 σε τετράγωνα 10x10 και 2x2 χιλιομέτρων. Η συλλογή δεδομένων θα ολοκληρωθεί μέχρι και την αναπαραγωγική περίοδο του 2025. Κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου 2024, πραγματοποιήθηκαν συστηματικές χρονομετρημένες επισκέψεις σε 25 τετράγωνα από 10 ερευνητές πεδίου.

4. Πρόγραμμα Παρακολούθησης των Κοινών Ειδών Πουλιών της Ελλάδας (Hellenic Common Bird Monitoring Scheme)

Σκοπός: Συλλογή δεδομένων για τις πληθυσμιακές τάσεις των κοινών ειδών ορνιθοπανίδας που αναπαράγονται στην Ελλάδα και η παραγωγή δεικτών για τη βιοποικιλότητα

Χρηματοδότηση: Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία

Έναρξη: 2007

Κύρια αποτελέσματα:

- Ετήσιες καταγραφές των πληθυσμών των κοινών ειδών πουλιών
- Εξαγωγή του Εθνικού Δείκτη Κοινών Ειδών, Δείκτη Αγροτικών Ειδών και Δείκτη Δασικών Ειδών (Common Bird Index, Farmland Bird Index και Forest Bird Index)

www.ornithologiki.gr/hcbm

Το Πρόγραμμα Παρακολούθησης των Κοινών Ειδών Πουλιών της Ελλάδας (HCBM) αποτελεί το εθνικό πρόγραμμα παρακολούθησης κοινών ειδών πουλιών και υλοποιείται από την Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία από το 2007. Σκοπός του προγράμματος είναι αφενός να συγκεντρώνει στοιχεία σχετικά με την τάση των πληθυσμών των κοινών ειδών πουλιών και αφετέρου να παρέχει δεδομένα στο πρόγραμμα PECBMS (Πανευρωπαϊκό Πρόγραμμα Παρακολούθησης των Κοινών Ειδών Πουλιών) που βρίσκεται σε εξέλιξη από την πλειοψηφία των άλλων ευρωπαϊκών χωρών (30).

Το Πρόγραμμα είναι μακροχρόνιο και βασίζεται στη συμμετοχή εθελοντών/τριών που αναλαμβάνουν να παρακολουθήσουν μια συγκεκριμένη περιοχή (ένα 2x2 χλμ. τετράγωνο) σε ετήσια βάση. Κατά τη διάρκεια του 2024 πραγματοποιήθηκαν καταμετρήσεις σε 14 τετράγωνα. Για 10^η συνεχή χρονιά υπολογίστηκε ο Εθνικός Δείκτης Αγροτικών Ειδών (Farmland Bird Index - FBI) (2007-2023) και για τον υπολογισμό των τάσεων των ειδών χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πρόγραμμα RTRIM. Τα δεδομένα μας χρησιμοποιήθηκαν από το PECBMS για την εκτίμηση του Ευρωπαϊκού Δείκτη Αγροτικών Ειδών ο οποίος αποτελεί επίσημο δείκτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την κατάσταση των αγροτικών οικοσυστημάτων. Συνολικά, χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα από 978 επισκέψεις, σε 248 δειγματοληπτικές επιφάνειες και από 236 είδη, ενώ για την παραγωγή του FBI χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα από 38 αγροτικά είδη.

5. Πρόγραμμα Παρακολούθησης Ορνιθοπανίδας στους Υγρότοπους της Αττικής

Σκοπός: Συλλογή στοιχείων για τα είδη και τους πληθυσμούς τους που απαντώνται στους υγροτόπους της Αττικής

Χρηματοδότηση: Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία

Έναρξη: 2009

<https://ornithologiki.gr/atticawetlands>

© Ρούλα Τρίγκου

Οι υγρότοποι στην Αττική είναι από τους πλέον σημαντικούς βιότοπους για τα πουλιά της περιοχής και όχι μόνο, καθώς χρησιμοποιούνται είτε ως τόποι αναπαραγωγής, είτε ως τόποι διαχείμασης ή απλά ως στάσεις ανεφοδιασμού κατά τη διάρκεια της μετανάστευσης. Το Πρόγραμμα Παρακολούθησης Ορνιθοπανίδας στους Υγρότοπους της Αττικής είναι μακροπρόθεσμο και στοχεύει στη συστηματική καταγραφή των πουλιών και τη συλλογή πληθυσμιακών στοιχείων για τα πουλιά στους υγροτόπους της Αττικής. Επισκέψεις πραγματοποιούνται από περίπου 30 εθελοντές τουλάχιστον έξι φορές τον χρόνο, σε διάφορες φάσεις του έτους. Τα δεδομένα που συλλέγονται βελτιώνουν τη γνώση γύρω από την ορνιθοπανίδα των περιοχών αυτών, και επιτρέπουν την εκτίμηση των τάσεων των ειδών. Το 2024 πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε πέντε υγρότοπους.

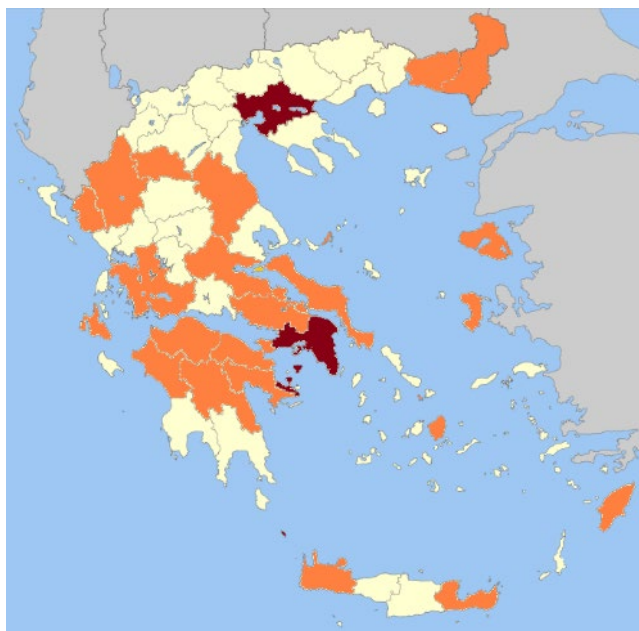
6. Αγώνες Παρατήρησης Πουλιών 2024

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΑ:

Αποτελέσματα 6^{ου} Πανελλαδικού Αγώνα Παρατήρησης Πουλίων

Συμμετείχαν **24 ομάδες σε 28 νομούς και νησιά**, αποτελούμενες από 44 παρατηρητές πουλιών που κατέγραψαν 230 διαφορετικά είδη πουλιών. Τα περισσότερα είδη (εκτός Αθηνών) κατέγραψαν οι «Βόρειοι Μετανάστες» (126 είδη, Έβρος), οι «Δυτικοί Πουλακιασμένοι» (87 είδη, Αχαΐα) και οι «Τυχοδρόμοι» (84 είδη, Κορινθία).

ΑΤΤΙΚΗ:

Αποτελέσματα 17ου Αττικού Αγώνα Παρατήρησης Πουλίων

Συμμετείχαν **14 ομάδες και άλλες 4 άνευ συναγωνισμού, με 76 παρατηρητές**, που επισκέφτηκαν 29 βασικές περιοχές. Συνολικά παρατηρήθηκαν 172 διαφορετικά είδη πουλιών.

Πρώτευσαν με 116 είδη οι «Alanius» (ομαδάρχης Άρης Βούρος), με δεύτερους τους «Ξηριάδες» (ομαδάρχης Θανάσης Τσαφώνης) με 112 είδη και τρίτους τους «Αττικόδρομους» (ομαδάρχης Νίκος Προμπονάς) με 100 είδη πουλιών. Την πρώτη πεντάδα συμπλήρωσαν τα «Φασσοπερίπτερα» (Νικόλας Προμπονάς) με 93 είδη και τα «Σουσουραδόνια» (Ρούλα Τρίγκου) με 81 είδη. Ακολούθησαν οι «Μπουρνέληδες» (76), οι «Σπύρρουλες» (56), οι «Χουχουριστές» και οι «Γερανοί Ξανάρχονται» (45), οι «Αγριόκουκοι» (44), τα «Μωραιτόνια» (36), τα «Σαΐνια» (35), οι «Μπεκατσιου» (29) και τα «Αρπακτικά» (22). Άνευ συναγωνισμού ο

«Αεροδρόμος», οι «Ναυαγοί», ο «Ξεφτέρης» και ο «Salamis Viking». Βραβείο σπανιότερου είδους στα «Σουσουραδόνια» με τον σπάνιο για την εποχή Μαυροπετρίτη! Α

ξίζει να σημειωθεί ότι οι 76 παρατηρητές είναι **οι περισσότεροι που έχουν αγωνιστεί ποτέ στους Αττικούς αγώνες**, ενώ τα 172 είδη πουλιών που καταγράφηκαν έχουν ξεπεραστεί μόνο το 2017 (176).

Β. ΕΛΛΑΔΑ:

Αποτελέσματα 20ου Αγώνα Παρατήρησης Πουλιών Β. Ελλάδας

Συμμετείχαν τελικά **3 ομάδες με συνολικά 11 παρατηρητές**. Το 1^ο βραβείο κατέκτησαν επάξια τα «Αετοσοχαλάκια» με 109 είδη πουλιών, το 2^ο οι έμπειροι «Αετορέμπελ» με 85 είδη και το 3^ο η ομάδα «Τζαμπαπετεινοί» με 83 είδη. Το βραβείο του σπάνιου είδους πήγε στην Ραβδοσκαλίδρα που καταγράφηκε από

τους «Αετορέμπελ». Συνολικά, καταγράφηκαν 134 είδη πουλιών.

7. Εθελοντική συμμετοχή μελών ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ σε φορείς και επιτροπές

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετέχει μέσω των εκπροσώπων της, ή άλλων οργανώσεων, στις ακόλουθες κρατικές επιτροπές, φορείς και οργανώσεις :

- Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο
- Επιτροπή Παρακολούθησης Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ 2014-2022)
- Επιτροπές Παρακολούθησης ΕΣΠΑ 2021-2027 - Πρόγραμμα Δυτική Ελλάδα και Πελοπόννησος
- Επιτροπή «ΦΥΣΗ 2000» ΥΠΕΝ
- Διοικητικό Συμβούλιο Εταιρείας Προστασίας Πρεσπών
- Εθνική Επιτροπής Αποφυγής Πρόσκρουσης Πτηνών και Ζώων επί Αεροσκαφών
- Περιφερειακό Συντονιστικό Όργανο για την εποπτεία υλοποίησης των μέτρων που προβλέπονται στην απόφαση υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΔΔ/94090/3093/ 16-09-2022
- «Ρυθμίσεις θήρας στο Εθνικό Υγροτοπικό Πάρκο Αμβρακικού» (4900 Β')
- Τοπικές Επιτροπές των Μονάδων Διαχείρισης: Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής Μακεδονίας, Εθνικού Πάρκου Χελμού – Βουραϊκού και Προστατευόμενων Περιοχών Βόρειας Πελοποννήσου, Εθνικών Πάρκων Πάρνηθας, Σχινιά και Προστατευόμενων Περιοχών Σαρωνικού Κόλπου, Εθνικών Πάρκων Νέστου- Βιστωνίδας και Ροδόπης.

8. Επιτροπή Αξιολόγησης Ορνιθολογικών Παρατηρήσεων (Ε.Α.Ο.Π.)

Το 2024, για 20η χρονιά, συνεχίστηκε το έργο της Επιτροπής Αξιολόγησης Ορνιθολογικών Παρατηρήσεων, με τη συνδρομή της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ και σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης Πουλίων.

Ο συνολικός κατάλογος των ειδών πουλιών της Ελλάδας ανέρχεται στα **459 είδη**.

II. Η δημοσιοποίηση και προβολή του έργου της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ το 2024

A. Η δημόσια εικόνα της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ το 2024

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ για ακόμη μία χρονιά προώθησε τη δημόσια εικόνα της σε κάθε γωνιά της Ελλάδας αλλά και στο εξωτερικό, εκμεταλλευόμενη την αποτελεσματικότητα, την αυτονομία και την ευελιξία των ηλεκτρονικών μέσων και των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης. Το 2024 είχαμε περισσότερες από 370.000 θεάσεις του αναρτημένου περιεχομένου, ενώ η συνολική επισκεψιμότητα του ιστότοπού μας (www.ornithologiki.gr) κατέγραψε αύξηση 30%.

Σε ό,τι αφορά τα Κοινωνικά Δίκτυα της Οργάνωσης, το 2024 η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ διατήρησε το ενδιαφέρον του κοινού στο ψηφιακό περιβάλλον, με το περιεχόμενό της να καταγράφει σταθερά υψηλή απήχηση στα κοινωνικά μέσα που δραστηριοποιείται. Συνολικά, παράχθηκαν πάνω από 2.500 αναρτήσεις (post/tweets/stories) ενώ περισσότερα από 2.500.000 άτομα ήρθαν σε επαφή με το περιεχόμενο και τα μηνύματα που αναρτήθηκαν στα ψηφιακά μέσα της Οργάνωσης. Σημαντικό μέρος αυτών των μηνυμάτων κοινοποιήθηκαν παράλληλα σε αντίστοιχες σελίδες και μέσα προγραμμάτων της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ, ενέργεια που λειτουργεί πολλαπλασιαστικά αναφορικά με τον αριθμό των τελικών αποδεκτών.

Όλα τα κοινωνικά δίκτυα στα οποία η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ διατηρεί λογαριασμούς (Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn, BlueSky και YouTube), αξιοποιήθηκαν για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη προβολή των δράσεων και των σκοπών της Οργάνωσης, αγγίζοντας ένα διευρυμένο κοινό με κάθε πιθανό τρόπο. Για μία ακόμη χρονιά, το 2024 καταγράφηκε σημαντική αύξηση στον αριθμό των ατόμων που παρακολουθούν τις δράσεις και τα νέα μας μέσω **Facebook** (54.650 followers - 31/12/2024 - **αύξηση 6,1%**) αλλά και μέσω των λογαριασμών της Οργάνωσης στο **Twitter** (3.220 followers - 31/12/2024 - **αύξηση 9,6%**) και το **Instagram** (5.185 followers - 31/12/22 - **αύξηση 31,5%**). Οι αναρτήσεις της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ στο **LinkedIn**, τη χρονιά που πέρασε, κέρδισαν πάνω από 28.300 αντιδράσεις ενώ **σημαντική ήταν η αύξηση των ακολούθων** της επαγγελματικής σελίδας της Οργάνωσης, **που άγγιξε το 59%** σε σχέση με το 2023.

Σημαντική απήχηση την περασμένη χρονιά είχε και το περιεχόμενο στο κανάλι της Οργάνωσης στο **YouTube**, με **πάνω από 26.700 προβολές μέσα στο 2024** και αύξηση του συνολικού αριθμού των συνδρομητών. Τακτική ήταν επίσης, και τη φετινή χρονιά, η αποστολή του μηνιαίου Ενημερωτικού Δελτίου (Newsletter) της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ, με τους

σχετικούς δείκτες να καταγράφουν εξαιρετικά υψηλά ποσοστά αλληλεπίδρασης με το περιεχόμενο αλλά και περαιτέρω αύξηση του αριθμού των εγγεγραμμένων αποδεκτών.

Κατά μέσο όρο, **το κοινό που παρακολουθεί την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ** στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης **σε μηνιαία βάση ανέρχεται σε 500.000 άτομα**, ενώ οι λίστες αποδεκτών του Newsletter της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ περιλαμβάνουν πάνω από 7.000 παραλήπτες. Με βάση όλες τις σχετικές μετρήσεις, οι δείκτες αλληλεπίδρασης (engagements) και διαμοιρασμού (shares) των δημοσιεύσεων της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ σε όλες τις πλατφόρμες κυμαίνονται σε υψηλά επίπεδα, συχνά πάνω από τον μέσο όρο του εκάστοτε μέσου αλλά και του τομέα όπου δραστηριοποιείται η Οργάνωση (NGOs & non-for-profit).

Από το σύνολο των δημοσιεύσεων στα Κοινωνικά Δίκτυα της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ, δημοφιλέστερες για το 2024 αναδείχθηκαν αναρτήσεις για πουλιά όπως η (επίσημη) εξαφάνιση της Λεπτομύτας, τα απειλούμενα παρυδάτια πουλιά, τα Κοράκια αλλά και τα «10 πουλιά του χειμώνα». Μεγάλο ενδιαφέρον συγκέντρωσαν και όσα νέα αφορούσαν πτυχές της μετανάστευσης, με τις αναρτήσεις για αγαπημένα είδη

όπως οι Σταχτάρες, ο Ασπροπάρης και το Κιρκινέζι να κερδίζουν τις περισσότερες εντυπώσεις, ενώ το σπάνιο Αφρικανικό Φοινικόπτερο που εμφανίστηκε στο Καλοχώρι Θεσσαλονίκης είχε επίσης μεγάλη απήχηση στο κοινό.

Μέσω ανακοινώσεων, Δελτίων Τύπου και προσκλήσεων, σημαντική ήταν μέσα στο 2024 η προσέλκυση κοινού και επισκεπτών σε ανοιχτές εκδηλώσεις και εθελοντικά προγράμματα της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ, όπως οι εαρινές και φθινοπωρινές δακτυλιώσεις και η παρακολούθηση της μετανάστευσης των αρπακτικών (άνοιξη & φθινόπωρο) στον Ορνιθολογικό Σταθμό Αντικυθήρων, οι Μεσοχειμωνιάτικες Καταγραφές Υδροβίων Πουλιών τον Ιανουάριο, τα Χελιδονίσματα τον Μάρτιο και οι Γιορτές Πουλιών τον Οκτώβριο, οι Αγώνες Παρατήρησης Πουλιών τον Απρίλιο με ρεκόρ συμμετοχής και η πεζοπορική δράση διαμαρτυρίας στα Ακαρνανικά τον Νοέμβριο, που κινητοποίησε και ευαισθητοποίησε πλήθος ανθρώπων που συμμετείχαν στην πεζοπορία.

Επιπλέον, όπως κάθε χρόνο, μεγάλη απήχηση είχαν και φέτος οι δημοσιεύσεις μας για τα μακρινά ταξίδια φτερωτών μεταναστών -όπως ο νεαρός Ασπροπάρης «Ίωνας», τα Κιρκινέζια και ο Ασπροπάρης «Αώος»- καθώς και τα χαρμόσινα νέα, όπως το ζευγάρι Ασπροπάρηδων στα Μετέωρα και ο νεοσσός τους μετά από 6 χρόνια, η επιστροφή των Όρνιων στην Πάρνηθα και η ενίσχυση του πληθυσμού του Όρνιου σε Αράκυνθο και Κρήτη.

Μεταξύ των θεμάτων με τη μεγαλύτερη απήχηση ήταν και η επικύρωση του Κανονισμού για την Αποκατάσταση της Φύσης (Restore Nature), η Εθνική Απογραφή Λευκών Πελαργών έπειτα από 10 χρόνια, η εθνική απογραφή Μαυροπετρινών έπειτα από 20 χρόνια και η

καταγραφή, έπειτα από 20 χρόνια, των αναπαραγόμενων ειδών ορνιθοπανίδας στον υγρότοπο της Ροδιάς στον Αμβρακικό.

Μεγάλο ήταν το ενδιαφέρον του κοινού για νέα και αναρτήσεις της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ που αφορούσαν απειλές σε είδη και βιότοπους εξαιτίας ανθρωπογενών παρεμβάσεων, όπως η έντονη διαμαρτυρία μας για τη φετινή Ρυθμιστική Απόφαση για το κυνήγι, η καταστροφική απόφαση του ΥΠΕΝ να επιτρέψει σε μία ακόμη περιοχή (στην καρδιά) του Αμβρακικού Κόλπου το κυνήγι, ο αποκεφαλισμός Όρνιου στα Ακαρνανικά Όρη λόγω πρόσκρουσης με ανεμογεννήτρια, καθώς και η εγκληματική αδιαφορία των αρμόδιων αρχών στη συνεχιζόμενη ένταση ανοιξιάτικη λαθροθηρία στα Ιόνια, όπως επιβεβαίωσαν οι ηχοκαταγραφικοί αισθητήρες που είχε τοποθετήσει η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ.

Μεγάλη απήχηση στο κοινό είχαν επίσης θέματα που αφορούν αρπακτικά πουλιά, όπως η τοποθέτηση σημαντήρων σε καλώδια υψηλής τάσης, με πρωτοβουλία του ΑΔΜΗΕ στη νότια Εύβοια, που αποτελεί ένα πολύ σημαντικό έργο για την προστασία της άγριας ορνιθοπανίδας, στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE Bonelli eastMed για την προστασία του Σπιζαετού.

Το 2024, πολλές περιοχές της Ελλάδας όπως τα Ακαρνανικά Όρη, ο Έβρος, η Ροδόπη, τα Βαρδούσια, η Γκιώνα κ.α., βρέθηκαν πολλές φορές στο επίκεντρο νέων και καταγγελιών που επικοινωνήσε η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, κυρίως λόγω των αλληπάλληλων περιπτώσεων παραβίασης

της περιβαλλοντικής αδειοδότησης για Αιολικούς Σταθμούς σε περιοχές Natura 2000 και εξαιρετικής σημασίας ενδιαίτημα για γύπες και αρπακτικά πουλιά.

Τον Σεπτέμβριο του 2024, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ αποκάλυψε πως εταιρείες και αρμόδιες

αρχές συνέχιζαν απρόσκοπτα διαδικασίες αδειοδότησης Αιολικών σε περιοχή NATURA της Θράκης για τον Μαυρόγυπα. Επιπλέον, έπειτα από παρέμβαση της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ, ακυρώθηκε η εγκατάσταση Αιολικού Σταθμού στα Βαρδούσια, με το ΥΠΕΝ να επικαλείται

«στοιχεία φάντασμα» για την αδειοδότηση τους, όπως επίσης και στη Θράκη λόγω ανεπαρκούς εκτίμησης επιπτώσεων μετά την πυρκαγιά και τα Όρη Τσαμαντά στη Θεσπρωτία.

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2024, άλλοτε με δικές της ανακοινώσεις και άλλοτε

συμμετέχοντας σε κοινές προσπάθειες με άλλες περιβαλλοντικές οργανώσεις και φορείς, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ πέτυχε να αυξήσει την ενημέρωση - ευαισθητοποίηση του κοινού για σημαντικά θέματα περιβαλλοντικής πολιτικής και προστασίας των πουλιών και της άγριας ζωής και, μεταξύ άλλων: α) να κινητοποιήσει χιλιάδες πολίτες και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής στην Ελλάδα να συμμετέχουν στην **εκστρατεία Ban Lead Now** για τη διεκδίκηση μιας νομοθεσίας για την ολική απαγόρευση του μολύβδου σε κυνηγετικά σκάγια, σφαίρες και βαρίδια αλιείας, β) να υποστηρίξει κινήσεις πολιτών και παρεμβάσεις –όπως [η προσπάθεια για την αποτροπή της καταστροφικής κοπής αστικών δέντρων ή την υποβάθμιση ποταμών](#) που αποτελούν καταφύγια για την αστική βιοποικιλότητα και γ) να ενημερώσει το γενικό κοινό για τις εξελίξεις με την υποβάθμιση του καθεστώτος προστασίας του λύκου.

Στον θαλάσσιο χώρο, ιδιαίτερη απήχηση στο κοινό είχαν τα νέα που αφορούν την εφαρμογή πιλοτικών μεθόδων **μετριασμού της τυχαίας παγίδευσης θαλασσοπουλιών σε αλιευτικά εργαλεία (bycatch)**, η σήμανση Αιγαιόγλαρων με πομπό GPS και η τοποθέτηση δορυφορικών πομπών σε Μύχους.

Η σήμανση ενός ακόμα Αργυροπελεκάνου με δορυφορικό πομπό αποτέλεσε ένα ακόμα θέμα με μεγάλη απήχηση.

Στον χώρο της εκπαίδευσης, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ υλοποίησε δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ ASDN, ανοίγοντας για πρώτη φορά στο ευρύ κοινό το θέμα της συμπερίληψης στην περιβαλλοντική εκπαίδευση. Για το πρόγραμμα παράχθηκε πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό και ένα ξεχωριστό video, στο οποίο συμμετέχουν νευροδιαφορετικά παιδιά και εκπαιδευτικοί.

Τέλος, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συνέχισε τη δράση της ενάντια στα δηλητηριασμένα δολώματα και υλοποίησε σεμινάρια για τη διαχείριση περιστατικών δηλητηρίασης άγριας ζωής, ενώ δυστυχώς δεν έλειψε και η δηλητηρίαση τριών Όρνιων στα Όρη Βάλτου τον Ιανουάριο του 2024.

B. Επικοινωνία – Κάλυψη από ΜΜΕ

Το 2024 εκδόθηκαν από την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συνολικά **45 Δελτία Τύπου** εθνικής και τοπικής εμβέλειας, ενώ εκτενής ήταν η κάλυψη ποικίλων δράσεων και θεμάτων που προωθεί η Οργάνωση τόσο από εθνικά και περιφερειακά όσο και από τοπικά ΜΜΕ. Συνολικά, το έργο και οι θέσεις της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ απασχόλησαν τα ΜΜΕ με ένα εύρος θεμάτων, με αναφορές στις δράσεις της σε περισσότερα από 300 δημοσιεύματα σε έντυπα μέσα, 26 τηλεοπτικά μέσα και 84 ραδιοφωνικές εκπομπές. Ταυτόχρονα, το έργο της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ προβλήθηκε περισσότερες από 3.450 φορές στα ηλεκτρονικά μέσα και σε περισσότερες από 5.000 αναρτήσεις στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.

Κατά τη διάρκεια του 2024, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ενημέρωσε και ευαισθητοποίησε το κοινό για ένα πλήθος θεμάτων όπως: η λανθασμένη χωροθέτηση Αιολικών Σταθμών, οι καταστροφικές συνέπειες της παράνομης δηλητηρίασης της άγριας ζωής, η επιτακτική ανάγκη για απαγόρευση της χρήσης μολύβδινων σκαγιών, η δράση για την προστασία απειλούμενων ειδών όπως ο Σπιζαετός, η Νανόχηνα, ο Μύχος, ο Ασπροπάρης και ο Αργυροπελεκάνος, ενώ

συνεχίστηκε με συνέπεια η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού για απειλές και εγκλήματα κατά των άγριων πουλιών όπως η λαθροθηρία.

Παράλληλα, καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ προώθησε μηνύματα για τη σημασία διατήρησης της βιοποικιλότητας, προβάλλοντας πληροφορίες για τον πλούτο της ελληνικής ορνιθοπανίδας και τη σημασία βιοτόπων και οικοσυστημάτων για τη βιοποικιλότητα και τον άνθρωπο, τον ερχομό των μεταναστευτικών πουλιών, την παρουσία σπάνιων και ξεχωριστών φτερωτών επισκεπτών όπως και για την εμπειρία της παρατήρησης πουλιών και την προώθηση του ορνιθοτουρισμού.

Τα θέματα που προσέλκυαν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον των ΜΜΕ το 2024 αφορούσαν κυρίως ανθρωπογενείς απειλές (λανθασμένη χωροθέτηση Αιολικών Σταθμών, λαθροθηρία, υποβάθμιση ενδιαιτημάτων) με πλήθος αναδημοσιεύσεων των ανακοινώσεων της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ σε τοπικό και εθνικό επίπεδο ενώ -μεταξύ άλλων- σημαντικής προβολής έτυχαν από μεγάλη μερίδα εθνικών και τοπικών μέσων Δελτία Τύπου σχετικά με πρωτοβουλίες, μελέτες και δράσεις που υλοποίησε ή συμμετείχε η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ.

Σημαντική ήταν και η κάλυψη και ανάδειξη από την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ κρίσιμων θεμάτων περιβαλλοντικής πολιτικής, με στόχο την ευαισθητοποίηση των πολιτών και την ενεργοποίηση της Πολιτείας για μια σειρά από απειλές και κινδύνους όπως η υποβάθμιση των υγροτόπων, η ατμοσφαιρική ρύπανση από τη ναυτιλία και τις μεγάλες βιομηχανίες, η εφαρμογή πιλοτικών μεθόδων για τον περιορισμό της τυχαίας παγίδευσης θαλασσοπουλιών και άλλων ειδών σε αλιευτικά εργαλεία, οι επιπτώσεις των κρίσεων του κλίματος και της βιοποικιλότητας, οι παραβιάσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και του ενωσιακού δικαίου για προστατευόμενες περιοχές και τα προστατευόμενα είδη, όπως η λαθροθηρία και η παράνομη παγίδευση πουλιών.

Τέλος, πλήθος συνεντεύξεων δόθηκαν για το ζευγάρι Ασπροπάρη στα Μετέωρα και τον νεοσσό τους και για τις παρεμβάσεις της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ που αφορούν την αλόγιστη χωροθέτηση Αιολικών σε προστατευόμενες περιοχές.

Γ. Διοργάνωση και Συμμετοχή σε Εκδηλώσεις

Το 2024 η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ διοργάνωσε δεκάδες εκδηλώσεις σε συνεργασία με άλλες περιβαλλοντικές οργανώσεις και φορείς, είτε ανταποκρινόμενη στο κάλεσμα πλήθους φορέων που δραστηριοποιούνται σε διάφορες περιοχές της χώρας.

Κατά τη διάρκεια της χρονιάς, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ διοργάνωσε ή/και συμμετείχε -κυρίως με φυσική παρουσία στελεχών και μελών της- σε **περισσότερες από 45 εκδηλώσεις**, όπως: η εκδήλωση στη Μονεμβασιά με έκθεση φωτογραφίας για τον απειλούμενο Σπιζαετό, η συμμετοχή μας στο Climbing Festival στο Λεωνίδιο σε συνεργασία με τον αναρριχητικό σύλλογο για την αρμονική συνύπαρξή μας με την άγρια ζωή στα βράχια, οι ενημερωτικές εκδηλώσεις για τον γύπα Ασπροπάρη στο Πωγώνι και το Ζαγόρι, ο αγώνας ορεινού δρόμου «**Koziakas Trail**» που έχει καθιερωθεί να είναι αφιερωμένος στον Ασπροπάρη, η Διεθνής Διάσκεψη στο Λιβόρνο με

θέμα τη μείωση των επιπτώσεων των ρύπων της ναυτιλίας στα λιμάνια της Μεσογείου, οι εκδηλώσεις για τον ορνιθοτουρισμό στον Έβρο και το σεμινάριο υπεύθυνων παρακολούθησης, στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE LWfG CLIMATE για τη Νανόχηνα.

Η εκδήλωσή μας στην Αθήνα για τα 40 ΧΡΟΝΙΑ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, στην αρχή της χρονιάς, έφερε κοντά πάνω από 150 φίλους & φίλες της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ κάθε ηλικίας, από την αρχή της δημιουργίας της μέχρι σήμερα.

Επιπλέον, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ φέτος διοργάνωσε -μεταξύ άλλων- μία πεζοπορική δράση διαμαρτυρίας στα Ακαρνανικά Όρη, ενάντια στην αλόγιστη χωροθέτηση των Αιολικών στον κρίσιμο βιότοπο των Όρνιων, συμμετείχε στο τριήμερο υπεράσπισης του Πηλίου με κεντρικό θέμα την ανεξέλεγκτη χωροθέτηση Αιολικών Σταθμών

και στη Διεθνή Έκθεση Φωτογραφίας «Photovision Art», με έκθεση αφιερωμένη στον Ασπροπάρη και την παρέα των γυπών.

Τον Μάρτιο του 2024, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ είχε τη χαρά να υποδεχτεί ξανά μικρούς και μεγάλους στο Πάρκο «Α. Τρίτσης» για τα 30α «Χελιδονίσματα». Πάνω από 1.000 παιδιά και ενήλικες πήραν μέρος στην αγαπημένη δράση που υποδέχεται την άνοιξη και τα χελιδόνια! «Χελιδονίσματα» διοργανώθηκαν σε 45+ εκδηλώσεις σε ολόκληρη την Ελλάδα, με τη συμμετοχή πάνω από 6.000 ατόμων, υπό τον συντονισμό της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ και σε συνεργασία με Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, Δήμους και κοινότητες, τοπικούς συλλόγους και εκπαιδευτικές ομάδες.

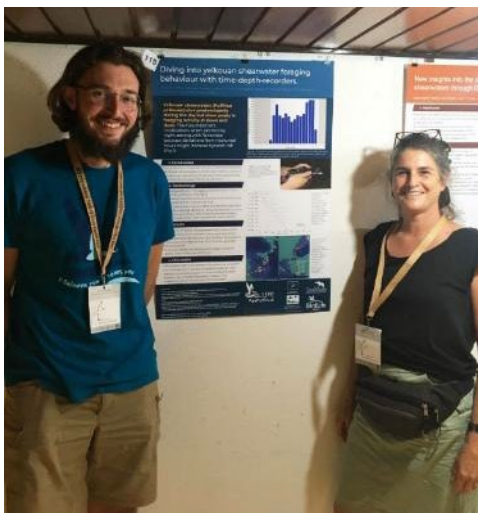
Το 2024 υλοποιήθηκε και πάλι, υπό τον συντονισμό της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ, η **Πανευρωπαϊκή Γιορτή των Πουλιών** (Eurobirdwatch) στο πλαίσιο της οποίας διοργανώθηκαν περισσότερες από 55 εκδηλώσεις σε πλήθος περιοχών της χώρας, από τον Έβρο ως την Κρήτη και από την Κέρκυρα ως τη Λέσβο, φέρνοντας την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ στην 1^η θέση, όσον αφορά τη συμμετοχή του κοινού, μεταξύ των υπολοίπων εταιρών της BirdLife που συμμετέχουν στη διοργάνωση Γιορτών Πουλιών! Στις κατά τόπους δράσεις που διοργανώθηκαν συμμετείχαν περισσότερα από 5.000 άτομα, ενώ συμμετείχαν περισσότερα από 1.500 παιδιά σε δραστηριότητες αφιερωμένες στα μεταναστευτικά πουλιά.

Η κεντρική εκδήλωση της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ έγινε στον Υγρότοπο της Βραυρώνας τον Οκτώβριο, με ρεκόρ συμμετοχής (πάνω από 1.000 άτομα), ενώ ανάλογες εκδηλώσεις οργανώθηκαν από την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, σε συνεργασία με άλλους φορείς, και στη Ζάκυνθο, τη Μονεμβασιά και τη Στρογγύλη Λακωνίας.

Τον Απρίλιο του 2024 η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ διοργάνωσε με μεγάλη επιτυχία τους **Αγώνες Παρατήρησης Πουλίων (Birdrace)**, με την Αττική να σπάει κάθε προηγούμενο ρεκόρ, με τη συμμετοχή ~80 παρατηρητών πουλιών κάθε ηλικίας.

Τον ίδιο μήνα, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε στο Διεθνές Συνέδριο «Our Ocean Conference» στην Αθήνα, ενώ τον Νοέμβριο μέλη της ομάδας μας ταξίδεψαν μέχρι το Hyères της Νότιας Γαλλίας για να συμμετέχουν στο συνέδριο με θέμα την αποφυγή της τυχαίας παγίδευσης θαλασσοπουλιών σε αλιευτικά εργαλεία, φέρνοντας κοντά ειδικούς σε θέματα διατήρησης θαλασσοπουλιών και ψαράδες από την Ελλάδα, τη Γαλλία, την Πορτογαλία, την Ισπανία και τη Μάλτα.

Επιπλέον, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ διοργάνωσε σεμινάριο για εκπαιδευτικούς στην Αιτωλοακαρνανία και εκδηλώσεις και σεμινάρια, στο πλαίσιο των προγραμμάτων Erasmus+ [περισσότερα στην ενότητα της ΠΕ].

Το 2024 η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ έδωσε για 6^η συνεχή χρονιά το παρών στο μεγαλύτερο φεστιβάλ παρατήρησης πουλιών στον κόσμο **Global Birdfair**, στο Oakham της Αγγλίας, μαζί με άλλους εταίρους της BirdLife International, αλλά και με τα Εθνικά Πάρκα Β. Ελλάδας – ΟΦΥΠΕΚΑ και το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου. Περισσότεροι από 2.000 επισκέπτες πέρασαν από το περίπτερο της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ενώ την τιμητική τους είχαν φέτος ο Αργυροπελεκάνος και το Πρόγραμμα Pelican Way of LIFE, η Νανόχηνα με τις δράσεις μας για το Πρόγραμμα LIFE LWfG Climate και ο Σπιζαετός και το Πρόγραμμα LIFE Bonelli eastMed, καθώς και η προβολή του Δέλτα Έβρου και των υγροτόπων Μεσολογίου – Αιτωλικού ως διεθνούς ορνιθολογικούς προορισμούς.

Highlight η νίκη της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ, με τη συμμετοχή της Victoria Saravia – Mullin, στον διαγωνισμό «Bird Brain»!

Δ. Επιστημονικές Δημοσιεύσεις

Sidiropoulos, L., Whitfield, D. P., Poirazidis, K., **Navarrete, E.**, Vasilakis, D. P., Bounas, A., E. Kret, Kati, V. (2024). Dispersal Ecology of Golden Eagles (*Aquila chrysaetos*) in Northern Greece: Onset, Ranging, Temporary and Territorial Settlement. *Diversity*, 16(9), 580 | <https://www.mdpi.com/1424-2818>

Chitimia-Dobler, L., **Barboutis, C.**, Bounas, A., Kassara, C., Mans, B. J., & Saratsis, A. (2024). Discovery of a novel Mediterranean *Haemaphysalis* (*Ornithophysalis*) *doenitzii* group tick species infesting *Falco eleonora* on Antikythira Island, Greece. *Parasitology*, 1-13. | <https://doi.org/10.1017/S0031182024000866>

Koufaki, T., **Barboutis, C.**, & Theodorou, K. (2024). Differential Impact of Climate and Land Use Change on Habitat Suitability of Migrant Passerines According to Habitat Preferences. *Anthropocene*, 100447. | <https://doi.org/10.1016/j.ancene.2024.100447>

Bounas, A., Talioura, A., Komini, C., Toli, E. A., Sotiropoulos, K., & **Barboutis, C.** (2024). Molecular changes and physiological responses involved in migratory bird fuel management and stopover decisions. *Journal of experimental zoology. Part A, Ecological and integrative physiology*. 343(1), 5-14. | <https://doi.org/10.1002/jez.2861>

Bounas, A., Komini, C., Toli, EA., Talioura, A., Sotiropoulos K., **Barboutis, C.** 2024. Expression patterns of heat-shock genes during stopover and the trade-off between refueling and stress response in a passerine migrant. *J Comp Physiol*. | <https://doi.org/10.1007/s00360-023-01529-x>

Serratos, J., Opper, S., Rotics, S., Santangeli, A., Butchart, S. H., Cano-Alonso, L. S., ... **Evangelidis, A.**, **Barboutis, C.**, **Tsiopelas, N.**, & Nygård, T. (2024). Tracking data highlight the importance of human-induced mortality for large migratory birds at a flyway scale. *Biol. Conserv.* 293, 110525. | <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2024.110525>

Bounas, A., Georgopoulou, E., Arkumarev, V., Liapakis, S., Samaritakis, N., Vavylis, D., Dobrev, D., Dobrev, V., Sotiropoulos, K., Xirouchakis, S., Nikolov, S., **Saravia-Mullin, V.** (2024). Increased occurrence of Egyptian vultures in Crete: exploring movement patterns and potential for wintering. *Ethology Ecology & Evolution*, 36(6), 663–678. <https://doi.org/10.1080/03949370.2024.2387563>

Rees, E.C., Rozenfeld, S., Vangeluwe, D., Ioannidis, P., Erciyas-Yavuz, K., Belousova, A., Rustamov, E., Solokha, A., Sultanov, E., Kowallik, C., **Portolou, D.**, Khrokov, A., Šćiban, M., Ajder, V., Zenatello, M., Koffijberg, K., Kirtaev, G., Rogova, N., Ghasabyan, M., Wood, K. A., Langendoen, T., Nagy, S., Clausen, P. and A. D. Fox (2024) International census and population trends for Bewick's Swans *Cygnus columbianus bewickii* wintering from the East Mediterranean to Central Asia. *Wildfowl*. 2024 Nov; (Special Issue No. 7).

Verniest, F., Galewski, T., Boutron, O., Dami, L., Defos du Rau, P., Guelmami, A., Julliard, R., Popoff, N., Suet, M., Willm, L., Abdou, W., Azafzaf, H., Bendjedda, N., Bino, T., Borg, J. J., Božič, L., Dakki, M., Hamoumi, R. E., Encarnaçã, V., Erciyas-Yavuz, K., Etayeb, K., Georgiev, V., Hamada, A., Hatzofe, O., Ieronymidou, C., Langendoen, T., Mikuska, T., Molina, B., Moniz, F., Moussy, C., Ouassou, A., Petkov, N., **Portolou, D.**, Qaneer, T., Sayoud, S., Šćiban, M., Topić, G.,

Uzunova, D., Vine, G., Vizi, A., Xeka, E., Zenatello, M., Gaget, E. and I. Le Viol (2024). Exposure of wetlands important for nonbreeding waterbirds to sea-level rise in the Mediterranean. *Conservation Biology*, 38, e14288. <https://doi.org/10.1111/cobi.14288>

III. Ο Ορνιθολογικός Σταθμός Αντικυθήρων

Σκοπός: Η παρακολούθηση και μελέτη του φαινομένου της μετανάστευσης των πουλιών και των ενδιαιτημάτων τους με σκοπό την προστασία τους σε τοπικό και διεθνές επίπεδο.

Χρηματοδότηση: Ίδρυμα Α.Γ. Λεβέντη

Έναρξη: 2004

Βασικές δράσεις:

- Παρακολούθηση μεταναστευτικών πουλιών με τη μέθοδο των δακτυλιώσεων
- Παρακολούθηση μετανάστευσης αρπακτικών
- Παρακολούθηση αποικίας Μαυροπετρίτη
- Μελέτη φυσικού περιβάλλοντος και βιοποικιλότητας της περιοχής δράσης του Προγράμματος
- Υποστήριξη ορνιθολογικής έρευνας

<http://www.ornithologiki.gr/osa>

Ο Ορνιθολογικός Σταθμός Αντικυθήρων (ΟΣΑ) αποτελεί τη βάση ενός πολυετούς Προγράμματος παρακολούθησης και μελέτης του φαινομένου της μετανάστευσης των πουλιών με σκοπό την προστασία τους σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, με περιοχή δραστηριοποίησης το νησί των Αντικυθήρων, τον ευρύτερο θαλάσσιο χώρο και τις παρακείμενες νησίδες.

Παράλληλοι στόχοι του Προγράμματος αποτελούν η οικολογική έρευνα των πουλιών και του φυσικού τους περιβάλλοντος, η εκπαίδευση φοιτητών και νέων επιστημόνων και η υποστήριξη της περιβαλλοντικής έρευνας και η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας, αλλά και των επισκεπτών του νησιού, σχετικά με τις προσπάθειες

προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και την προβολή των Αντικυθήρων ως εναλλακτικού τουριστικού προορισμού.

Χρηματοδοτικό Πλαίσιο και Στρατηγική ΟΣΑ

Κατά το έτος 2024 το Ίδρυμα Α.Γ. Λεβέντη συνέχισε να υποστηρίζει οικονομικά τις

δραστηριότητες του Σταθμού.

Προγράμματα παρακολούθησης, καταγραφής και οικολογική έρευνα

Κατά τη διάρκεια λειτουργίας της δράσης το 2024, δακτυλιώθηκαν συνολικά **6.248 πουλιά από 72 είδη**, στο πλαίσιο της μόνιμης δράσης «Παρακολούθηση της μετανάστευσης με την μέθοδο των δακτυλιώσεων». Πιο συγκεκριμένα, κατά τη διάρκεια τη ανοιξιάτικης περιόδου δακτυλιώθηκαν 5.377 πουλιά από 68 είδη. Αντίστοιχα, κατά φθινοπωρινή περίοδο 1.050 πουλιά από 42 είδη. Αξιοσημείωτα είδη που δακτυλιώθηκαν ήταν ο Κιτρινόφρυδος Φυλλοσκόπος *Phylloscopus inornatus* και ο Δυτικός Βουνοφυλλοσκόπος *Phylloscopus bonelli*.

Όλες οι καταγραφές είναι αναρτημένες στο <https://www.trektellen.nl>. Αντίστοιχα, στο πλαίσιο της δράσης «Παρακολούθηση της μετανάστευσης αρπακτικών και άλλων ανεμορουντων πουλιών με τη μέθοδο της απευθείας παρατήρησης» καταγράφηκαν 7,479 πουλιά από 25 είδη. Αξιοσημείωτες παρατηρήσεις ήταν ένας Ασπροπάρης *Neophron percnopterus*, είδος στόχος της δράσης. Σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Πατρών συνεχίστηκε η παρακολούθηση της χρήσης πηγών γλυκού νερού από τον Μαυροπετρίτη στη θέση Άσπρο Νερό των Αντικυθήρων και τοποθετήθηκαν εφτά πομποί GPS σε Μαυροπετρίτες. Σε συνεργασία με το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Σουηδίας και του Παρισιού τοποθετήθηκαν 20 πομποί GPS, σε άτομα Τρυγονιού *Strptopelia turtur*.

Συνεργασίες, εκπαίδευση και επιστημονικό έργο

Για την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος έγιναν συνεργασίες με τέσσερα ερευνητικά ιδρύματα από το εξωτερικό (2) και την Ελλάδα (2) Επίσης δημοσιεύθηκαν έξι ερευνητικές εργασίες σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά.

Εθελοντές

Συνολικά 20 εθελοντές φιλοξενήθηκαν στις εγκαταστάσεις του ΟΣΑ και πήραν μέρος στις ερευνητικές του δραστηριότητες. Εξ αυτών, το 42% ήταν από την Ελλάδα, το 16% από την Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ η πλειονότητα των εθελοντών (60%) συμμετείχε στο πρόγραμμα για 2 εβδομάδες και οι υπόλοιποι από 3 έως 6 εβδομάδες. Τέλος, κατά την διάρκεια του 2024 ανανεώθηκε και ο λογότυπος του προσαρμόζοντας του στην σύγχρονη αισθητική.

Αγρόκτημα ΟΣΑ

Κατά το 2024 οι εργασίες στο αγρόκτημα του ΟΣΑ επικεντρώθηκαν στη δημιουργία μικρού καλαμιώνα που θα τροφοδοτείτε με οικιακά λύματα, δημιουργώντας ταυτόχρονα ένα ενδιαίτημα που απουσιάζει από το νησί αλλά και μια βιώσιμη λύση για τη διαχείριση των οικιακών λυμάτων.

Έργα Συντήρησης Υποδομών και Εξοπλισμού

Κατά τη διάρκεια του έτους 2024 πραγματοποιήθηκαν όλες οι απαραίτητες συντηρήσεις των κτιρίων, και του εξοπλισμού. Επιπλέον, μέσω προγράμματος χρηματοδότησης του ΟΦΥΠΕΚΑ ο Δήμος Κυθήρων προέβη σε αντικατάσταση των κουφωμάτων του κτιρίου του Ξενώνα με νέα κουφώματα.

IV. Πολιτική Προστασίας & Διατήρησης

A. Εφαρμογή της Οδηγίας για τα Πουλιά και προστασία της Βιοποικιλότητας

Επιτροπή «ΦΥΣΗ 2000»

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε στην Επιτροπή «ΦΥΣΗ 2000» στη θητεία 2024-2027 με τον Αποστόλη Καλτσή, ως αναπληρωματικό μέλος των Περιβαλλοντικών ΜΚΟ. Η Επιτροπή συνεδρίασε εντός του 2024 μία φορά, όπου συζητήθηκαν μεταξύ άλλων:

1. Ανασκόπηση της θητείας της προηγούμενης σύνθεσης της Επιτροπής (2020-2023)
2. Ενημέρωση για τις Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες
3. Ενημέρωση για τα Εθνικά Σχέδια Δράσης

B. Αντιμετώπιση απειλών

1. Καταγγελίες για υποβάθμιση βιοτόπων και θανάτωση πουλιών

Και κατά τη διάρκεια του 2024, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συνέχισε τη συστηματική ενασχόλησή της

με την προστασία των απειλούμενων οικοτόπων που κινδυνεύουν από διάφορες καταστροφικές επεμβάσεις όπως και με την προστασία ειδών που απειλούνται από παράνομη παγίδευση, λαθροθηρία και άλλες παράνομες δραστηριότητες. Κατά την περσινή χρονιά, το τμήμα Πολιτικής **χειρίστηκε περισσότερες από 20 τέτοιες υποθέσεις** οι οποίες είχαν να κάνουν με ένα μεγάλο φάσμα απειλών και προβλημάτων που περιλάμβαναν μεταξύ των άλλων πολλές αναπτυξιακές δραστηριότητες βλαπτικές για τα ενδιαφέροντα των πουλιών, κίνηση μηχανοκίνητων σε προστατευόμενα οικοσυστήματα, καταστροφή της βλάστησης, άκαιρα και εσφαλμένα κλαδέματα (με πολύ μεγάλο αριθμό περιστατικών σε αυτήν την κατηγορία) κ.ά. Ιδιαίτερη κατηγορία αποτελούν τα προβλήματα από τη χωροθέτηση έργων ΑΠΕ σε σημαντικές περιοχές για την ορνιθοπανίδα και τη βιοποικιλότητα, τα οποία παρουσιάζονται σε ξεχωριστή ενότητα:

- Θέματα λαθροθηρίας τα οποία εκτίθεντο σε σελίδες του ίντερνετ.
- Περιστατικά υπερθήρευσης Τρυγονιών που εντοπίστηκαν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.
- Παράνομη παγίδευση πουλιών σε περιοχές της Ελλάδας όπως η Ρόδος, η Χίος, η Σαντορίνη, η Αττική κ.ά.
- Περιστατικά καταπάτησης ευαίσθητων αμμοθινικών οικοσυστημάτων
- Επανατοποθέτηση φωλιών Πελαργών ή/και αίτημα για τοποθέτηση προστατευτικής πλατφόρμας, προς τον ΔΕΔΔΗΕ.
- Παράνομη κατοχή άγριων πουλιών από ιδιώτες ή καταστήματα.
- Περιστατικά παράνομου διαδικτυακού εμπορίου άγριων ειδών.

2. Καταγγελίες - Διοικητικές προσφυγές - Προσφυγές στο ΣτΕ και στην Ε.Ε - Εκδίκαση υποθέσεων

- Στις 18 Ιανουαρίου 2024 συζητήθηκε στο ακροατήριο του ΔΕΕ, κατόπιν υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων εκ μέρους του Συμβουλίου της Επικρατείας, η υπόθεση που αφορά τη συμβατότητα της ΚΥΑ οριζοντίων μέτρων του 2012 με την Οδηγία για τα άγρια πουλιά¹. Στις 12 Σεπτεμβρίου 2024 δημοσιεύθηκε η απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), επί των προδικαστικών ερωτημάτων που είχε θέσει το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣτΕ), 12 ολόκληρα χρόνια μετά την αίτηση ακύρωσης που είχε καταθέσει η Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία κατά της Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ) του 2012. Το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψιν τις θέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ, του Δικτύου Οικολογικών Οργανώσεων Αιγαίου και άλλων προσφευγόντων, καθώς και της Ελλάδας αλλά και άλλων κρατών μελών της ΕΕ (Τσεχία, Ολλανδία, Πολωνία), αποφάσισε ότι για όλα τα είδη πτηνών που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2009/147 αλλά και για τα αποδημητικά είδη που δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα αυτό, των οποίων όμως η διέλευση είναι τακτική και τα οποία είναι παρόντα σε ΖΕΠ του Δικτύου Natura 2000, απαιτείται η λήψη στόχων και μέτρων διατήρησης, κατά τα προβλεπόμενα στο αρ. 4 παρ. 1 και 2 της Οδηγίας για τα

¹ Βλ. Στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο η προστασία της άγριας ορνιθοπανίδας στην Ελλάδα. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1709-sto-dikastirio-tis-ee-gia-tin-prostasia-tis-agrias-ornithopanidas-stis-zep>.

- πουλιά και αρ. 6 παρ. 2-4 της Οδηγίας για τους οικοτόπους².
- Τον Απρίλιο του 2024, έξι περιβαλλοντικές οργανώσεις, ανάμεσά τους και η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, προσέφυγαν στο ΣτΕ με αίτημα την ακύρωση της ΑΕΠΟ των 3 ΑΣΠΗΕ στις θέσεις ΜΕΓΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ και ΑΝΕΜΟΔΑΡΜΕΝΗ Ι και ΙΙ στη Σφήκα και το Μαλιμάδι, στην περιοχή της Κρυσταλλοπηγής του Δήμου Πρεσπών³. Η εκδίκαση της υπόθεσης αναμένεται.
 - Στις 14 Μαΐου 2024, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ μαζί με ένα πλήθος φυσικών προσώπων και φορέων, κατέθεσαν ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας αίτηση για την ακύρωση της με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/27770/1847 Απόφασης του Γενικού Διευθυντή Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας με θέμα: Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων του έργου με τίτλο: “ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΕΠΟ ΥΒΡΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΙΣΧΥΟΣ: (α) 81,6 MW (ΜΟΝΑΔΕΣ ΑΠΕ), στις θέσεις ‘ΦΡΟΥΔΙΑ-ΛΥΓΙΑΣ-ΠΛΑΤΥΒΟΛΟ’ & ‘ΤΡΟΥΛΑ-ΧΑΛΚΙΑΣ-ΚΟΡΦΗ’, Δ. ΣΗΤΕΙΑΣ, Π.Ε. ΛΑΣΙΘΙΟΥ & (β) 50 MW (ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ ΙΣΧΥΣ), στη θέση ‘ΦΡΑΓΜΑ ΠΟΤΑΜΩΝ’, Δ. ΑΜΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΡΕΘΥΜΝΗΣ, Π.Ε. ΡΕΘΥΜΝΗΣ”. Αναμένεται ακόμα η εκδίκαση της υπόθεσης.
 - Στις 15 Μαΐου 2024 δημοσιεύθηκε η υπ’ αρ. 666/2024 απόφαση Συμβουλίου της Επικρατείας (Ε’ τμήμα), με την οποία έγινε δεκτή η από 1 Ιουλίου 2022 αίτηση των περιβαλλοντικών οργανώσεων ΚΑΛΛΙΣΤΩ, ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ και ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, με την οποία οι αιτούσες ζήτησαν να ακυρωθεί η υπ’ αριθμ. 28289/16.3.2022 απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας, με την οποία χορηγήθηκε άδεια εγκατάστασης του Αιολικού Σταθμού Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (Α.Σ.Π.Η.Ε.), εγκατεστημένης και μέγιστης ισχύος παραγωγής 24 MW, και των συνοδών του έργων, στη θέση «...», των Δημοτικών Ενοτήτων Αγ. Αναργύρων, Κλεισούρας και Λεχόβου, των Δήμων Καστοριάς και Αμυνταίου, των Περιφερειακών Ενοτήτων Καστοριάς και Φλώρινας, της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, με φορέα του έργου την εταιρεία με την επωνυμία “VOLTERRA ... ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ”. Η αίτηση έγινε δεκτή από το δικαστήριο.
 - Το Σεπτέμβριο του 2024, οι περιβαλλοντικές οργανώσεις ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, Εταιρεία Προστασίας Βιοποικιλότητας Θράκης και WWF Ελλάς κατέθεσαν από κοινού ενώπιον του ΥΠΕΝ ειδικές διοικητικές προσφυγές για την ακύρωση ΑΕΠΟ και συγκεκριμένα: (1) για την ακύρωση της από 23 Αυγούστου 2024 Απόφασης του Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης Χωροταξικής, Περιβαλλοντικής και Αγροτικής Πολιτικής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης με θέμα: «Εγκατάσταση και λειτουργία τεσσάρων (4) αιολικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 20,1MW και συνολικής μέγιστης ισχύος παραγωγής 19,8 MW, στις θέσεις : «ΡΑΓΑΔΑ», «ΜΗΛΙΑ», «ΞΕΝΟΣ» της εταιρείας «ES ENERGY Ε.Π.Ε.», και «ΚΟΝΤΟΚΟΡΦΙ» της εταιρείας «ΑΙΟΛΙΚΑ ΡΟΔΟΠΗΣ Μ.Ι.Κ.Ε.», εντός των διοικητικών ορίων της Δ.Ε. Φιλλύρας, του Δήμου Αρριανών, Π.Ε. Ροδόπης, και των συνοδών τους έργων οδοποιίας και ηλεκτρικής διασύνδεσης με τον

² Βλ. Σημαντικές εξελίξεις για την προστασία των άγριων πουλιών. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1877-simantikes-ekselikseis-gia-tin-prostasia-ton-agrion-poulion>.

³ Βλ. Ένας θησαυρός της ελληνικής φύσης απειλείται. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1847-enas-thisavros-tis-ellinikis-fysis-apeileitai>.

υφιστάμενο Υ/Σ στη θέση «ΝΕΑ ΣΑΝΤΑ» και (2) της από 23 Αυγούστου 2024 Απόφασης του Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης Χωροταξικής, Περιβαλλοντικής και Αγροτικής Πολιτικής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης με θέμα: «Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή και λειτουργία του έργου «Αιολικός Σταθμός Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) ισχύος 18MW, και συνοδά έργα διάνοιξης νέας και βελτίωσης υφιστάμενης οδοποιίας και κατασκευής γραμμής μέσης τάσης για τη διασύνδεση με το σύστημα, από την εταιρεία «GREENFIELD WIND Μ.Ι.Κ.Ε., στη θέση «ΜΕΓΑΛΗ ΡΑΧΗ», της Δημοτικής Ενότητας Φιλλύρας, του Δήμου Αρριανών». Αμφότερες οι προσφυγές έγιναν δεκτές με αποφάσεις ΥΠΕΝ, καθώς το Υπουργείο δέχτηκε τον κύριο ισχυρισμό που προέβαλαν οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, πως στην αξιολόγηση των επιπτώσεων των έργων δεν είχαν εκτιμηθεί δεόντως οι περιβαλλοντικές συνέπειες από τις καταστροφικές πυρκαγιές του καλοκαιριού του 2023 στη Θράκη και επομένως η αξιολόγηση δεν βασίστηκε στα πλέον σύγχρονα και επίκαιρα στοιχεία, όπως ορίζει η νομοθεσία⁴.

- Τον Οκτώβριο του 2024 προσέφυγαν στο ΣτΕ για έβδομη φορά μέσα στα τελευταία τριάντα χρόνια τέσσερις περιβαλλοντικές οργανώσεις, ανάμεσά τους και η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, μαζί με φορείς της αυτοδιοίκησης από την Αιτωλοακαρνανία και επιμελητήρια, με αφορμή το σχέδιο της εκτροπής του Αχελώου. Με την αίτηση ακύρωσής τους, οι φορείς ζητούν την ακύρωση της δεύτερης αναθεώρησης των σχεδίων διαχείρισης λεκανών απορροής (ΣΔΛΑΠ) Δυτικής Στερεάς και Θεσσαλίας, στο μέτρο που αυτή επιχειρεί τη νεκρανάσταση του μυθολογικών διαστάσεων φαραωνικού σχεδίου της εκτροπής του ποταμού Αχελώου προς τον Πηνειό, μέσω σήραγγας που διασχίζει την οροσειρά της Πίνδου⁵.
- Στις 13 Νοεμβρίου 2024, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ από κοινού με την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, κατέθεσαν ενώπιον του ΣτΕ αίτηση για την ακύρωση της της από 18 Ιουλίου 2024 Απόφασης του Προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας με θέμα: «Υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις για το έργο «Αιολικό Πάρκο Ισχύος 4,8 MW και συνοδά έργα οδοποιίας και ηλεκτρικής διασύνδεσης, της εταιρείας «ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΝΕΜΟΕΣΣΑ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑ ΣΥΝ. Π.Ε.» στη θέση «ΨΗΛΗ ΚΟΡΥΦΗ», Δ.Κ. ΒΑΤΟΥ, Δ.Ε. ΚΕΚΡΟΠΙΑΣ, του δήμου ΑΚΤΙΟΥ – ΒΟΝΙΤΣΑΣ, Π.Ε. Αιτ/νίας, της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας». Η εκδίκαση της προσφυγής αναμένεται εντός του 2025.
- Στις 13 Νοεμβρίου 2024, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ από κοινού με την Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, κατέθεσαν ενώπιον του ΣτΕ αίτηση για την ακύρωση της της από 29 Απριλίου 2024 Απόφασης του Γενικού Διευθυντή Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας με θέμα: «Τροποποίηση της υπ' αριθ. πρωτ. 327561/29-12-2021 (ΑΔΑ: Ω5Υ3ΟΡ1Υ-ΣΨΡ) Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης του έργου: «Εγκατάσταση και λειτουργία σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκό σύστημα

⁴ Βλ. Ακυρώνεται η αδειοδότηση τριών Αιολικών Σταθμών στη Θράκη λόγω ανεπαρκούς εκτίμησης επιπτώσεων μετά την πυρκαγιά. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1937-akyrontai-i-adeiodotisi-trion-aiolikon-stathmon-sti-thraki-logo-aneparkoys-ektimisis-epiptoseon-meta-tin-pyrkagia>.

⁵ Βλ. Οργανώσεις και φορείς ενάντια στα (νέα) σχέδια εκτροπής του Αχελώου. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1904-organoseis-kai-foreis-enantia-sta-nea-sxedia-ektropis-tou-axelou>.

ισχύος 460,239 MW, και συνοδά έργα (Υποσταθμός ΚΥΤ 33/400 kV και Γραμμή Μεταφοράς Ενέργειας 400kV)», της εταιρείας ΙΔΕΑ ΦΩΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΕ», που προτείνεται να εγκατασταθεί στη θέση Νέο Σιράκιο, των Δ.Ε. Πολυκάστρου, Δ. Παιονίας, και Δ.Ε. Πικρολίμνης, Δ. Κιλκίς της ΠΕ Κιλκίς, ΠΚΜ». Η εκδίκαση της προσφυγής αναμένεται εντός του 2025.

- Στις 26 Νοεμβρίου 2024, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ από κοινού με την ΚΑΛΛΙΣΤΩ, δήμους, φορείς και κατοίκους της Θεσσαλίας, κατέθεσαν ενώπιον του ΣτΕ αίτηση για την ακύρωση της με Αριθ. Πρωτ.: 52307 /27-09-2024 απόφασης του Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας με θέμα “Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την εγκατάσταση και λειτουργία του έργου «Αιολικός Σταθμός Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) ισχύος 30 MW στη θέση “Σπιτάκι” στις Τ.Κ. Καρυάς, Μεσοβουνίου, Πετροχωρίου & Κουμπουριανών του Δήμου Αργιθέας και στην Τ.Κ. Οξυάς του Δήμου Μουζακίου, στην Π.Ε. Καρδίτσας της Περιφέρειας Θεσσαλίας», μετά από τη σύμφωνη γνώμη του Περιφερειακού Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΠΕ.Σ.Π.Α.) Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας.” Αναμένεται η εκδίκαση της προσφυγής εντός του 2025.
- Στις 20 Δεκεμβρίου 2024, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ από κοινού με την περιβαλλοντική οργάνωση ΚΑΛΛΙΣΤΩ κατέθεσαν ειδική διοικητική προσφυγή ενώπιον του ΥΠΕΝ για την ακύρωση της από 20.11.2024 απόφασης των Γραμματέων Αποκεντρωμένων Διοικήσεων Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας και Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου με θέμα: «Έγκριση περιβαλλοντικών όρων αιολικού σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ισχύος 11,7 MW της εταιρείας “PK ENERGY IKE” στη θέση «Γιδοβούνι» των Δήμων Δωρίδας, Μακρακώμης και Ναυπακτίας στους Νομούς Φωκίδας, Φθιώτιδας και Αιτωλοακαρνανίας αντίστοιχα». Η απόφαση εν τέλει ακυρώθηκε με την από 3 Φεβ. 2025 απόφαση ΥΠΕΝ, δεχόμενη άλλη προσφυγή από έτερα πρόσωπα.
- Στις 13 Δεκεμβρίου 2024, οι περιβαλλοντικές οργανώσεις ΚΑΛΛΙΣΤΩ, ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ και ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, το σωματείο «ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΝΥΜΦΑΙΟΥ», και άλλοι φορείς και φυσικά πρόσωπα, κατέθεσαν ειδική διοικητική προσφυγή ενώπιον του ΥΠΕΝ για την ακύρωση της από 13.11.2024 Απόφασης του Προϊσταμένου Της ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ-ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ με θέμα: «Έγκριση περιβαλλοντικών όρων για την κατασκευή & λειτουργία του έργου υποκατηγορίας Α2 : «Μικρός Υδροηλεκτρικός Σταθμός (ΜΥΗΕ) ισχύος 0,92MW στη θέση “Σκλήθρο” των Δημοτικών Ενοτήτων Αετού, Νυμφαίου Δήμου Αμυνταίου ,Περιφερειακής Ενότητας Φλώρινας Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.»». Η προσφυγή απορρίφθηκε με σχετική απόφαση ΥΠΕΝ της 11^{ης} Φεβ. 2025.
- Σχετικά με την καταγγελία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή που υποβλήθηκε το 2022 και αφορούσε θέματα νόμιμης και παράνομης θήρας, έχει ανοίξει διμερής διάλογος ο οποίος εκκρεμεί. Τα σημαντικότερα σημεία που τονίζονται στην καταγγελία είναι η αποτυχία της νομοθεσίας να προστατεύσει είδη σε δυσμενές καθεστώς διατήρησης και να εφαρμόσει αποτελεσματικά τα Τοπικά Σχέδια Δράσης κατά της λαθροθηρίας.

Γ. Δράσεις και Εκστρατείες Πολιτικής για Ζητήματα αιχμής

© Τρυγόνι | Τάσος Σκακούλης

Κυνήγι και λαθροθηρία

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ πέραν των καταγγελιών σχετικά με τη λαθροθηρία, εξακολούθησε να ασκεί πολιτική πίεση για λήψη μέτρων με στόχο την πάταξη της λαθροθηρίας, της παράνομης παγίδευσης και εμπορίας άγριων πουλιών.

Όσον αφορά την εαρινή λαθροθηρία στα Ιόνια νησιά με κύριο θύμα το Τρυγόνι, είδος που είναι απειλούμενο σύμφωνα με τον Κόκκινο Κατάλογο της IUCN, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ απέστειλε και φέτος επιστολή για την ενεργοποίηση των Τοπικών Σχεδίων Δράσης κατά της εαρινής λαθροθηρίας. Στο τέλος Μαΐου η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ είχε μία συνάντηση με τη Διεύθυνση Δασών Ζακύνθου να συζητήσει για τον σχεδιασμό και τα αποτελέσματα του Τοπικού Σχεδίου Δράσης (ΤΣΔ) του 2024. Στο πλαίσιο των ΤΣΔ το 2024 πραγματοποιήθηκαν 9 συλλήψεις μόνο στη Ζάκυνθο, οι οποίες όμως με βάση τα αποτελέσματα των ηχοκαταγραφικών αισθητήρων δεν κατάφεραν να ανασχέσουν την ανεξέλεγκτη λαθροθηρία που επικρατεί στο νησί την άνοιξη.

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και για το 2024, η **ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ κατέθεσε προτάσεις για την Ετήσια Ρυθμιστική Απόφαση για τη Θήρα**. Ένα από τα κύρια αιτήματα ήταν για άλλη μια χρονιά η προσωρινή παύση θήρας του Τρυγονιού, η οποία υποστηρίχθηκε από στοιχεία σχετικά με την κατάσταση των πληθυσμών του είδους. Επιπλέον επιστολή εστάλη για τα στοιχεία που προέκυψαν από την προσωρινή παύση της θήρας στον Δυτικό διάδρομο, όπου ο πληθυσμός του Τρυγονιού αυξήθηκε κατά 400.000 ζευγάρια. Τα νέα δεδομένα ωστόσο δεν οδήγησαν σε προσωρινή παύση της θήρας και στην Ελλάδα, παρά ακολουθήθηκε για άλλη μια φορά η πρόταση ημίμετρων της ΚΣΕ. Παρόμοια τύχη είχαν και οι προτάσεις για προσωρινή παύση θήρας για το Γκισάρι και το Σφυριχτάρι, όπως και για μείωση στο μισό της κάρπωσης της Χουλιαρόπαπιας, προτάσεις που προήλθαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ένα άλλο κύριο αίτημα της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ήταν η ενιαία παύση του κυνηγιού στις 31 Γενάρη για όλα τα υδρόβια και τις τσίχλες, καθώς τον Φεβρουάριο έχει ήδη ξεκινήσει η προαναπαραγωγική περίοδος για κάποια πουλιά και το κυνήγι βάζει σε κίνδυνο την αναπαραγωγική τους επιτυχία. Ούτε αυτό το αίτημα φάνηκε να εισακούστηκε δυστυχώς από τη Διοίκηση.

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ αντέδρασε εκδίδοντας Δελτίο Τύπου στο οποίο στηλιτεύαμε τα αρνητικά σημεία της Ρυθμιστικής αυτής Απόφασης και δημοσιοποιήσαμε τις τεκμηριωμένες αντιρρήσεις μας σε πλήθος συνεντεύξεων και άρθρων.

Επιπλέον αίτημα απαγόρευσης του κυνηγιού στο Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού έστειλε η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ και μετά τις απόψεις για τη Ρυθμιστική που στέλνονται κάθε Ιούνιο, με αίτημα να μην ανοίξει το κυνήγι στον πιο σημαντικό υγρότοπο της Ελλάδας φέτος. Ωστόσο το ΥΠΕΝ αποφάσισε όχι μόνο να συνεχίσει τη θήρα στις περιοχές όπου επιτρεπόταν τα προηγούμενα χρόνια, αλλά και να ανοίξει μία επιπλέον περιοχή. Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ εξέδωσε Δελτίο Τύπου το οποίο αναπαράχθηκε μαζικά, με αποτέλεσμα ο Γενικός Γραμματέας Δασών να απαντήσει με επιστολή του σε έναν από τους δημοσιογράφους που ανταπάντησε στα σχόλια του Γενικού Γραμματέα Δασών.

Δηλητηριασμένα δολώματα

© Δημήτρης Βαβύλης

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συνέχισε την ανάδειξη της σοβαρής απειλής των δηλητηριασμένων δολωμάτων με τον συντονισμό δράσεων, εντός και εκτός προγραμμάτων LIFE όπως το LIFE-IP 4 NATURA (υλοποίησης Εθνικού Σχεδίου Δράσης για το Όρνιο, τον Μαυρόγυπα και τον Γυπαετό) καθώς και το BalkanDetox LIFE, ενώ έλαβε ενημέρωση και διαχειρίστηκε αντίστοιχα περιστατικά δηλητηρίασης ανά την Ελλάδα. Το 2024 ήταν μία δύσκολη χρονιά, η οποία απέδειξε ότι η ανίχνευση δηλητηριασμένων δολωμάτων από μόνη της δεν αρκεί, αν δεν εντοπίζονται και τιμωρούνται οι παραβάτες. Από τα πολύ σοβαρά περιστατικά του 2024 αναφέρουμε ενδεικτικά ένα περιστατικό με πάνω από 20 νεκρά σκυλιά και 5 Τσακάλια στην περιοχή των Καλαβρύτων, ένα στον Λαγκαδά Κεντρικής Μακεδονίας με θύμα έναν Χρυσαιτό και ένα στη Θεσσαλία όπου εντοπίστηκαν 193 (!) δηλητηριασμένα δολώματα.

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ έστειλε επιστολή σε όλες τις υπηρεσίες που αναφέρονται στην ΚΥΑ για τον έλεγχο της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων όπου επισημαίνονταν οι ελλείψεις και οι εκκρεμότητές της. Μεταξύ αυτών δόθηκε έμφαση στην απουσία καταλόγου κτηνιάτρων που θα διαχειρίζονται τα περιστατικά δηλητηρίασης, στην κατάρτιση καταλόγου Δικτύου Εργαστηρίων Τοξικολογικών Αναλύσεων που εκκρεμεί από τον Μάρτιο του 2023 και στην σύγκληση της Κεντρικής Συντονιστικής Επιτροπής που προβλέπεται στο άρθρο 12 και η οποία μέχρι τώρα δεν έχει συνεδριάσει ποτέ.

Συμμετοχή σε συναντήσεις με την ηγεσία του Υπουργείου – Διεθνείς συναντήσεις – Σεμινάρια

- Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ενόψει της έκδοσης της ρυθμιστικής απόφασης θήρας συναντήθηκε με τη Διεύθυνση Διαχείρισης Δασών για να συζητήσει τις προτάσεις που στάλθηκαν και τι μέλλει γενέσθαι με το κυνήγι.

- Συμμετοχή στην 9^η Διεθνή Διάσκεψη για τους Ωκεανούς (9th Our Ocean Conference), που διοργανώθηκε στην Αθήνα στις 15-17 Απριλίου 2024. Εννέα περιβαλλοντικές οργανώσεις, ανάμεσα σε αυτές και η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, με κοινή ανακοίνωση τους, απευθύνθηκαν προς την πολιτική ηγεσία ζητώντας να επιδείξει την απαιτούμενη φιλοδοξία και αποφασιστικότητα, προτάσσοντας συγκεκριμένα και ουσιαστικά μέτρα, καθώς και έναν συνεπή σχεδιασμό για βιώσιμες και ζωντανές θάλασσες⁶. Νέα επιστολή ακολούθησε τον Ιούνιο 2024 όπου 9 περιβαλλοντικές οργανώσεις και φορείς ζητούν την υλοποίηση των δεσμεύσεων που ανέλαβε η ελληνική κυβέρνηση στο πλαίσιο της 9ης Διεθνούς Διάσκεψης για τους Ωκεανούς που διεξήχθη στην Αθήνα τον Απρ. 2024⁷. Στις 16 Οκτωβρίου 2024, 8 περιβαλλοντικές οργανώσεις, ανάμεσα σε αυτές και η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, απέστειλαν προς τον Πρωθυπουργό Έκθεση αξιολόγησης της διαχείρισης των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα, βάσει της οποίας η διαχείριση των ΘΠΠ παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις και κενά και είναι επιτακτική ανάγκη να προβεί η Πολιτεία σε ουσιαστικές ενέργειες για να διασφαλιστεί η θεσμική θωράκιση των σημαντικών αυτών πυρήνων βιοποικιλότητας και του θαλάσσιου πλούτου της Ελλάδας⁸.
- Μετά από πρόσκληση της Birdlife για την συνάντηση BirdLife Europe-Central Asia, στο Αλμάτι, Καζακστάν 14-18/10/2024, από πλευράς ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ συμμετείχαν οι Νίκη Καρδακάρη Πρόεδρος, Κωνσταντίνα Ντεμίρη Διευθύντρια, Πάνος Κορδοπάτης Υπεύθυνος Προγραμμάτων Διατήρησης. Έγινε απολογισμός και σχεδιασμός δράσεων για το 2025 στις εξής θεματικές: Αποκατάσταση Φύσης, Μεταναστευτικοί Διάδρομοι, Ενεργειακή Μετάβαση, Επιθέσεις στη Φύση & στη Κοινωνία των Πολιτών, Κοινό Fundraising.

Παρεμβάσεις και συμμετοχή σε διαβούλευση νομοσχεδίων, παρουσιάσεις στην Βουλή

1. Συμμετοχή της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ στη δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση του νομοσχεδίου του Υπουργείου Οικονομικών με τίτλο «Όροι αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας στις παραθαλάσσιες περιοχές και άλλες διατάξεις», με εστίαση σε ζητήματα προστασίας του αιγιαλού και των παρόχθιων περιοχών⁹. Σχόλια υπέβαλαν από κοινού οκτώ

⁶ Βλ. Διεθνής Διάσκεψη για τους Ωκεανούς: ώρα για τολμηρές δεσμεύσεις και δράση. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1752-diethnis-diaskepsi-gia-tous-okeanoys-ora-gia-tolmires-desmeyseis-kai-drasi>. Βλ. Νέα Εθνικά Θαλάσσια Πάρκα: Οι δεσμεύσεις του Πρωθυπουργού να γίνουν πράξη. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1760-nea-ethnika-thalassia-parka-oi-desmeyseis-tou-prothypourgoy-na-ginoun-praksi>.

⁷ Βλ. Να υλοποιηθούν οι δεσμεύσεις για την προστασία των θαλασσών ζητούν 9 οργανώσεις. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1824-na-ylopoiithoyn-oi-desmeyseis-gia-tin-prostasia-ton-thalasson-zitoyn-9-organoseis>.

⁸ Βλ. Απροστάτευτοι οι πυρήνες θαλάσσιας βιοποικιλότητας της Ελλάδας. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1895-aprostateftoi-oi-pyrines-thalassias-viopoikilotitas-tis-elladas>.

⁹ Βλ. Το Υπουργείο Οικονομικών καταργεί τη ζώνη παράκτιας προστασίας! Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1723-to-ypourgeio-oikonomikon-katargei-ti-zoni-paraktias-prostasias>. Βλ. Κοινά σχόλια 8 οργανώσεων για το σχέδιο νόμου για τον αιγιαλό. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1721-koinos-sxoliasmos-organoseon-gia-to-sxedio-nomou-gia-ton-aigialo>.

- περιβαλλοντικές οργανώσεις.
2. Με κοινή επιστολή τους τον Φεβρουάριο 2024 προς τον Πρωθυπουργό, Κυριάκο Μητσοτάκη, οκτώ περιβαλλοντικές οργανώσεις, ανάμεσά τους και η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, επισημαίνουν τη δέσμευση εκ μέρους της Ελλάδος για τη δημιουργία θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής στην Ελληνική Τάφρο¹⁰.
 3. Με επιστολή τους προς κάθε αρμόδια αρχή και υπηρεσία, οκτώ περιβαλλοντικές οργανώσεις, ανάμεσά τους και η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ επισημαίνουν την απαράδεκτη κατάσταση που έχει δημιουργηθεί στον παραδοσιακό οικισμό του Πάπιγκου, παγκόσμιου μνημείου, μέσα από την εγγραφή του Ζαγορίου στον σχετικό Κατάλογο της UNESCO¹¹.
 4. Με κοινή επιστολή προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, 20 περιβαλλοντικές οργανώσεις, ανάμεσά τους και η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, ζητούν να ψηφίσει «κατά» της αλλαγής καθεστώτος της προστασίας του λύκου στο Συμβούλιο Υπουργών Περιβάλλοντος της ΕΕ¹².
 5. Κοινό υπόμνημα δέκα περιβαλλοντικών οργανώσεων, ανάμεσα σε αυτές και η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή DG ENV, με το οποίο θέτουν υπόψιν της Επιτροπής στοιχεία σχετικά με τις νομοθετικές, πολιτικές και άλλες εξελίξεις που αφορούν αφενός ανοιχτές υποθέσεις επί παραβάσει (ή και καταδικαστικές αποφάσεις της Ελλάδας), και αφετέρου άλλες περιπτώσεις διαφαινόμενης μη συμμόρφωσης της χώρας με την ενωσιακή νομοθεσία¹³.
 6. Κοινή επιστολή τριών περιβαλλοντικών οργανώσεων (ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, ΑΡΧΕΛΩΝ και Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης), με αίτημα την προστασία του οικοσυστήματος αμμοθινών Κοτυχίου – Στροφυλιάς¹⁴.
 7. Παρέμβαση για την αποτροπή κατασκευής ΜΥΗΕ στο ρέμα «Γιότσα», εντός του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου και της Ζώνης Ειδικής Προστασίας / Ειδικής Ζώνης Διατήρησης (περιοχής Natura 2000) με κωδικό GR2130002 «Κορυφές Όρους Σμόλικας», από κοινού με άλλες περιβαλλοντικές οργανώσεις¹⁵.
 8. Κοινή ανακοίνωση εννέα περιβαλλοντικών οργανώσεων, ανάμεσα σε αυτές και η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, με την οποία καλείται η ηγεσία του ΥΠΕΝ να λάβει συγκεκριμένα

¹⁰ Βλ. Την προστασία της Ελληνικής Τάφρου ζητούν 8 οργανώσεις από τον πρωθυπουργό. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1719-tin-prostasia-tis-ellinikis-tafrou-zitoyh-8-organoseis-apo-ton-prothypourgo>.

¹¹ Βλ. Μεγάλο Πάπιγκο: Η ανομία συνεχίζεται... και επεκτείνεται! Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1720-megalo-papigko-i-anomia-synexizetai-kai-epekteinetai>.

¹² Βλ. Οργανώσεις προς Υπουργό ΠΕΝ: προστατέψτε τους λύκους της Ευρώπης. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1726-organoseis-pros-ypourgo-pen-prostatedepte-tous-lykous-tis-evropis>.

¹³ Βλ. Υπόμνημα οργανώσεων για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ στην Ελλάδα. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1764-ypomnima-organoseon-gia-tin-efarmogi-tis-perivallontikis-nomothesias-tis-ee-stin-ellada>.

¹⁴ Βλ. «Πίστα» για 4x4 οι αμμοθίνες Κοτυχίου-Στροφυλιάς. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1850-pista-gia-4x4-oi-ammothines-kotyxiou-strofylias>.

¹⁵ Βλ. Καταστροφή προστατευόμενου οικότοπου στο Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1856-katastrofi-prostatevomenou-oikotopou-sto-ethniko-parko-voreias-pindou>.

- νομοθετικά μέτρα για την αναστολή της αδειοδότησης και εγκατάστασης Αιολικών Σταθμών για πέντε έτη στον Έβρο και τη Ροδόπη, ώστε να διασφαλιστούν τα προστατευόμενα είδη και οικοσυστήματα από τον κίνδυνο της εγκατάστασης επιζήμιων έργων που σχεδιάζονται εντός κρίσιμων ενδιαιτημάτων¹⁶.
9. Κοινά σχόλια έντεκα περιβαλλοντικών οργανώσεων, ανάμεσά τους και η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, στη δημόσια διαβούλευση για το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό και τη σχετική Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων¹⁷.
10. Κοινή παρέμβαση ΕΕΠΦ, ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ και ΚΑΛΛΙΣΤΩ για την παράνομη διάνοιξη δρόμου στην αλπική ζώνη του Γράμμου¹⁸.

Συμμετοχή σε διαβουλεύσεις

Εντός του 2024, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ υπέβαλε σχόλια - ενστάσεις στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης (ή/και με επιστολές προς τις γνωμοδοτούσες υπηρεσίες) για 37 έργα αιολικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) που αναμένεται να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην орνιθοπανίδα και τους βιοτόπους της. Συγκεκριμένα, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ έχει καταθέσει σχόλια στο ηλεκτρονικό περιβαλλοντικό μητρώο για ΑΣΠΗΕ στις εξής θέσεις (σημειώνονται με πράσινο χρώμα οι περιπτώσεις όπου η διαδικασία ολοκληρώθηκε με θετική κατάληξη):

- ΣΠΙΤΑΚΙ (Άγραφα)
- ΜΕΓΑΛΗ ΡΑΧΗ (Έβρος) - απορρίφθηκε
- ΖΥΓΑΡΙΑ (Άρτα)
- ΚΟΚΚΙΝΑΡΙ (Γκιώνα)
- ΧΑΝΤΡΙΑΝΗ ΚΕΦΑΛΑ (Κρήτη)
- ΓΙΔΟΒΟΥΝΙ (Βαρδούσια) - απορρίφθηκε
- ΠΛΑΚΟΥΤΣΟΒΟΥΝΟ (Αχαΐα)
- ΚΗΠΟΣ (Τζουμέρκα)
- ΜΑΚΡΥΑ ΛΕΝΙΑ - ΧΕΡΟΚΛΑΔΑ (Εύβοια)
- ΚΟΥΤΡΟΥΛΗ ΡΑΧΗ (Γκιώνα)
- 4 ΑΣΠΗΕ ΣΤΗΝ ΠΕ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (Κρήτη)
- 6 ΑΣΠΗΕ ΣΤΗΝ ΠΕ ΧΑΝΙΩΝ (Κρήτη)
- ΒΙΣΑΛΟΥΔΑ (Μαγνησία)

¹⁶ Βλ. Ώρα μηδέν για την αδειοδότηση Αιολικών Σταθμών στους πυρόπληκτους Έβρο και Ροδόπη. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1896-ora-miden-gia-tin-adeiodotisi-aiolikon-stathmon-stous-pyropliktous-evro-kai-rodopi>.

¹⁷ Βλ. Ριζική αναθεώρηση του Ειδικού Χωροταξικού για τον τουρισμό ζητούν 11 οργανώσεις. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1875-riziki-anatheorisi-tou-proteinomenou-eidikoy-xorotaksikoy-gia-ton-tourismo-zitoyn-11-organoseis>.

¹⁸ Βλ. Γράμμος: Όχι στην καταστροφή αδιατάρακτων οικοσυστημάτων. Διαθέσιμο στο: <https://ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1898-grammos-oxi-stin-katastrofi-adiatarakton-oikosystematon>.

- ΚΑΤΩ ΛΙΜΝΕΣ - ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΣ (Εβρος)
- ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ (Μεσσηνία)
- ΒΙΓΛΑ - ΠΛΑΚΕΣ (Λέσβος)
- ΤΡΑΠΕΖΟΕΙΔΕΣ (Ροδόπη)
- ΓΟΡΓΟΜΥΛΟΣ - ΠΑΤΗΜΑ (Ηπειρος)
- ΚΟΥΡΕΝΤΑ (Ιωάννινα)
- ΤΡΙΓΓΙΑ (Τρίκαλα)
- ΜΑΚΡΟΜΙΧΑΛΗ (Εύβοια)
- ΠΟΛΥΡΕΜΑ - ΛΟΓΚΑΚΙ (Ν. Εύβοια)
- ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΣ (Ροδόπη)
- ΑΓΝΑΝΤΙΑ – ΤΣΟΥΚΚΑ - ΛΙΒΑΔΙΑ (Φλώρινα)
- ΚΥΘΝΟΣ
- ΠΟΝΤΙΚΙΑ - ΣΙΔΕΡΟΒΟΥΝΙ (Εβρος)
- 5 ΑΣΠΗΕ ΣΤΟΝ ΜΑΛΕΑ (Λακωνία)
- ΓΑΙΔΟΥΡΟΒΟΥΝΙ (Λακωνία)
- ΝΕΣΤΑΝΗ – ΑΓΙΟΣ ΠΕΤΡΟΣ (Πελοπόννησος)
- 7 ΑΣΠΗΕ – ΚΕΛΛΗ (Φλώρινα)
- 11 ΑΣΠΗΕ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΥΒΟΙΑ
- ΚΥΡΑ (Ιωάννινα)
- ΠΕΤΟΥΜΕΝΟΝ (Εβρος)
- ΚΟΡΟΜΗΛΙΑ (Καστοριά)
- ΣΤΑΥΡΟΣ – ΛΙΘΑΡΟΜΑΝΤΡΙ (Τρίκαλα - Καρδίτσα)
- ΑΕΤΟΣ – ΠΥΡΓΟΣ (Τρίκαλα - Καρδίτσα)

Σημαντικές ήταν οι παρεμβάσεις της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ για τους ΑΣΠΗΕ «ΜΕΓΑΛΗ ΡΑΧΗ», «ΡΑΓΑΔΑ, ΞΕΝΟΣ, ΜΗΛΙΑ» και «ΚΟΝΤΟΚΟΡΦΙ» στη Ροδόπη (ΖΕΠ/ΣΠΠ «Κοιλιάδα Φιλιούρη») και για τον ΑΣΠΗΕ «ΓΙΔΟΒΟΥΝΙ» (ΖΕΠ/ΣΠΠ «Όρη Βαρδούσια»), για τους οποίους ΑΣΠΗΕ εκδόθηκαν εντός του 2024 αντίστοιχες αδειοδοτήσεις (ΑΕΠΟ). Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, σε συνεργασία και με άλλες οργανώσεις – τοπικούς φορείς, υπέβαλε στο ΥΠΕΝ αντίστοιχες διοικητικές προσφυγές, οι οποίες έγιναν δεκτές, με συνέπεια την ακύρωση των ΑΕΠΟ.

Ως προς την επικοινωνιακή ανάδειξη του ζητήματος της επιζήμιας για τη βιοποικιλότητα χωροθέτησης και εγκατάστασης ΑΣΠΗΕ, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε σε σχετική εκδήλωση στα Κανάλια Μαγνησίας (ΑΣΠΗΕ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ).

Υ. Ορνιθολογική Έρευνα, Προστασία & Διατήρηση

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE-IP 4 NATURA «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» (LIFE16 IPE/GR/000002)

Σκοπός: Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή μέτρων σύμφωνα με το Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας (PAF) για το δίκτυο Natura 2000

Εταίροι: ΥΠΕΝ, Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο, WWF Ελλάς, Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, Περιφέρεια Κρήτης, Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας & Θράκης, Περιφέρεια Αττικής, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονία, Πράσινο Ταμείο.

Διάρκεια: 1/12/2017-30/11/2025

<http://edozoume.gr>

Εδώ Ζούμε
Natura 2000

LIFE16 IPE GR002

Το LIFE-IP 4 NATURA είναι το μεγαλύτερο σε προϋπολογισμό και διάρκεια (2018-2025) πρόγραμμα διατήρησης LIFE που έχει εγκριθεί ποτέ στη χώρα. Συντονιστής του έργου είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας).

Βασική δράση της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ στο πρόγραμμα είναι η εκπόνηση και υλοποίηση του **Εθνικού Σχεδίου Δράσης (ΕΣΔ) για τρία είδη γυπών, το Όρνιο, τον Μαυρόγυπα και τον Γυπαετό**. Η σύνταξη αυτού του πολύ ειδικού Σχεδίου Δράσης ξεκίνησε στο τέλος του 2018 και ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο του 2020, οπότε και κατατέθηκε στο ΥΠΕΝ η τελική μορφή του. Ορόσημο για την υλοποίηση του ΕΣΔ ήταν η θεσμοθέτησή του μέσω Υπουργικής Απόφασης (ΥΑ) τον Αύγουστο του 2021. Από το σημείο αυτό και έπειτα έχει αρχίσει και η πλήρης και σε όλο το εύρος δράσεων του ΕΣΔ υλοποίησή του, ενώ πριν από αυτό το χρονικό

σημείο διενεργήθηκε μία σειρά προπαρασκευαστικών δράσεων και παρεμβάσεων σχετικών με τη διαχείριση των πληθυσμών γυπών και των βιοτόπων τους.

Οι δράσεις που έλαβαν χώρα στο πλαίσιο του έργου το 2024 ήταν συνοπτικά οι εξής:

- Συνεχίστηκε η **παρακολούθηση των πληθυσμών του Όρνιου**: Το 2024 επεφύλασσε μία **μεγάλη έκπληξη** όσον αφορά την παρακολούθηση του πληθυσμού του Όρνιου, καθώς όχι μόνο τουλάχιστον 5 Όρνια διαχείμασαν στην **Πάρνηθα**, αλλά δύο από αυτά **ζευγάρωσαν και φώλιασαν εκεί!** Πρόκειται για το πρώτο καταγεγραμμένο φώλιασμα Όρνιου στην Αττική εδώ και τουλάχιστον 50 χρόνια, γεγονός που αφενός δείχνει ότι οι δράσεις διατήρησης για το είδος αποδίδουν καρπούς, αφετέρου ότι η Πάρνηθα διατηρεί τη δυναμική ενός υγιούς και λειτουργικού φυσικού οικοσυστήματος, παρά την πληθώρα των παρεμβάσεων που έχει δεχτεί και δέχεται. Κατά τα άλλα, την περίοδο Φεβρουάριος – Ιούνιος πραγματοποιήθηκαν εργασίες πεδίου για την καταγραφή της αναπαραγωγικής δραστηριότητας σε Αιτωλοακαρνανία (Κλεισούρα, Ακαρνανικά Όρη, Εμπεσός), Νάξο, Στενά Νέστου, καθώς και στην Θράκη, με τη συνεργασία της Εταιρείας Προστασίας Βιοποικιλότητας Θράκης. Τον Νοέμβριο, επίσης, το πρόγραμμα συντόνισε την **ετήσια απογραφή Όρνιων στις θέσεις κούρνιας** (στο πλαίσιο της Βαλκανικής απογραφής). Συνολικά, τα αποτελέσματα της παρακολούθησης επιβεβαιώνουν την παγίωση της διαπιστωμένης ελαφρά αυξητικής τάσης του συνολικού πληθυσμού.
- Μέσα στο 2024 συνεχίστηκε και ολοκληρώθηκε η πρώτη φάση της δράσης **πληθυσμιακής ενίσχυσης του όρνιου στην ηπειρωτική χώρα**, με την απελευθέρωση 8 ατόμων Κρητικής προέλευσης που δέχτηκαν περίθαλψη στις εγκαταστάσεις της ANIMA και μετά απελευθερώθηκαν στον Αράκυνθο, με τη συνεργασία ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ – ANIMA και ΜΔ Μεσολογγίου (μετά από παραμονή λίγων εβδομάδων σε κλωβό εγκλιματισμού). Συνολικά την περίοδο Δεκέμβριος 2023-Μάιος 2024 απελευθερώθηκαν 10 όρνια στον Αράκυνθο, από τα οποία προσαρμόστηκαν επιτυχώς τα εννέα και – περίπου έναν χρόνο μετά – επιβιώνουν τα επτά, καθώς ένα όρνιο έπεσε θύμα δηλητηρίασης και ένα προσέκρουσε σε καλώδια μεταφοράς ρεύματος. Τα αποτελέσματα αυτά θεωρούνται αρκετά ικανοποιητικά.
- Σημαντικές δράσεις έγιναν στην Κρήτη, με την **κατασκευή υποδομών** που θα συμβάλλουν στη διατήρηση των γυπών. Ολοκληρώθηκε η ανακατασκευή του κλωβού εγκλιματισμού και προσωρινής φιλοξενίας γυπών στη Γέργερη Ηρακλείου, με δυνατότητα να φιλοξενήσει περίπου 20-25 πουλιά. Στον κλωβό θα φιλοξενούνται γύπες που χρειάζονται ελαφριά φροντίδα ή/και άτομα που επιστρέφουν στην Κρήτη για απελευθέρωση. Παράλληλα, κατασκευάστηκαν δύο χώροι τροφοδοσίας αρπακτικών πτηνών (ταΐστρες) σε Χανιά και Λασιθί και σε κοντινή απόσταση από θέσεις αναπαραγωγής Γυπαετού και Όρνιου.
- Κατατέθηκαν **υπομνήματα και παρεμβάσεις σχετικά με αιολικούς σταθμούς (ΑΣΠΗΕ, 14 περιπτώσεις)** που έχουν εγκατασταθεί ή είναι υπό αδειοδότηση σε κρίσιμες περιοχές για τους γύπες, προς την κατεύθυνση της διαφύλαξης των πληθυσμών τους (βλ. και απολογισμό Τμήματος Πολιτικής). Σε σχέση με τα παραπάνω, ιδιαίτερα σημαντική θεωρείται η ακύρωση της αδειοδότησης τριών ΑΣΠΗΕ στη ΖΕΠ «Κουιάδα Κομπάτου» και εντός πολύ κρίσιμων ενδιαιτημάτων του Όρνιου και του Μαυρόγυπα, κατόπιν ειδικής διοικητικής προσφυγής που υποβλήθηκε προς το ΥΠΕΝ από κοινού από την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, την Εταιρεία Προστασίας Βιοποικιλότητας Θράκης και το WWF Ελλάς.

- Το πρόγραμμα συνέχισε να καλύπτει οικονομικά τη **λειτουργία των 5 χώρων τροφοδοσίας αρπακτικών πτηνών (ταΐστρών) στην ΖΕΠ Κοιλάδα Κομπιάτου**. Η διαχείριση και λειτουργία των υποδομών γίνεται από την Εταιρεία Προστασίας Βιοποικιλότητας Θράκης (ΕΠΒΘ).
- Συνεχίστηκε η υλοποίηση της δράσης **χαρτογράφησης του δικτύου μεταφοράς ρεύματος κοντά σε αποικίες Όρνιου, με την ολοκλήρωση της σχετικής εργασίας** σε ακτίνα 10 χλμ. από τις αποικίες των Ακαρνανικών Ορέων και του Αράκυνθου - Κλεισούρας, ενώ έγινε και επισήμανση δυνητικά επικίνδυνων σημείων του, ως προς τον κίνδυνο πρόσκρουσης γυπών.
- Πραγματοποιήθηκαν, επίσης, **δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης** στην Αιτωλοακαρνανία, με την πραγματοποίηση σεμιναρίου επιμόρφωσης εκπαιδευτικών στο Μεσολόγγι και επισκέψεις σε σχολεία πέριξ των περιοχών αναπαραγωγής των Όρνιων στα Ακαρνανικά Όρη.

Παράλληλα, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ έχει την ευθύνη για την παρακολούθηση της υλοποίησης και των υπόλοιπων Σχέδιων Δράσης (ΣΔ) για είδη και οικοτόπους που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του έργου (αυτή τη στιγμή υλοποιούνται μόλις 2 ΣΔ, για τα πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας και τον Βάτραχο της Καρπάθου), ενώ συμμετέχει ενεργά στον συντονισμό – διοίκηση του έργου και παρεμβαίνει σε ζητήματα που αφορούν καθυστερήσεις στην υλοποίηση άλλων δράσεων του έργου, τα οποία έχουν ευρύτερο αντίκτυπο στην πορεία του.

2. Πρόγραμμα LIFE BalkanDetox GIE/NL/001016 «Ενίσχυση του εθνικού δυναμικού για την καταπολέμηση της δηλητηρίασης της άγριας πανίδας και ευαισθητοποίηση σχετικά με το πρόβλημα στα Βαλκάνια»

Σκοπός: Η βελτίωση της διαχείρισης των περιστατικών δηλητηρίασης και η μείωση της θνησιμότητας των γυπών και της άγριας ζωής εν γένει από την παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων.

Βασικές δράσεις:

- Συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές για τη θεσμοθέτηση πιο αποτελεσματικής νομοθεσίας προκειμένου να καταπολεμηθεί η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων
- Δημιουργία πρωτοκόλλων δράσης για την ορθή διαχείριση περιστατικών δηλητηρίασης
- Μελέτη της προέλευσης των τοξικών ουσιών που χρησιμοποιούνται στα δηλητηριασμένα δολώματα
- Συστηματική καταχώριση σε βάση δεδομένων περιστατικών δηλητηρίασης σε Βαλκανικό επίπεδο
- Εξειδικευμένα σεμινάρια κατάρτισης σε Ισπανία και Ελλάδα ως προς τη διαχείριση περιστατικών δηλητηρίασης με τη συνδρομή ακαδημαϊκών και δημόσιων φορέων του εσωτερικού και του εξωτερικού

- Σεμινάρια ευαισθητοποίησης σε εισαγγελείς και δικαστές για την πρακτική της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων και των επιπτώσεων αυτής στην άγρια ζωή
- Δημιουργία ενός Βαλκανικού δικτύου με στόχο τη διασυνοριακή συνεργασία για την καλύτερη αντιμετώπιση των περιστατικών δηλητηρίασης και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τεχνογνωσίας
- Δράσεις ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης με φορείς και σχολεία για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών.

Διάρκεια: 5 χρόνια (2020-2025)

Εταίροι: Ίδρυμα για τη Διατήρηση των Γυπών (Vulture Conservation Foundation – VCF) - συντονιστής δικαιούχος, Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, Αλβανική Ορνιθολογική Εταιρεία (AOS), Οργάνωση για την Προστασία και Διατήρηση του Φυσικού Περιβάλλοντος της Αλβανίας (PPNEA), Οργάνωση BIOM (BirdLife Κροατίας), Εταιρεία Προστασίας και Μελέτης Πουλιών της Σερβίας (Bird Protection and Study Society of Serbia), Ίδρυμα Fund for Wild Flora and Fauna (Βουλγαρία), Macedonian Ecological Society (Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας), Ορνιθολογική Εταιρεία της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης «Naše ptice».

<https://balkandetoxlife.eu/>

Η υλοποίηση του προγράμματος BalkanDetox LIFE συνεχίστηκε με επιτυχία και το 2024. Οι κύριες δράσεις του προγράμματος που υλοποιήθηκαν τη χρονιά που μας πέρασε είναι οι εξής:

- Ολοκληρώθηκαν με επιτυχία τρία εκπαιδευτικά σεμινάρια για τις αρμόδιες υπηρεσίες σχετικά με την διαχείριση περιστατικών δηλητηρίασης. Τα σεμινάρια έλαβαν μέρος στη Βέροια, Δαδιά και Κομοτηνή, τα δύο τελευταία σε συνεργασία με την ΕΠΒΘ.
- Στο πλαίσιο ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των δικαστικών λειτουργιών, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ πραγματοποίησε σχετική παρουσίαση στο συνέδριο «Ενωσιακό και Εθνικό περιβαλλοντικό δίκαιο» που διοργανώθηκε από την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών στη Θεσσαλονίκη το Νοέμβριο 2024.
- Η ένταση της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων δεν φαίνεται να έχει μειωθεί, με κάποια πολύ σοβαρά περιστατικά να επιβεβαιώνουν ότι υπάρχει ακόμα πολύ μεγάλος δρόμος στη μάχη ενάντια την παράνομη πρακτική αυτήν. Για παράδειγμα, το Μάρτιο 2024 εντοπίστηκαν 193 (!) δηλητηριασμένα δολώματα στη Θεσσαλία, ενώ κατά τη διάρκεια του έτους υπήρξαν διάφορα περιστατικά με δηλητηριασμένα κυρίως Όρνια και Χρυσαιτούς σε όλη τη χώρα.
- Το πρόγραμμα εκπροσωπήθηκε σε διεθνείς συνέδριο για το Έγκλημα κατά της άγριας ζωής στον Λεμεσό της Κύπρου που έλαβε χώρα τον Μάιο του 2024.

- Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ διοργάνωσε μία συνάντηση με τους Τούρκους εταίρους του προγράμματος LIFE για τον Κραυγαετό για να μοιραστεί την εμπειρία της στην αντιμετώπιση των δηλητηριασμένων δολωμάτων και τη δημιουργία και λειτουργία ομάδων σκύλων για την ανίχνευση δηλητηριασμένων δολωμάτων.
- Στο πλαίσιο του προγράμματος αναρτήθηκαν άρθρα στην ιστοσελίδα της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ, εκδόθηκαν Δελτία Τύπου, στάλθηκαν νέα στο ηλεκτρονικό περιοδικό της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ, δόθηκαν συνεντεύξεις σε ραδιοφωνικούς σταθμούς και κανάλια εθνικής εμβέλειας της τηλεόρασης και έγιναν δεκάδες αναρτήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, διαδίδοντας το μήνυμα ενάντια στα δηλητηριασμένα δολώματα σε πάνω από 400.000 άτομα.

3. Πρόγραμμα Pelican Way of LIFE «Conservation of the Dalmatian Pelican along the Black-Sea Mediterranean Flyway» (LIFE18 NAT/NL/000716)

Σκοπός: Η προστασία του Αργυροπελεκάνου στη νοτιοανατολική Ευρώπη και ειδικότερα στην Ελλάδα (Εθνικά Πάρκα Υγροτόπων Αμβρακικού και Λιμνοθάλασσας Μεσολογίου), Βουλγαρία, Ρουμανία και Ουκρανία.

Βασικές δράσεις στην Ελλάδα:

- Παρακολούθηση της διαχείμασης και αναπαραγωγικής επιτυχίας του είδους στις περιοχές του Προγράμματος
- Διεξαγωγή εθνικής απογραφής του είδους
- Αξιολόγηση επικινδυνότητας δικτύων μεταφοράς ενέργειας και τοποθέτηση απωθητικών ανακλαστήρων
- Φύλαξη αποικιών
- Δράσεις επικοινωνίας, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και προώθησης του οικοτουρισμού

Διάρκεια: 5 χρόνια (2019-2025)

<https://life-pelicans.com/>

Παρά την παγκόσμια εξάπλωση της γρίπης των πτηνών το 2024, η οποία έφτασε έως και την Ανταρκτική και μεταδόθηκε και σε θηλαστικά, για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά δεν καταγράφηκαν κρούσματα σε καμία από τις αποικίες Αργυροπελεκάνων στη χώρα.

Η παρακολούθηση των αποικιών στις λιμνοθάλασσες του Μεσολογίου και του Αμβρακικού συνεχίστηκε με τηλεσκόπια και drone, χωρίς να παρατηρηθούν σημαντικές διακυμάνσεις στην αναπαραγωγή. Στο πλαίσιο της έρευνας, δακτυλιώθηκαν 25 νεοσσοί με πλαστικά κίτρινα δαχτυλίδια, ενώ τοποθετήθηκαν πομποί τηλεμετρίας σε τρία άτομα στο Μεσολόγγι.

Οι δορυφορικές καταγραφές έδειξαν ότι τα πουλιά κινούνται κυρίως στους υγρότοπους της Δυτικής Ελλάδας και της Πελοποννήσου, από τον Αμβρακικό και τη λίμνη Βουλκαριά έως τη Στροφυλιά. Αν και ένας δακτυλιωμένος νεαρός Αργυροπελεκάνος παρατηρήθηκε στην Κερκίνη, γεγονός που επιβεβαιώνει ότι υπάρχει, έστω και περιορισμένη, επικοινωνία μεταξύ

των υποπληθυσμών της Δυτικής και της Βόρειας Ελλάδας.

Υπό τον συντονισμό της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ, πραγματοποιήθηκε και το 2024 η ανοιξιάτικη απογραφή Αργυροπελεκάνων σε περισσότερους από 100 υγροτόπους της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Τουρκίας, όπου καταγράφηκαν συνολικά 4.341 άτομα του είδους, αριθμός που δεν παρουσίασε σημαντική διαφορά σε σχέση με το 2023. Παράλληλα, υλοποιήθηκε το σχέδιο φύλαξης για τις αποικίες του είδους στις περιοχές του προγράμματος κατά την αναπαραγωγική περίοδο 2023-2024.

Ένα σημαντικό βήμα για την προστασία του Αργυροπελεκάνου ήταν η υπογραφή μνημονίου συνεργασίας με τη ΔΕΔΔΗΕ, το οποίο προβλέπει την πλήρη μόνωση τμήματος 4 χλμ της γραμμής μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας νοτιοανατολικά της Τουρλίδας στο Μεσολόγγι.

Στον τομέα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, πραγματοποιήθηκαν δράσεις σε σχολεία της περιοχής του Μεσολογγίου, με την εισαγωγή μιας νέας δραστηριότητας vlogging. Επιπλέον, τον Ιούλιο, το πρόγραμμα παρουσιάστηκε για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά στο International Global Birdfair στο Oakham της Αγγλίας.

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συνεργάστηκε στενά με τις οικείες Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών του ΟΦΥΠΕΚΑ για το σύνολο των δράσεων του Προγράμματος.

4. Πρόγραμμα LIFE για την προστασία της Νανόχηνας «Providing a climate resilient network of critical sites for the Lesser White-fronted Goose in Europe» (LIFE19 NAT/LT/000898)

LIFE19 NAT/LT/000898

Σκοπός: Προστασία του φιννοσκανδικού πληθυσμού της Νανόχηνας στην Ελλάδα μέσω της παροχής δικτύου κατάλληλων ενδιαιτημάτων στην Ευρώπη.

Βασικές δράσεις στην Ελλάδα:

- Αγορά γης συνολικής έκτασης 66 εκταρίων στο Δέλτα του Έβρου από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και διαχείρισή της προς όφελος της Νανόχηνας από την Μονάδα Διαχείρισης Εθνικών Πάρκων Δέλτα Έβρου και Δαδιάς- Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.
- Η δημιουργία εθελοντικών ομάδων για την παρακολούθηση της Νανόχηνας
- Κατασκευή παρατηρητηρίου στο Δέλτα Έβρου

- Η εκπόνηση οικοτουριστικού σχεδίου για την περιοχή του Δέλτα Έβρου και η έκδοση οικοτουριστικού οδηγού με τα κατάλληλα σημεία για παρατήρηση πουλιών στο Δέλτα Έβρου
- Δράσεις επικοινωνίας και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

Διάρκεια: 5 χρόνια (Οκτ.2020-Οκτ.2025)

Εταίροι: Ορνιθολογική Λιθουανίας (συντονιστής), Μονάδα Διαχείρισης Εθνικών Πάρκων Δέλτα Έβρου και Δαδιάς, Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Χορτομπάγκυ – Ουγγαρία, ΑΕWA, WWF Φινλανδίας, Metsähallitus Φινλανδία, Παν/μια Ούλου Φινλανδία, Ορνιθολογική Εσθονίας, Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία

Διεθνής Ιστότοπος Προγράμματος:

<https://wwf.fi/en/lesser-white-fronted-goose-life-project/>

Ιστότοπος Προγράμματος στο site της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ:

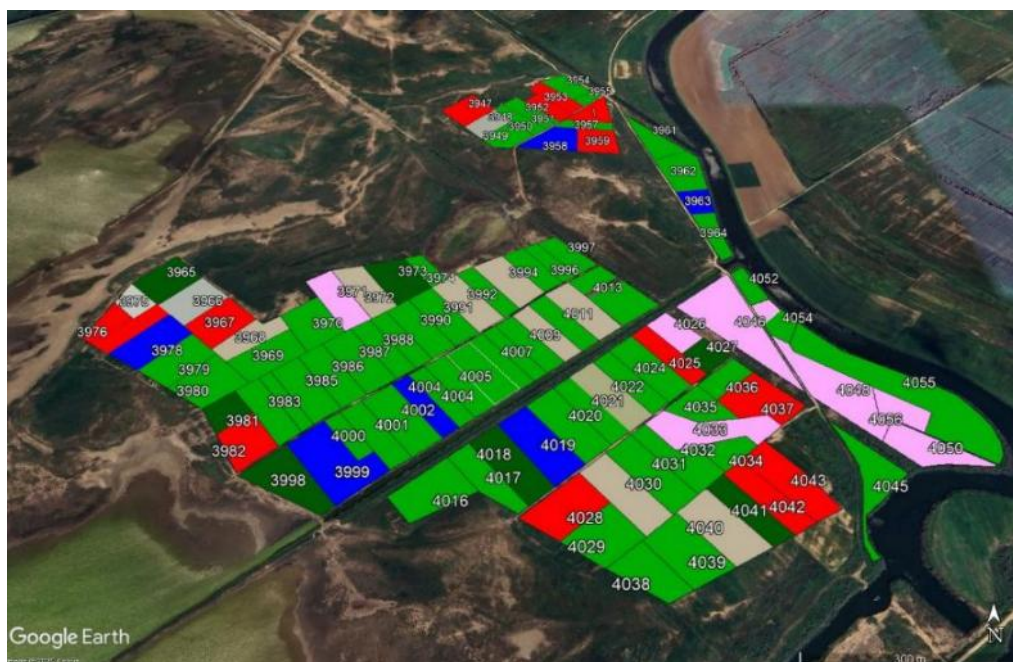
<https://www.ornithologiki.gr/el/oi-draseis-mas/programmata/1411-life-lwfg-climate>

Αγορά Γης στο Δέλτα Έβρου

Κατά τη διάρκεια του 2024, αγοράστηκαν 10 αγροτεμάχια, ενώ ένα ακόμη αποκτήθηκε μέσω μακροχρόνιας μίσθωσης. Συνολικά, από την έναρξη του προγράμματος έως το τέλος του 2024, έχουν αγοραστεί 55 αγροτεμάχια και έχουν εκμισθωθεί 2, καλύπτοντας συνολική έκταση 43 εκταρίων. Εντός του 2025 προβλέπεται η αγορά μόνο αγροτεμαχίων υψηλής προτεραιότητας.

Στον παρακάτω χάρτη αποτυπώνεται η συνολική γη, με τα αποκτηθέντα αγροτεμάχια να απεικονίζονται σε ανοιχτό και σκούρο πράσινο χρώμα.

Όσον αφορά τη διαχείριση της αγορασμένης γης, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ανέλαβε την υλοποίηση της σχετικής δράσης, εξασφαλίζοντας την άμεση εφαρμογή της στο πλαίσιο του προγράμματος. Η συνεργασία με τη Μονάδα Διαχείρισης Εθνικών Πάρκων Δέλτα Έβρου και Δαδιάς (ΟΦΥΠΕΚΑ) παραμένει σημαντική για τη συνολική διαχείριση και προστασία των περιοχών.

Αποκατάσταση ενδιαιτημάτων της Νανόχηνας στη Λίμνη Κερκίνη και το Δέλτα Έβρου

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ανέλαβε τη διαχείριση της γης στο Δέλτα Έβρου, στο πλαίσιο συμφωνίας μεταξύ των εταίρων του Προγράμματος. Η υλοποίηση της δράσης θα ξεκινήσει εντός του 2025, κατόπιν ανοιχτού διαγωνισμού και επιλογής αναδόχου, ο οποίος θα επικαιροποιήσει την υφιστάμενη μελέτη, ενσωματώνοντας επιπλέον διαθέσιμα αγροτεμάχια. Η ολοκλήρωση της δράσης προβλέπεται για το 2026, έπειτα από την παράταση του Προγράμματος έως τις 31/08/2026.

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, σε συνεργασία με τον ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ, προχώρησε στη σύναψη σύμβασης για τη διαχείριση του εισβλητικού είδους *Xanthium strumarium*, το οποίο έχει εξαπλωθεί σε κρίσιμες περιοχές διατροφής της Νανόχηνας στη Λίμνη Κερκίνη. Κατά τη διάρκεια του 2024, πραγματοποιήθηκε χαρτογράφηση της εξάπλωσής του και επιλέχθηκαν έξι περιοχές, συνολικής επιφάνειας 22,15 εκταρίων, στις οποίες εφαρμόστηκαν πιλοτικές κοπές βλάστησης με στόχο τον περιορισμό του είδους. Η δράση αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2025, με την τελική αναφορά να περιλαμβάνει ανάλυση της κατάστασης και διαχειριστικές προτάσεις για την αντιμετώπιση αυτού του σημαντικού προβλήματος.

Εθελοντικές ομάδες και η παρακολούθηση του πληθυσμού στη Βόρεια Ελλάδα

Η περίοδος παρακολούθησης του Φιννοσκανδικού πληθυσμού της Νανόχηνας για το έτος 2024 ολοκληρώθηκε από την ομάδα παρακολούθησης στη Λίμνη Κερκίνη και την αντίστοιχη ομάδα στο Δέλτα Έβρου (ΟΦΥΠΕΚΑ). Ο μέγιστος αριθμός που καταγράφηκε κατά τη διάρκεια του έτους ήταν 107 Νανόχηνες.

Κατά το έτος 2024 συνεχίστηκε η δράση παρακολούθησης των σημαντικών για το είδος υγροτόπων από εθελοντικές ομάδες που συντονίζονται από την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ.

Διοργανώθηκε εκπαιδευτικό σεμινάριο για τις εθελοντικές ομάδες παρακολούθησης, στην Αλεξανδρούπολη με 22 συμμετέχοντες. Οι εθελοντικές ομάδες επισκέφτηκαν τις περιοχές του Προγράμματος όπως και τον ταμιευτήρα Αρτζάν, και τη Λίμνη Ισμαρίδα. Σημειώνεται ότι δεν καταγράφηκαν Νανόχηνες εκτός των περιοχών του Προγράμματος (Δέλτα Έβρου, Λίμνη Κερκίνη).

Η κατασκευή παρατηρητηρίου στο Δέλτα Έβρου

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ σύναψε σύμβαση συνεργασίας με κατασκευαστή για το παρατηρητήριο στο Δέλτα Έβρου, το οποίο θα κατασκευαστεί σε ιδιόκτητο χωράφι της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ.

© Κώστας Παπαδόπουλος/ Φορέας Διαχείρισης Λίμνης Κερκίνη

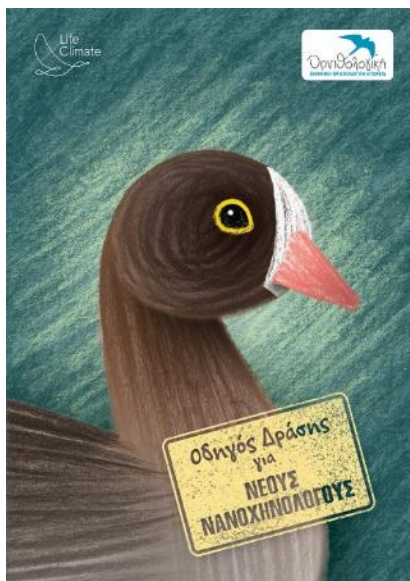
Οικοτουριστικό σχέδιο ανάπτυξης στην περιοχή του Έβρου

Υλοποιήθηκε μία σειρά σεμιναρίων και εργαστηρίων, και σε συνεργασία με την τοπική Μονάδα Διαχείρισης, με στόχο την ανάδειξη του Δέλτα Έβρου ως οικοτουριστικού προορισμού. Στο πλαίσιο της δράσης δημιουργήθηκε ομάδα εργασίας επαγγελματιών του τουρισμού, οι οποίοι εκπαιδεύτηκαν στον τομέα αυτό με ειδίκευση στην ορνιθοπαράτηρηση και συμμετείχαν σε ειδική εκπαιδευτική εκδρομή στη Λίμνη Κερκίνη. Διοργανώθηκε ένα πακέτο εκδρομών της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ δωρεάν για τα μέλη της στο Δέλτα Έβρου, μέρος των οποίων έλαβαν χώρα το φθινόπωρο του 2024, ενώ ομάδα του Προγράμματος συμμετείχε στο Global Birdfair στο Ηνωμένο Βασίλειο προωθώντας το Δέλτα Έβρου ως κορυφαίο ορνιθοτουριστικό προορισμό. Η δράση αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2025 με την παραγωγή και παρουσίαση επιχειρηματικού και ορνιθοτουριστικού οδηγού για την περιοχή.

Δράσεις Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Εκτυπώθηκε και διανεμήθηκε σε σχολεία, κέντρα πληροφόρησης Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και βιβλιοθήκες η έκδοση «Οδηγός Δράσης για Νέους Νανοχημολόγους», ο οποίος παρουσιάστηκε και διατέθηκε στους μαθητές και μαθήτριες κατά τη διάρκεια σχολικών επισκέψεων σε περιοχές της Β. Ελλάδας της εκπαιδευτικής ομάδας του Προγράμματος κατά τη χειμερινή περίοδο 2024-2025. Εντός του 2024 πραγματοποιήθηκε εβδομαδιαίο πρόγραμμα δράσεων σε σχολεία / βιβλιοθήκες στις Σέρρες / Λίμνη Κερκίνη με τη συμμετοχή 271 μαθητών.

5. Πρόγραμμα LIFE PanPuffinus! Improving the conservation status of endemic Balearic and Yelkouan shearwaters by ensuring safe land and sea (LIFE19/NAT/MT000982)

Σκοπός: Η βελτίωση της κατάστασης διατήρησης του Μύχου της Μεσογείου (*Puffinus yelkouan*) και του Μύχου των Βαλεαρίδων (*Puffinus mauretanicus*) στη Μεσόγειο και τις Ατλαντικές ακτές της Πορτογαλίας.

Βασικές δράσεις:

- Πιλοτική δοκιμή και προσαρμογή της μεθοδολογίας της Γενικής Επιτροπής Αλιείας για τη Μεσόγειο (GFCM) για την εκτίμηση της τυχαίας παγίδευσης των δύο ειδών Μύχου
- Εκπαίδευση και συνεργασία με παράκτιους αλιείς για τη συλλογή δεδομένων σχετικά με την τυχαία παγίδευση θαλασσοπουλιών
- Εφαρμογή τηλεμετρίας θαλασσοπουλιών για τον καθορισμό των σημαντικότερων περιοχών τροφοληψίας τους
- Παραγωγή χαρτών ευαισθησίας για την τυχαία παγίδευση θαλασσοπουλιών συνδυάζοντας δεδομένα αλιευτικής προσπάθειας, χωρικής και χρονικής αλιευτικής δραστηριότητας και δεδομένων τυχαίας παγίδευσης

- Μείωση των περιστατικών τυχαίας παγίδευσης μέσω της πιλοτικής εφαρμογής τεχνικών λύσεων μετριασμού του φαινομένου για συγκεκριμένα αλιευτικά εργαλεία σε συνεργασία με αλιείς
- Ανασκόπηση και αξιολόγηση εφαρμοσμένων προγραμμάτων εξάλειψης και ελέγχου θηρευτών στη Μεσόγειο και υλοποίηση μελετών σκοπιμότητας για τις κύριες αποικίες των δύο ειδών
- Μείωση της θήρευσης σε επιλεγμένες αναπαραγωγικές αποικίες μέσα από την εφαρμογή εξάλειψης και ελέγχου των πληθυσμών των αρουραίων και ανάπτυξη μέτρων βιοασφάλειας
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης των εθνικών φορέων και υπηρεσιών, των παράκτιων και νησιωτικών κοινοτήτων και του κοινού για την αξία του δικτύου Natura2000 και των θαλασσοπούλιων καθώς και των απειλών που αντιμετωπίζουν.

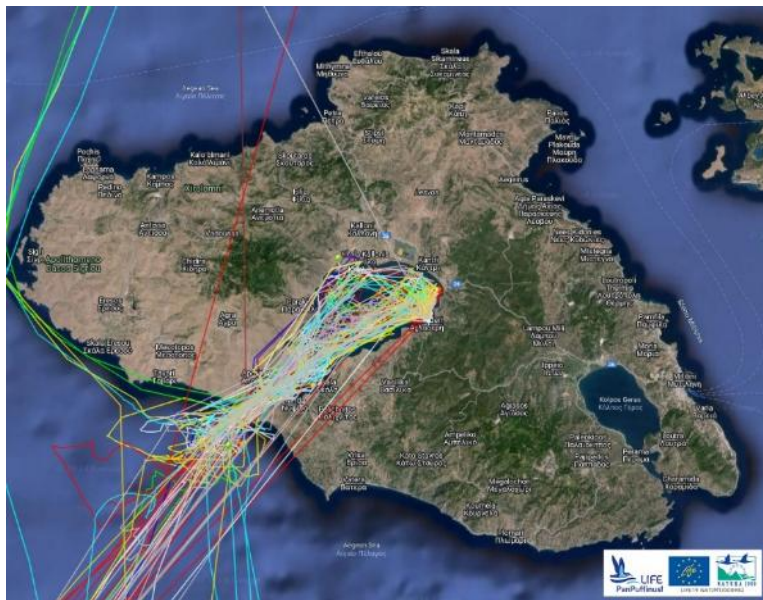
Διάρκεια: 5 χρόνια (2020-2025)

Εταίροι: BirdLife Malta, Τμήμα Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (DFA) του Υπουργείου Περιβάλλοντος Μάλτας, Αειφορικής Ανάπτυξης και Κλιματικής Αλλαγής (MESDC), Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ), Sociedad Española de Ornitología / BirdLife Spain (SEO), Sociedade Portuguesa para o Estudo das Aves (SPEA) /BirdLife Portugal, Ligue pour la Protection des Oiseaux (LPO) / BirdLife France

Οι κύριες δράσεις που υλοποιήθηκαν το 2024 στο πλαίσιο του Προγράμματος είναι συνοπτικά:

- Τοποθέτηση δορυφορικών πομπών GPS/GSM σε 33 Μύχους σε συνεργασία με το έργο LIFE MareNatura: 24 πομποί τοποθετήθηκαν σε ενήλικους Μύχους σε 2 αποικίες στα Βόρεια Δωδεκάνησα και 9 πομποί τοποθετήθηκαν σε Μύχους στον Κόλπο Καλλονής Λέσβου προκειμένου να διαπιστωθεί από ποιες αποικίες προέρχονται τα κοπάδια που τρέφονται. Όλα τα πουλιά όπως αναμενόταν τρέφονται στο Αιγαίο αλλά και την Μαύρη Θάλασσα,

ενώ βρέθηκε μια νέα μεγάλη αποικία στα Ψαρά.

- Τα δεδομένα τηλεμετρίας από τις 6 χώρες του προγράμματος αναλύθηκαν από την BirdLife International χρησιμοποιώντας το track2kba και το Marine Megafauna Toolkit και εντοπίστηκαν σημαντικές περιοχές τροφοληψίας στη Μεσόγειο και KBAs για το είδος. Η τελική έκθεση θα είναι διαθέσιμη στα μέσα

του 2025.

- Σε συνεργασία με 5 αλιευτικά σκάφη στον Κόλπο Καλλονής ξεκίνησαν δοκιμές μέτρων μετριασμού της τυχαίας παγίδευσης (bycatch mitigation measures) σε μανωμένα δίχτυα

με χρήση ασπρόμαυρων πάνελ (contrast panels). Συνολικά 600 πάνελ παράχθηκαν σε τοπικό ράφτη στο χωριό Καλλονή και τοποθετήθηκαν σε 5.000μ μανωμένα δίχτυα που κατασκευάστηκαν για τους συνεργαζόμενους ψαράδες. Συνολικά, πραγματοποιήθηκαν 46 ταξίδια επί του σκάφους (Control & Experimental), τα οποία ανήλθαν σε 22 ημερήσιες και ~286 ώρες. Όλα τα αλιεύματα μετρήθηκαν και ζυγίστηκαν και οι αρχικές αναλύσεις έδειξαν ότι τα πάνελ δεν επηρεάζουν την ψαριά. Επιπλέον, οι ψαράδες συμπλήρωσαν Ημερολόγια Σκάφους για όσες μέρες δεν έγιναν On-boards. Περισσότεροι από 70 Μύχοι που παγιδεύτηκαν σε δίχτυα, αποθηκεύτηκαν από τους συνεργαζόμενους ψαράδες σε κοινόχρηστο καταψύκτη, προκειμένου να

συλλεχθούν δείγματα για μελλοντικές τοξικολογικές και άλλες εξετάσεις.

- Πραγματοποιήθηκαν επίσης δοκιμές μέτρων μετριασμού σε παραγάδια βυθού στο λιμάνι της Ραφήνας Αττικής και στο Πόρτο Κουφό Χαλκιδικής με τη χρήση του Scary bird, καθώς και δοκιμές για να καταγραφεί η ταχύτητα βύθισης των παραγαδιών με χρήση καταγραφικών βάθους χρόνου (TDR). Υλοποιήθηκαν περισσότερα από 18 ταξίδια επί του σκάφους και οι ψαράδες εκπαιδεύτηκαν στο ξεμπλέκουν θαλασσοπούλια από το παραγάδι.

- Τον Οκτώβριο η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε σε συνέδριο για την τυχαία παγίδευση που διοργανώθηκε από την LPO (BirdLife France) στο Hyères, Νότια Γαλλία.. Συνολικά, συμμετείχαν επίσης 55 εταιροι και ψαράδες από τη Γαλλία, την Πορτογαλία, την Ισπανία, τη Μάλτα και την Ελλάδα. Παρουσιάστηκαν οι δράσεις που εφαρμόστηκαν σε κάθε χώρα σχετικά με τις πειραματικές δοκιμές μέτρων μετριασμού τα τυχαίας παγίδευσης σε

διάφορα αλιευτικά εργαλεία και συνθήκες.

- Η παρακολούθηση της αναπαραγωγής των Μύχων συνεχίστηκε το 2024 σε **229 φωλιές** στις αποικίες του είδους στη Γυάρο, τους Φούρνους και τα Βόρεια Δωδεκάνησα, καθώς και οι δράσεις εξάλειψης αρουραίων σε νησίδες των Βορείων Δωδεκανήσων

Οι δράσεις επικοινωνίας του προγράμματος συμπεριέλαβαν 14 άρθρα σε ψηφιακά μέσα, 5 άρθρα σε newsletters, 2 άρθρα στον έντυπο τύπο και δόθηκε 1 ραδιοφωνική και οι δράσεις του Προγράμματος αναφέρθηκαν σε περισσότερες από 34 διευθύνσεις μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Το συνολικό εκτιμώμενο πλήθος ατόμων το οποίο προσεγγίστηκε από τις δράσεις επικοινωνίας ξεπέρασε τα 80.500 άτομα.

6. Πρόγραμμα Biodiversa+ «SEAGHOSTS - Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των μικρότερων θαλασσοπουλιών στην Ευρώπη»

Σκοπός: Η βελτίωση της προστασίας και η αύξηση της γνώσης σχετικά με τις απειλές που αντιμετωπίζουν τα μικρότερα θαλασσοπούλια της Ευρώπης: οι Υδροβάτες (οικογένειες *Hydrobatidae* και *Oceanitidae*) στους τόπους αναπαραγωγής τους στη Μεσόγειο και τον ΒΑ Ατλαντικό και στις πιθανές περιοχές διαχείμασής τους στον Νότιο Ατλαντικό

Βασικές δράσεις:

Εξέταση της χωρικής κατανομής και της τροφικής οικολογίας των Υδροβατών που αναπαράγονται στην Ευρώπη

Κατανόηση της ετήσιας κατανομής, της μεταναστευτικής συνδεσιμότητας και της συμπεριφοράς στη θάλασσα των πληθυσμών των Υδροβατών που κατοικούν στις ευρωπαϊκές θάλασσες

Δημιουργία Μονάδων Διατήρησης για τους Υδροβάτες που αναπαράγονται στην Ευρώπη μέσω ολοκληρωμένης ταξινόμησης

Αξιολόγηση της επικάλυψης μεταξύ της χωροχρονικής κατανομής και της αφθονίας των Υδροβατών και των συσσωρευτικών επιπτώσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στη θάλασσα

Παραγωγή μιας πρακτικής εργαλειοθήκης για τη βελτίωση της έρευνας και της διατήρησης στις αποικίες των Υδροβατών.

Διάρκεια: 3 χρόνια (2024 - 2026)

Εταίροι: Πανεπιστήμιο Βαρκελώνης (Ισπανία), Πανεπιστήμιο Βαλεαρίδων (Ισπανία), FCiências.ID (Πορτογαλία), Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία (Ελλάδα), Fundação Gaspar Frutuoso (Πορτογαλία), Norwegian Institute for Nature Research (NINA) (Νορβηγία), Πανεπιστήμιο Παλέρμιο (Ιταλία), Πανεπιστήμιο Μιλάνου (Ιταλία), Italian Institute for Environmental Protection and Research (ISPRA) (Ιταλία), Πανεπιστήμιο Aarhus (Δανία), Πανεπιστήμιο Justus Liebig (Γερμανία), South Iceland Nature Research Centre (SINRC) (Ισλανδία), Bretagne Vivante (Γαλλία), Πανεπιστήμιο Cork (Ιρλανδία), World Seabird Union (ΗΠΑ), Wildlife Research Division, Environment and Climate Change Canada (Καναδάς), Πανεπιστήμιο Cardiff (ΗΒ).

Πρόγραμμα ξεκίνησε το 2024. Οι περιοχές δράσης του Προγράμματος στην Ελλάδα είναι η Σκύρος και οι Οθωνοί.

© Ben Metzger

Κατά το 2024 πραγματοποιήθηκαν οι εξής δράσεις:

- Παρακολούθηση της αναπαραγωγικής επιτυχίας σε φυσικές φωλιές μιας αποικίας του είδους.
- Δακτυλίωση ενήλικων πουλιών σε 2 αποικίες του είδους και συλλογή μορφομετρικών δεδομένων και δειγμάτων για αναλύσεις.
- Τοποθέτηση πομπών τηλεμετρίας σε ενήλικα πουλιά σε 2 αποικίες του είδους για τον εντοπισμό των περιοχών τροφοληψίας και διαχείμασης.

7. Πρόγραμμα LIFE FALKON «ενίσχυση της ανθεκτικότητας του πληθυσμού του Κιρκινεζιού στο βόρειο άκρο της κατανομής του σε Ελλάδα και Ιταλία» (LIFE17 NAT/IT/000586)

© Νίκος Κούτρας

Σκοπός: Ενίσχυση της ανθεκτικότητας του Κιρκινεζιού στο βόρειο άκρο της κατανομής του, ώστε να διευκολυνθεί στο μέλλον η επέκτασή του είδους προς τον Βορρά.

Βασικές δράσεις:

- Παρακολούθηση του είδους (αναπαραγωγική επιτυχία, τηλεμετρία, γενετικές αναλύσεις, απογραφή στις περιοχές του έργου, εντοπισμός περιοχών τροφοληψίας)
- Κατασκευή τεχνητών φωλιών
- Σεμινάρια σε αγρότες και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.
- Σεμινάρια καλών πρακτικών
- Ίδρυση ενός δικτύου με ερευνητές και ειδικούς επιστήμονες στη διατήρηση του Κιρκινεζιού στην περιοχή της Κεντρικής και Ανατολικής Μεσογείου, με ιδιαίτερη έμφαση στην περιοχή των Βαλκανίων.
- Πρόγραμμα ανάπτυξης ορθών πρακτικών, νομικών περιορισμών και τεχνικών λύσεων στον τομέα της ανοικοδόμησης και της συντήρησης κτιρίων.
- Δράσεις Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και ενημέρωσης του κοινού

Διάρκεια: 4 χρόνια (2018- μετά από τροποποίηση λήξη 2024)

Εταίροι: IRSA-CNR, Πανεπιστήμιο Μιλάνο, Association des Agences de la Démocratie Locale (ALDA), Ιταλικό Ινστιτούτο Προστασίας και Έρευνας του Περιβάλλοντος (ISPRA), Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία.

www.lifefalcon.eu

Το Πρόγραμμα ξεκίνησε το 2018. Οι περιοχές δράσης του Προγράμματος στην Ελλάδα είναι οι: α) Λήμνος, β) Ιωάννινα γ) Ευρύτερη περιοχή Καλαμόκαστρου Κομοτηνής (μέρος της οποίας εντός της ΖΕΠ Βιστωνίδα – Ισμαρίδα – Πόρτο Λάγος). Το Πρόγραμμα έληξε τυπικά την 31^η Δεκεμβρίου 2023.

Κατά το 2024 δεν πραγματοποιήθηκαν δράσεις καθώς το πρόγραμμα έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2023. Κατά τους πρώτους 3 μήνες του 2024 συντάχθηκε η τελική αναφορά του έργου η οποία και υποβλήθηκε προς την επιτροπή. Η αναφορά έγινε δεκτή χωρίς περαιτέρω επισημάνσεις και το έργο αποπληρώθηκε τον Νοέμβριο του 2024. Το ποσοστό απορρόφησης ήταν 92%

8. Πρόγραμμα LIFE «Bonelli eastMed - Διατήρηση και Διαχείριση του πληθυσμού του Σπιζαετού στην ανατολική Μεσόγειο» (LIFE17NAT/GR/000514)

Σκοπός: Η μελέτη του είδους και η βελτίωση της κατάστασης διατήρησής του μέσω στοχευμένων δράσεων.

Βασικές δράσεις:

- Παρακολούθηση του αναπαραγωγικού πληθυσμού του είδους στις περιοχές του προγράμματος
- Μελέτη των τοπικών μετακινήσεων και των διατροφικών συνηθειών.
- Παρακολούθηση των μετακινήσεων των ανήλικων ατόμων κατά τη φάση διασποράς με τηλεμετρία
- Εντοπισμός των απειλών και χαρτογράφησή τους. Παραγωγή χαρτών ευαισθησίας.
- Δράσεις απομείωσης αιτίων θνησιμότητας
- Δράσεις βελτίωσης της αναπαραγωγικής επιτυχίας
- Δράσεις Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης & ευαισθητοποίησης με ομάδες-στόχους τους κατοίκους των περιοχών δράσης, τους χρήστες των περιοχών αναπαραγωγής (αναρριχητές κτλ.)
- Δράσεις ενίσχυσης της τεχνικής και επιχειρησιακής ικανότητας των αρμόδιων υπηρεσιών
- Δημιουργία διεθνούς δικτύου για το είδος στην αν. Μεσόγειο (EMBONET)

Διάρκεια: 5 χρόνια (2018 – 2023)

Εταίροι: Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης (συντονιστής δικαιούχος), Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, Nature Conservation Consultants (NCC), ΥΠΕΝ, Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας Κύπρου, Τμήμα Δασών Κύπρου
www.lifebonelli.eu

Το Πρόγραμμα ξεκίνησε να υλοποιείται το 2018. Οι περιοχές δράσης της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ είναι: Αττική, Πελοπόννησος (όρη Ανατολικής Λακωνίας, Ταΰγετος & Μάνη) και Αντικύθηρα. Στην πορεία του Προγράμματος η έρευνα για το είδος επεκτάθηκε και σε άλλα σημεία της Πελοποννήσου της Στερεάς Ελλάδας και του Αιγαίου.

Κατά τη διάρκεια του 2024 πραγματοποιήθηκαν οι ακόλουθες δράσεις:

- Παρακολούθηση και έλεγχος όλων των επικρατειών (ενεργών και μη) σε Αττική, Πελοπόννησο αλλά και επιλεγμένων επικρατειών σε Εύβοια και Δωδεκάνησα. Έγινε εκτίμηση της αναπαραγωγικής επιτυχίας και του ποσοστού κατάληψης επικρατειών. Επίσης προσδιορισμός ηλικιακής σύνθεσης ζευγαριών και εκτίμηση εύρους επικρατειών με απευθείας παρατηρήσεις. Συνολικά κατά τη διάρκεια όλου του Προγράμματος έχουν ελεγχθεί και παρακολουθούνται **38 επικράτειες**.
- Δακτυλίωση και τηλεμετρία ανήλικων Σπιζαετών από την Αττική.
- Συλλογή δεδομένων για τον προσδιορισμό των διατροφικών συνηθειών των Σπιζαετών.
- Συλλογή δεδομένων σχετικών με τις απειλές στις ενεργές επικράτειες και χαρτογράφηση αυτών.
- Πραγματοποιήθηκε η εγκατάσταση των σημαντήρων αποφυγής πρόσκρουσης επί του δικτύου υπερυψηλής τάσης στη Ν. Εύβοια. Το έργο έγινε μετά από στενή συνεργασία με τον ΑΔΜΗΕ, ο οποίος κάλυψε και σημαντικό μέρος του κόστους. Αξίζει να σημειωθεί ότι πρόκειται για την πρώτη φορά που η συγκεκριμένη δράση υλοποιείται στην Ελλάδα.
- Ενημέρωση ψηφιακού εργαλείου (web tool) ενημέρωσης σχετικά με τη χωρική και εποχιακή ευαισθησία περιοχών όπου αναπτύσσονται αναρριχητικά πεδία και διαμοιρασμός του αντίστοιχου φυλλαδίου ευαισθητοποίησης. Συνεργασία με τους δύο κύριους φορείς ΕΟΟΑ και ΣΕΟΒ (Ομοσπονδία αναρρίχησης ορειβασίας και Σύνδεσμο Οδηγών Βουνού) για τη διάχυση και υποστήριξη του υλικού. Παρουσίαση του υλικού στην πανελλήνια αναρριχητική συνάντηση στο Λεωνίδιο (Οκτ 2024).
- Διοργάνωση ενημερωτικής ημερίδας στη Μονεμβασιά Λακωνίας (Νοέμβριος 2024) με τη

συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας και παρουσία Δημάρχου και φορέων

- Εκδόθηκε το φωτογραφικό λεύκωμα -ειδική έκδοση για τον Σπιζαετό

- Εκδόθηκε ο Οδηγός Καλής Πρακτικής του προγράμματος.
- Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε με το υλικό που παράχθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος στο διεθνές συνέδριο Wingsrap στις Βρυξέλλες (Οκτ 2024). Το συνέδριο διοργανώθηκε από το RGI και έχει ως στόχο την παρουσίαση των τελευταίων εξελίξεων στη έρευνα και την εφαρμογή μέτρων διατήρησης που σχετίζονται με την ανάπτυξη των υποδομών παραγωγής και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

- Δημοσιεύθηκαν άρθρα σε έντυπα μέσα, σε ψηφιακά μέσα, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές συνεντεύξεις. Εκδόθηκαν δύο ενημερωτικά newsletters τα οποία αποστέλλονται σε 600 εγγεγραμμένους αποδέκτες. Τα υλικά ενημέρωσης του προγράμματος εμπλουτίστηκαν με νέες εκδόσεις σε ελληνικά, αγγλικά και γαλλικά. Διοργανώθηκε πλήθος εκδηλώσεων σε τοπικό επίπεδο και απευθυνόμενες σε διαφορετικές ομάδες-στόχο (τοπική κοινωνία, αναρριχητές, οικογένειες κ.λπ.) με τη συμμετοχή εκατοντάδων ατόμων.

9. Πρόγραμμα LIFE MareNatura (101113792-LIFE22-NAT-EL-MareNatura) | Διατήρηση ειδών προτεραιότητας θαλάσσιας μεγαπανίδας σε Ελλάδα και Ιταλία

Σκοπός: Σκοπός του έργου είναι η ανάσχεση των απειλών που αντιμετωπίζουν εννέα ευάλωτα θαλάσσια είδη εξαιρετικής σπουδαιότητας για την ελληνική και ευρωπαϊκή βιοποικιλότητα και το θαλάσσιο περιβάλλον (μεσογειακή φώκια, 2 είδη θαλάσσιων χελωνών, 4 είδη φαλαινών και δελφινιών και 2 είδη θαλάσσιων πτηνών), μέσω του εντοπισμού, εντός των ελληνικών χωρικών υδάτων και της ελληνικής ΑΟΖ, σημαντικών για τα είδη αυτά θαλάσσιων περιοχών, που θα προταθούν για ένταξη στο ελληνικό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000

Εταίροι: ΕΛΚΕΘΕ (συντονιστής), ISPRA, ΟΦΥΠΕΚΑ, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Αστεροσκοπείο Αθηνών, Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, ΜΟm, Αρχέλων, MEDASSET, NCC, Waterproof.

Διάρκεια: 1/7/2023-30/6/2029

<https://www.lifemarenatura.eu/>

© Αντιποτα Χρηστίδης

Οι δράσεις που έλαβαν χώρα στο πλαίσιο του Προγράμματος το 2024 ήταν συνοπτικά οι εξής:

- Ολοκληρώθηκε η επίσημη ιστοσελίδα του Προγράμματος, την οποία μπορεί να επισκεφτεί το κοινό στον σύνδεσμο <https://www.lifemarenatura.eu/> και να ενημερωθεί για όλες τις δράσεις και την εξέλιξη του Προγράμματος.
- Πραγματοποιήθηκε το τρίτο (3) και τελευταίο εσωτερικό τεχνικό σεμινάριο του πακέτου T.2.1 (14-16 Ιούνη). Σε αυτό μέλος της ομάδας της Ελληνικής ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ Εταιρείας συμμετείχε στην κατάρτιση και εκπαίδευση στελεχών του ΟΦΥΠΕΚΑ και άλλων ενδιαφερόμενων μελών, σε συνεργασία με την NCC και το ΕΛΚΕΘΕ στην εκτίμηση πληθυσμού θαλασσοπουλιών και κητωδών στη θάλασσα με την μέθοδο European Seabirds at Sea (ESAS). Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης (T2.3 – Boat surveys) η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ δημιούργησε και μία εφαρμογή που μπορεί να χρησιμοποιηθεί από κινητό ή τάμπλετ για εύκολη καταγραφή των δεδομένων στο πεδίο, μέσω της πλατφόρμας Cybertracker.
- Σε συνέργεια με το Πρόγραμμα LIFE PanPuffinus! η θαλάσσια ομάδα της Ελληνικής ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ Εταιρείας βρέθηκε τον Φεβρουάριο στον Κόλπο Καλλονής της Λέσβου, για δράσεις μετριάσμού της τυχαίας παγίδευσης θαλασσοπουλιών σε συνεργασία με ντόπιους ψαράδες.

- Παράλληλα, την ίδια περίοδο σημάνθηκαν με δορυφορικό πομπό και 10 ακόμα πουλιά από τις αποικίες Μύχων των Βορείων Δωδεκανήσων που παρακολουθεί η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ εδώ και χρόνια. Η ομάδα επέστρεψε στις αποικίες αυτές για να μελετήσει την αναπαραγωγική επιτυχία των Μύχων και σημάνθηκαν με πομπό επιπλέον 4 νεοσσοί αφότου πτερώθηκαν και πριν εγκαταλείψουν την αποικία για το πρώτο τους παρθενικό ταξίδι.
- Στο πλαίσιο του 9^{ου} **Our Ocean Conference 2024**, που πραγματοποιήθηκε στη χώρα μας τον Απρίλιο του 2024, οι εταίροι του έργου LIFE MareNatura διοργάνωσαν την παράλληλη εκδήλωση: **30x30 Challenge: Science evidence for effective marine protected areas**. Αυτή η παράλληλη εκδήλωση διερεύνησε ευκαιρίες και προκλήσεις που προκύπτουν από τον χαρακτηρισμό των νέων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, σύμφωνα με τον εθνικό, κοινοτικό και παγκόσμιο στόχο του 2030 για χαρακτηρισμό του 30% των θαλάσσιων περιοχών ως προστατευόμενων. Μέσω ενός δομημένου και διαδραστικού διαλόγου, τεχνικοί εμπειρογνώμονες και ειδικοί σε θέματα πολιτικής συμμετείχαν σε ανταλλαγή γνώσεων, εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών. Η παράλληλη εκδήλωση φιλοξενήθηκε από το έργο LIFE MareNatura το οποίο θα συμβάλει σημαντικά στην επιστημονική τεκμηρίωση της οικολογικής αξίας των θαλάσσιων περιοχών, τις οποίες η Ελλάδα οφείλει να ανακηρύξει ως Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές, για την επίτευξη του στόχου «30 x 30».
- Στο πλαίσιο δράσεων διατήρησης του νέου Προγράμματος LIFE MareNatura, πραγματοποιήθηκε μια ευρεία αποστολή αναζήτησης των εναπομενόντων αποικιών του Αιγαιόγλαρου στο κεντρικό Αιγαίο στις Κυκλάδες. Έτσι, τον Μάιο σημάνθηκαν με δορυφορικό πομπό έξι ενήλικοι Αιγαιόγλαροι από τρεις αναπαραγωγικές αποικίες του είδους σε Σκύρο, Κύθηρα και Φούρνους Ικαρίας. Η σήμανση Αιγαιόγλαρων από διαφορετικές αποικίες θα μας επιτρέψει να συλλέξουμε δεδομένα από περισσότερες περιοχές και να συγκρίνουμε τη συμπεριφορά του πιο απειλούμενου θαλασσοπουλιού της Ελλάδας, ενώ θα μας δώσει μια εικόνα του τί συμβαίνει κατά τους χειμερινούς μήνες. Να σημειωθεί ότι είναι η πρώτη φορά που το είδος αυτό σημαίνεται στην Ελλάδα με πομπό τέτοιας τεχνολογίας, ενώ αντίστοιχη δράση για το είδος είχε να πραγματοποιηθεί από το 2012.

- Οι διαδρομές από τους Μύχους που σημάνθηκαν με πομπό στον Κόλπο της Καλλονής μας

οδήγησαν στο κεντρικό Αιγαίο. Έτσι, μέλη της ομάδας πεδίου της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας επισκέφθηκαν τον Απρίλιο τις νησίδες Μάκαρες της Δονούσας, με βασικό στόχο την τοποθέτηση δορυφορικών πομπών σε 10 ενήλικα πουλιά κατά την περίοδο της επώασης, στο πλαίσιο του LIFE MareNatura. Από τα πρώτα δεδομένα των πομπών, φαίνεται ότι τα πουλιά και αυτής της αποικίας προτιμούν τους πλούσιους ψαρότοπους της Μαύρης Θάλασσας, εναλλάσσοντας τα ταξίδια τους με μικρότερα τοπικά, όπως έχει βρεθεί και από ραδιοσημασμένα πουλιά από Δωδεκάνησα και Γυάρο.

- Τον Σεπτέμβριο η ομάδα της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ επισκέφθηκε και δυο αποικίες Αρτέμη στο Αιγαίο (Σκύρο και Πάρο) για να εκτιμήσει την αναπαραγωγική επιτυχία και να συλλέξει βιολογικά δείγματα που θα χρησιμοποιηθούν για να αναλύσουμε τη σύνθεση των ιχνοστοιχείων, των έμμονων οργανικών ρύπων και PFAS. Βιολογικά δείγματα συλλέχθηκαν επίσης από Μύχους και Αρτέμηδες σχεδόν από όλες τις αποικίες που επισκεφθήκαμε, για αντίστοιχες αναλύσεις και για τη δημιουργία μίας γενετικής βιβλιοθήκης των ειδών αυτών για την ανατολική Μεσόγειο, όταν αυτό δεν ήταν παρεμβατικό για τα πουλιά.
- Για την πιο επιτυχημένη διάδοση του Προγράμματος δημιουργήθηκε από την ομάδα Επικοινωνίας του Έργου ένα βίντεο κινουμένων σχεδίων που αναδεικνύει με χιουμοριστικό και αφηγηματικό τρόπο τους στόχους του προγράμματος. Το κοινό μπορεί να δει το εν λόγω βίντεο [εδώ](#).
- Η ομάδα έργου του Προγράμματος συμμετείχε στη διαβούλευση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης ΕΠΜ 8β: Περιοχές Natura 2000 των Περιφερειακών Ενοτήτων Νοτίου Αιγαίου – Δωδεκανήσων (μέρους) και Κυκλάδων (2η Ομάδα Περιοχών), καθώς και της της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ) 8γ: Περιοχές Natura 2000 των Περιφερειακών Ενοτήτων Νοτίου Αιγαίου – Δωδεκανήσων (μέρους) και συγκεκριμένα των Περιφερειακών Ενοτήτων Καλύμνου (Δήμοι Καλυμνίων, Πάτμου, Λέρου, Λειψών & Αγαθονησίου), Καρπάθου (Δήμοι Καρπάθου & Κάσου), Κω (Δήμοι Κω & Νισύρου), Ρόδου (Δήμοι Ρόδου, Μεγίστης, Τήλου, Σύμης & Χάλκης).

10. Πρόγραμμα «Τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός της εκπόνησης Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ), σχεδίων ΠΔ και Σχεδίων Διαχείρισης για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000»

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετέχει στην ομάδα έργου της Μελέτης 7 (Αττική – Βόρειο Αιγαίο, σε αυτή τη μελέτη η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετέχει μόνο στις ΕΠΜ της Αττικής) και της Μελέτης 8 (Νότιο Αιγαίο).

Όσον αφορά τη Μελέτη 7 (Νότιο Αιγαίο), ήδη από το 2023 ολοκληρώθηκε η διαδικασία διαβούλευσης του πρώτο τμήματός της, που αφορούσε τις Βόρειες και Δυτικές Κυκλάδες, ενώ εντός του 2024 τέθηκε σε διαβούλευση η 2^η Ομάδα Περιοχών. Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ παρέιχε πληροφορίες και απόψεις σχετικά με τη ζωνοποίηση και τις επιτρεπόμενες χρήσεις-δραστηριότητες, οι οποίες έγιναν δεκτές σε ικανοποιητικό βαθμό.

Όσον αφορά τη Μελέτη 8, εντός του 2024 προχώρησε η διαδικασία προς την τελική έγκριση, η οποία αναμένεται από μήνα σε μήνα. Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ήταν υπεύθυνη για την διαμόρφωση των προτάσεων ζωνοποίησης και επιτρεπόμενων χρήσεων – δραστηριοτήτων στις ΖΕΠ της περιοχής μελέτης και για τις οποίες, κατόπιν διαβούλευσης, υπήρξε συμφωνία σχεδόν στο σύνολο από τον ανάδοχο.

11. Πρόγραμμα «Προστατεύοντας τον Μαυροπετρίτη στην Ελλάδα» - Wildlife Alliance

Το [Πρόγραμμα «Προστατεύοντας τον Μαυροπετρίτη στην Ελλάδα»](#) που ξεκίνησε αρχές του 2024 και αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του 2026, [εντάσσεται στο πλαίσιο της «Συμμαχίας για την Άγρια Ζωή»](#), μιας μοναδικής συλλογικής πρωτοβουλίας περιβαλλοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, για την αποτελεσματική προστασία των εμβληματικών ειδών της Ελλάδας υπό τον συντονισμό και τη χρηματοδότηση του WWF Ελλάς.

Βασικός στόχος είναι η υλοποίηση δράσεων προστασίας του Μαυροπετρίτη στην Ελλάδα, όπου φιλοξενούνται τα 3/4 του παγκόσμιου αναπαραγωγικού πληθυσμού.

Σε αυτό το πλαίσιο υλοποιήθηκε από την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ η **Εθνική Απογραφή Μαυροπετρίτη**, 20 χρόνια μετά την τελευταία αντίστοιχη απογραφή. Μέσα σε λιγότερο από 30 μέρες τον Αύγουστο και τον Σεπτέμβριο του 2024, σχεδόν 30 παρατηρητές διένυσαν **περισσότερα από 3.600 ναυτικά μίλια, ερευνώντας περίπου 1.000 νησιά και νησίδες του Αιγαίου**. Συνολικά κατέγραψαν ~19.000 άτομα του είδους. Πρόκειται για μια απαιτητική αλλά ιδιαίτερως εμβληματική δράση για την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, στην οποία συμμετείχαν πέραν του

προσωπικού και των συνεργατών της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ αρκετοί εθελοντές και συνεργαζόμενοι φορείς (NCC, ΟΦΥΠΕΚΑ, Πανεπιστήμιο Κρήτης, WWF Ελλάς).

Το Πρόγραμμα τα επόμενα έτη υλοποίησης θα επικεντρωθεί στην παρακολούθηση της αναπαραγωγικής επιτυχίας του είδους σε κάποιες σημαντικές αποικίες και την επανεκτίμηση της κατάστασης του εθνικού πληθυσμού του σε λεπτομερή χωρική κλίμακα, μέσω αναλύσεων που είναι σε εξέλιξη. Παράλληλα με τις δραστηριότητες απογραφής, οι ομάδες εργασίας πεδίου συνέλεξαν δεδομένα σχετικά με τη διαθεσιμότητα γλυκού νερού, προκειμένου να σχεδιαστεί πρόγραμμα δειγματοληψιών από το σημεία αυτά το καλοκαίρι του 2025. Τα δείγματα θα αναλυθούν με τη μέθοδο του eDNA σε συνεργασία με το Τμήμα Βιολογίας του ΕΚΠΑ με σκοπό να παραχθούν χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με αυτόν τον λιγότερο μελετημένο περιοριστικό παράγοντα για τον Μαυροπετρίτη.

12. Σύμβαση με τη Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Πρεσπών για τη «Λειτουργία μονάδων Σκύλων Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων» στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE ArcProm (LIFE18 NAT/GR/000768)

Το 2024 ολοκληρώθηκε η συνεργασία της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ με τη Μονάδα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Πρεσπών για τη λειτουργία της Ομάδας Σκύλου για την ανίχνευση δηλητηριασμένων δολωμάτων (ΟΑΔΔ) της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE ArcProm όπου η Μονάδα είναι εταίρος και η Καλλιστώ είναι ο συντονιστής. Σε αυτό το πλαίσιο συνεργασίας, η Ομάδα Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με το Border Collie «Ιόλη» πραγματοποιεί περιπολίες στην περιοχή ευθύνης της Μονάδας, κυρίως στα όρια του Εθνικού Πάρκου Πρεσπών.

Μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2024 όπου και ολοκληρώθηκε η σύμβαση, η ΟΑΔΔ πραγματοποίησε 42 περιπολίες, καλύπτοντας πάνω από 80 χλμ, αξίζει, ωστόσο να σημειωθεί

ότι κατ' εκτίμηση ο σκύλος διανύει, κατά μέσο όρο, 2-3 φορές περισσότερα χιλιόμετρα από τον χειριστή του. Οι περιπολίες της ΟΑΔΔ έλαβαν χώρα πάντα στην ύπαιθρο, ενώ πραγματοποιήθηκαν δυο είδη περιπολιών: περιπολίες εξάσκησης και περιπολίες μετά από ειδοποίηση για περιστατικό δηλητηρίασης.

13. Πρόγραμμα «Working to protect the common future of Egyptian vulture and traditional livestock farming», Prespa Ohrid Nature Trust (PONT)

Το Πρόγραμμα «Working to protect the common future of Egyptian vulture and traditional livestock farming» συνέχισε το 2024 με διάφορες δράσεις με τους παραδοσιακούς κτηνοτρόφους της περιφέρειας των Ιωαννίνων. Το δίκτυο χρηστών γης ενάντια στα δηλητηριασμένα δολώματα μεγάλωσε, και έχουν διανεμηθεί διάφορα εργαλεία για την καλύτερη προστασία των κοπαδιών ενάντια στις επιθέσεις μεγάλων σαρκοφάγων όπως ηλεκτρικές περιφράξεις, φώτα εκφοβισμού και φωτοβολταϊκά, αλλά και εμβόλια, αντιπαρασιτικά φάρμακα και κουτιά πρώτων βοηθειών για τα τσοπανόσκυλα που προστατεύουν τα κοπάδια μετακινούμενων και παραδοσιακών κτηνοτρόφων.

Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε η παρακολούθηση των Ασπροπάρηδων που χρησιμοποιούν την περιοχή, ενώ λειτούργησαν οι δύο ταϊστρες της περιοχής με τη συνεργασία τοπικών κτηνοτρόφων. Η συνεργασία με τον εταίρο του προγράμματος -το Οικομουσείο Ζαγορίου- ήταν γόνιμη με τη διοργάνωση διάφορων δράσεων επιστήμης των πολιτών όπως το BioBlitz και την καταγραφή ηχοτοπίων σε παραδοσιακές διαδρομές μετακινούμενων κτηνοτρόφων, αλλά και δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ενημέρωσης της τοπικής κοινωνίας. Επίσης, στο πλαίσιο του έργου, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ διασφάλισε τη συμμετοχή ενός κτηνοτρόφου σε διεθνές συνέδριο για την κοινοτική γη που πραγματοποιήθηκε στη Γενεύη τον Δεκέμβριο.

© Kalin Botev

14. Πρόγραμμα «Safe Flyways: Ending the Illegal Killing of Birds in the Mediterranean – Phase 3»

Το Πρόγραμμα στοχεύει στη μείωση της θνησιμότητας των πουλιών από παράνομη θανάτωση με έμφαση στην καταπολέμηση της λαθροθηρίας και της παράνομης παγίδευσης.

Το 2024 στο πλαίσιο του προγράμματος πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε νησιά όπως η Ανάφη για να εκτιμηθεί η σοβαρότητα του φαινομένου της παράνομης παγίδευσης άγριων πουλιών με μεθόδους όπως οι ξόβεργες, οι «άρες» και οι «λίμνες», όπως τοπικά ονομάζονται, αλλά αποφασίστηκε ότι δεν χρειάζεται να εστιαστεί το πρόγραμμα στο συγκεκριμένο νησί γιατί το πρόβλημα δεν είναι τόσο διαδεδομένο. Αντιθέτως, μετά από άλλη μία επίσκεψη στη Σαντορίνη το φθινόπωρο του 2024 μαζί με την CABS (Committee Against Bird Slaughter) έγινε αντιληπτό ότι εκατοντάδες «λίμνες» είναι ενεργές στο νησί, πράγμα που απαιτεί άμεση παρέμβαση για την ανάσχεση του φαινομένου. Μία θετική εξέλιξη είναι η έναρξη ενός μικρού προγράμματος που έρχεται να συμπληρώσει το παρόν, το οποίο θα διερευνήσει τα κίνητρα και τα πρότυπα της συγκεκριμένης συμπεριφοράς στη Σαντορίνη.

Όπως κάθε χρόνο, δεκάδες καταγγελίες απεστάλησαν στις αρμόδιες αρχές με πληροφορίες που προήλθαν από πολίτες ή παρακολούθηση διαδικτυακών μέσων. Επίσης, στάλθηκαν επιστολές εν όψει της ετήσιας ρυθμιστικής απόφασης της θήρας με τις απόψεις της

ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ για το κυνήγι. Εκτός αυτού, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ είχε επαφή με τοπικές αρχές όπου η λαθροθηρία είναι πολύ έντονη, με στόχο την καταπολέμησή της, ενώ ήρθε σε επικοινωνία με οργανώσεις διεθνούς εμβέλειας για να συζητηθούν τρόποι συνεργασίας που θα ήταν αποτελεσματικότεροι για την πάταξη του φαινομένου.

Το 2024 ολοκληρώθηκε activity book για την εκπαίδευση παιδιών σε περιοχές με αυξημένη λαθροθηρία και πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο η πρώτη επίσκεψη της ομάδας περιβαλλοντικής εκπαίδευσης της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ στη Ζάκυνθο όπου εκατοντάδες παιδιά ενημερώθηκαν για τη σημασία των

μεταναστευτικών πουλιών. Επιπλέον, στο πλαίσιο του προγράμματος διοργανώθηκαν με επιτυχία τοπικές εκδηλώσεις («Γιορτές των Πουλιών»), με αποκορύφωμα την έκθεση φωτογραφίας στη Ζάκυνθο, στην οποία συμμετείχαν πολλοί παράγοντες του νησιού, όπως ο Αντιδήμαρχος, εκπρόσωπος της Περιφέρειας, της τοπικής Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών του ΟΦΥΠΕΚΑ, του Πανεπιστημίου και φυσικά της Διεύθυνσης Δασών Ζακύνθου.

15. Πρόγραμμα Προστασίας και Ανάδειξης Υγροτόπων Βραυρώνας & Αρτέμιδας

© Ρούλα Τρίγκου

Σκοπός: Προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη της φύσης των υγροτόπων Βραυρώνας και Αρτέμιδας στην Ανατ. Αττική

Χρηματοδότηση: Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών

Έναρξη: 2008

Εταίροι: Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών, Δήμος Μαρκόπουλου, Δήμος Αρτέμιδος - Σπάτων

<http://www.ornithologiki.gr/vravrona>

Οι δράσεις του 17^{ου} έτους υλοποίησης του Προγράμματος περιλάμβαναν την αποκατάσταση της προστατευόμενης περιοχής με απομάκρυνση απορριμμάτων και αδρανών υλικών, φυτικών υλικών (καλάμια), αλλά και τη συντήρηση και αντικατάσταση των υφιστάμενων υποδομών και περιηγητικών διαδρομών (αντικατάσταση της ξύλινης περίφραξης, των πινακίδων ενημέρωσης και απαγόρευσης και του οδηγού τυφλών στο μονοπάτι για άτομα με προβλήματα όρασης κ.λπ.), που δυστυχώς εξακολουθούν να αποτελούν σε ετήσια βάση αντικείμενο βανδαλισμού -έστω και σε μειωμένη ένταση. Πραγματοποιήθηκαν συνολικά δέκα (10) καθαρισμοί στην περιοχή του υγροτόπου, τόσο από το προσωπικό της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ σε συνεργασία με εξωτερικούς συνεργάτες όσο και εθελοντικοί, με την υποστήριξη εκπαιδευτικών και άλλων ομάδων.

Το πλήρως υπαίθριο Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην περιοχή του υγροτόπου Βραυρώνας υλοποιήθηκε και κατά τα σχολικά έτη 2023-2024 & 2024-2025, επικεντρωμένο

την περίοδο της άνοιξης και του φθινοπώρου, με τη συμμετοχή **58 σχολείων/εκπαιδευτικών ομάδων και συνολικά 2.400 μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών.**

Στις **6 Οκτωβρίου 2024**, υλοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία και ρεκόρ συμμετοχής (άνω των 1.000 ατόμων) στον υγρότοπο της Βραυρώνας η **Πανευρωπαϊκή Γιορτή Πουλίων (Eurobirdwatch)**. Η εκδήλωση υλοποιήθηκε σε συνεργασία με τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών, τον Σύλλογο Πολιτών υπέρ των ρεμάτων ΡΟΗ, την Πρωτοβουλία Πολιτών για την Προστασία του Ερασίνου, το Αρχαιολογικό Μουσείο Βραυρώνας, τον Σύλλογο Περιθαλψής Άγριας Ζωής ANIMA και τον Δήμο Μαρκόπουλου. Η εκδήλωση περιλάμβανε καθαρισμό της περιοχής του υγροτόπου από τις Σχολές Μωραΐτη, δραστηριότητες Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για τα παιδιά, έκθεση φωτογραφίας αφιερωμένη στον Σπιζαετό, παρατήρηση πουλιών με τηλεσκόπια, ενημερωτική περιήγηση στον υγρότοπο και απελευθέρωση αποθεραπευμένων πουλιών.

Στο πλαίσιο της παρακολούθησης της ορνιθοπανίδας της προστατευόμενης περιοχής του υγροτόπου Βραυρώνας, το 2024 έγιναν συνολικά **31 επισκέψεις** πεδίου και καταγράφηκαν **122 είδη** πουλιών. Highlight της χρονιάς ήταν, αδιαμφισβήτητα, η παρουσία ενήλικου **Γαλαζολαίμη** στις συστάδες με ψαθιά και καλάμια στην παράκτια ζώνη, που μάλιστα προσέλκυσε πολλούς φωτογράφους και παρατηρητές πουλιών στον υγρότοπο.

Στην περιοχή του υγροτόπου Αρτέμιδας έγιναν συνολικά **26 επισκέψεις** και καταγράφηκαν **111**

είδη πουλιών. Στα είδη με επιβεβαιωμένη αναπαραγωγή περιλαμβάνεται η Πρασινοκέφαλη Πάπια, το Νανοβουτηχτάρι, η Νεροκοτσέλα, η Νερόκοτα, η Φαλαρίδα και ο Καλαμοκανάς. Ανάμεσα στις ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις του έτους ήταν ένα δακτυλιωμένο Φοινικόπτερο και ένα Νεροχελίδονο τον Μάιο.

16. Από την Ευρώπη στην Αφρική: καταγραφή μεταναστευτικών αρπακτικών

Σκοπός: Η αναβάθμιση της γνώσης σχετικά με τη μετανάστευση των αρπακτικών και άλλων ανεμοπορούντων πουλιών στην Ελλάδα, ενδυνάμωση ικανοτήτων (capacity building) στελεχών του ΟΦΥΠΕΚΑ και ενεργών πολιτών στην παρακολούθησή και ενημέρωση του κοινού σχετικά με τη σημασία της χώρας ως μεταναστευτικού διαδρόμου ειδών κοινοτικού και εθνικού ενδιαφέροντος.

Χρηματοδότηση: «Φυσικό περιβάλλον & καινοτόμες δράσεις 2022» - Πράσινο Ταμείο.

Εταίροι: Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.)

Διάρκεια: 10/2023-04/2025

www.ornithologiki.gr/raptor_count

Οι κύριες δράσεις που υλοποιήθηκαν το στο πλαίσιο του Προγράμματος είναι συνοπτικά:

Καταγραφή των μεταναστευτικών αρπακτικών και άλλων ανεμοπορούντων πουλιών

Η καταγραφή των μεταναστευτικών αρπακτικών και άλλων ανεμοπορούντων πουλιών πραγματοποιήθηκε στα Αντικύθηρα και το ακρωτήριο Ακρίτας στη νότια Πελοπόννησο. Στα Αντικύθηρα, οι καταγραφές έγιναν όχι μόνο κατά τη φθινοπωρινή αλλά και κατά την ανοιξιάτικη μεταναστευτική περίοδο. Παρόλο που η μεταναστευτική ροή είναι σαφώς μικρότερη την άνοιξη σε σύγκριση με το φθινόπωρο, τα αποτελέσματα είναι σημαντικά, καθώς η γνώση για την ανοιξιάτικη μετανάστευση των πουλιών στην Ελλάδα είναι ελάχιστη. Στο

πλαίσιο των καταγραφών στον Ακρίτα, αποδείχθηκε ότι η περιοχή δεν αποτελεί μόνο μια νέα μεταναστευτική στενωπό για την Ελλάδα, αλλά πιθανότατα και την τρίτη σημαντικότερη μεταναστευτική στενωπό στην Ευρώπη για τον Σφηκιάρη (*Pernis apivorus*). Περισσότερα για τις καταγραφές στα Αντικύθηρα και τον Ακρίτα είναι διαθέσιμα [εδώ](#) και [εδώ](#).

Μελέτη της φαινολογίας των μεταναστευτικών ανεμοπορούντων πουλιών

Πραγματοποιήθηκε μελέτη της φαινολογίας των μεταναστευτικών ανεμοπορούντων πουλιών, συγκρίνοντας συστηματικά συλλεγμένες παρατηρήσεις (ΟΣΑ) με δεδομένα «Επιστήμης των Πολιτών». Στη μελέτη περιγράφεται η φαινολογία 18 ειδών για πρώτη φορά, ενώ παράλληλα επισημαίνεται η ανάγκη δημιουργίας νέων προγραμμάτων συστηματικής παρακολούθησης, καθώς και οι πιθανές θέσεις υλοποίησής τους. Η μελέτη είναι διαθέσιμη [εδώ](#).

Δημιουργία "Εργαλειοθήκης" παρακολούθησης

Αναπτύχθηκε ένα εγχειρίδιο μεθοδολογίας παρατήρησης, πρωτόκολλα συστηματικής καταγραφής δεδομένων και βάση δεδομένων, προκειμένου να διευκολυνθεί η συλλογή και ανάλυση πληροφοριών. Η "Εργαλειοθήκη" είναι διαθέσιμη σε οποιονδήποτε επιθυμεί να εφαρμόσει ένα πρόγραμμα συστηματικής παρακολούθησης, διασφαλίζοντας παράλληλα την ομογενοποίηση των δεδομένων μετανάστευσης σε εθνικό επίπεδο.

Εκπαίδευση στελεχών και πολιτών

Πραγματοποιήθηκε εκπαίδευση στελεχών του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) και πολιτών σε μεθόδους παρακολούθησης και καταγραφής της μετανάστευσης των αρπακτικών πουλιών. Κατά τη διάρκεια μίας εβδομάδας, τα στελέχη του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. εκπαιδεύτηκαν από την Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία στην παρακολούθηση της μετανάστευσης αρπακτικών και άλλων ανεμοπορούντων ειδών στις εγκαταστάσεις του ΟΣΑ. Η εκπαίδευση περιλάμβανε τόσο θεωρητική όσο και πρακτική κατάρτιση. Πρόκειται για την πρώτη οργανωμένη και δομημένη δράση επιμόρφωσης και εκπαίδευσης στον ΟΣΑ, ο οποίος στοχεύει να αποτελέσει κέντρο αναφοράς για την εκπαίδευση

φοιτητών, εθελοντών και νέων επαγγελματιών σε θέματα ορνιθολογίας και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

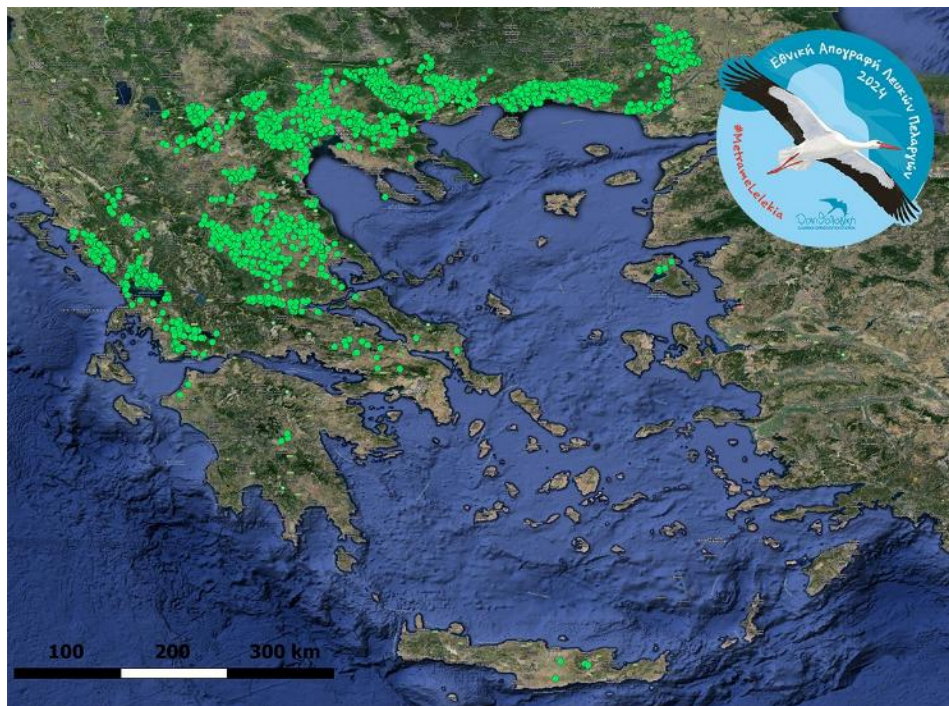

Εκστρατεία ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης

Υλοποιήθηκε εκστρατεία ευαισθητοποίησης του κοινού σχετικά με τη σημασία της Ελλάδας ως μεταναστευτικού διαδρόμου, καθώς και δράσεις για την προώθηση της συμμετοχής ενεργών πολιτών και τοπικών κοινοτήτων στην καταγραφή δεδομένων.

17. 8^η Διεθνής Απογραφή Πελαργών

Το 2024 η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε σε μία από τις μακροβιότερες παγκόσμιες δράσεις παρακολούθησης, τη Διεθνή Απογραφή ενός εμβληματικού είδους: του Λευκού Πελαργού. Η δράση αυτή υλοποιείται κάθε 10 χρόνια από τους εταίρους της BirdLife International και συντονίζεται παραδοσιακά από την NABU. Στην Ελλάδα, η δράση συντονίστηκε από την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ με τη συνεργασία των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΜΔΠΠ) του ΟΦΥΠΕΚΑ και τη συμβολή πολιτών και εθελοντών.

Τον Ιούνιο και Ιούλιο του 2024, μετά από προετοιμασία, ανάπτυξη μεθοδολογίας με σύγχρονα εργαλεία συλλογής δεδομένων και συνεννόηση των συμμετεχόντων, ομάδες της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ, προσωπικό από 13 ΜΔΠΠ του ΟΦΥΠΕΚΑ και εθελοντές κινήθηκαν στο σύνολο

της ελληνικής επικράτειας, επισκεπτόμενοι θέσεις με παλιές γνωστές φωλιές αλλά και νέους οικισμούς, μελετώντας την παρουσία και αναπαραγωγική επιτυχία του αγαπημένου Λελεκιού.

Συνολικά απογράφηκαν 2.800 ενεργές φωλιές Λευκού Πελαργού, αριθμός-ρεκόρ για τη χώρα μας! Από τις φωλιές αυτές πτερώθηκαν τουλάχιστον 7.800 νεοσσοί, οι οποίοι θα συμβάλλουν σε

λίγα χρόνια στον αναπαραγωγικό πληθυσμό του είδους, που ήδη επιδεικνύει σαφή αύξηση. Πολλά ζευγάρια Λευκών Πελαργών εντοπίζονται σε περιοχές με παραδοσιακά μεγάλη πυκνότητα, όπως οι Σέρρες και ο Έβρος με 473 και 441 ζευγάρια αντίστοιχα, όπου υπάρχουν πολλοί οικισμοί με κατάλληλες θέσεις φωλιάσματος κοντά σε καλλιεργούμενες εκτάσεις και υγροτόπους μικρού ή μεγάλου μεγέθους. Ωστόσο, πολύ ενθαρρυντική είναι η εξάπλωση του Λευκού Πελαργού και στη νότια Ελλάδα από όπου απουσίαζε τις τελευταίες δεκαετίες: πλέον το είδος αναπαράγεται στην Πελοπόννησο, στην Εύβοια, στην Κρήτη και τη Λέσβο με λίγα ζευγάρια αλλά και αυξητικές τάσεις.

Σχεδόν το σύνολο του εθνικού πληθυσμού του Λευκού Πελαργού βρέθηκε να αναπαράγεται σε οικισμούς, σε στύλους ηλεκτρικής ενέργειας (91% των φωλιών), σε εκκλησίες (7%) και άλλες κατάλληλες θέσεις. Αυτό το φαινόμενο αναδεικνύει την άρρηκτη σχέση του

Πελαργού με την ανθρώπινη δραστηριότητα, από την οποία επηρεάζεται αλλά και επηρεάζει ο ίδιος όπως φαίνεται στην παράδοση και κουλτούρα μας.

Η συμβολή των πολιτών και του δικτύου εθελοντών της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ήταν καταλυτική στην ολοκλήρωση της απογραφής πελαργών, καθώς δεκάδες πολίτες ανά την Ελλάδα μέτρησαν τα ζευγάρια στους οικισμούς τους, αλλά επίσης παρείχαν πολύτιμες πληροφορίες για τις απειλές που αντιμετωπίζουν σε τοπικό επίπεδο.

Στην απογραφή έλαβαν επίσης μέρος πολίτες από δεκάδες μέρη της Ελλάδας που μέτρησαν τα ζευγάρια και τους νεοσσοί των φτερωτών γειτόνων τους και μας έστειλαν πληροφορίες για τυχόν απειλές που αντιμετωπίζουν. Με αυτόν τον τρόπο, καλύφθηκε το σύνολο των περιοχών όπου φωλιάζουν Λευκοί Πελαργοί στη χώρα μας, που περιλαμβάνει τόσο περιοχές με μεγάλη πυκνότητα όσο και νέες περιοχές για το είδος.

Η αύξηση του εμβληματικού αυτού είδους πλάι στην ανάπτυξή μας είναι ένα αισιόδοξο νέο, με τις δράσεις προστασίας του να αγκαλιάζονται από τον άνθρωπο και τις τοπικές κοινωνίες.

Νεοσσοί πελαργών σε φωλιά στο νομό Ημαθίας. Η περιοχή Ημαθίας, Πέλλας και Κοζάνης είχε έναν αξιοσημείωτο πληθυσμό πελαργών, καθώς υπάρχουν πολλοί οικισμοί με κατάλληλες θέσεις φωλιάσματος εντός ενός μεγάλου κάμπου με καλλιέργειες, ακαλλιέργητα σημεία και ποτάμια (Αλιάκμονας, Λουδίας).

18. Σχέδια Διαχείρισης Βιοποικιλότητας για τα λατομεία του Ομίλου ΤΙΤΑΝ

Ο όμιλος ΤΙΤΑΝ, ο οποίος διαχειρίζεται και λειτουργεί λατομεία ανά την Ελλάδα, υλοποιεί περιβαλλοντικές μελέτες στους λατομικούς του χώρους, σε συνεργασία με την Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία. Έτσι, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ μέσω της πραγματογνωμοσύνης, της συλλογής και ανάλυσης δεδομένων αναπτύσσει κατευθυντήρια μέσα με δράσεις ανάσχεσης των αρνητικών επιπτώσεων και βελτίωσης των υφιστάμενων ενεργών και προς αποκατάσταση χώρων, τα οποία καλούνται Σχέδια Διαχείρισης Βιοποικιλότητας (ΣΔΒ, Biodiversity Action Plan - BAP).

Λατομείο Θίσβης. Η ομάδα πεδίου της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ έκανε πολλαπλές επισκέψεις στην περιοχή, και κατέγραψε αρκετά σημαντικά είδη, όπως το Φρυγανοσίχλονο και το Κιρκινέζι.

Το έτος 2024 η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συνεργάστηκε με τον όμιλο TITAN για την ανάπτυξη ΣΔΒ σε τέσσερις διαφορετικούς λατομικούς χώρους του TITAN: στη Θίσβη Βοιωτίας και το Δρυμό Θεσσαλονίκης, όπου αναπτύχθηκαν για πρώτη φορά ΣΔΒ, καθώς και στον Ξηρόκαμπο Λέρου και το Λατζμά Ρεθύμνου, όπου αξιολογήθηκαν και ανανεώθηκαν υπάρχοντα ΣΔΒ. Σε όλες τις περιπτώσεις, τα δεδομένα που συνέλεξε και ανέλυσε η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ αναδεικνύουν την πλούσια βιοποικιλότητα και παρουσία σημαντικών ειδών εντός και πλησίον της λατομικής δραστηριότητας. Επίσης, η συνεργασία αυτή αναδεικνύει τη σημασία της πρωτοβουλίας μετριασμού των επιπτώσεων της ανθρώπινης δραστηριότητάς, καθώς και τη θετική έκβαση της λήψης μέτρων και υλοποίησης δράσεων με σχετική ευκολία, με μεγάλο όμως αντίκτυπο.

19. Πρόγραμμα «Συμμαχία για τον Αμβρακικό» (Amvrakikos Alliance)

Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από το Blue Marine Foundation, έχει διάρκεια 3 έτη (2024, 2025, 2026) αφορά την προστασία και μελέτη του Αμβρακικού Κόλπου και συμμετέχουν, συμπεριλαμβανομένης της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ, οι παρακάτω εταίροι:

- Περιβαλλοντική Οργάνωση, iSEA
- Ερευνητικό Ινστιτούτο Tethys
- Πανεπιστήμιο Πατρών (Τμήμα Γεωλογίας και Τμήμα Αλιείας και Υδατοκαλλιεργειών)
- Περιβαλλοντική Οργάνωση ΑΡΧΕΛΩΝ

Στο πλαίσιο του προγράμματος η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ έχει στόχο την ανάπτυξη και εφαρμογή μεθοδολογίας καταγραφής αναπαραγόμενων υδρόβιων πουλιών στους καλαμιώνες του Αμβρακικού, και την ανάπτυξη προτεινόμενων μέτρων διαχείρισης των περιοχών αυτών με στόχο την προστασία των ειδών που αναπαράγονται εκεί. Εντός του 2024, διαμορφώθηκε η μεθοδολογία και υλοποιήθηκαν καταγραφές κατά την αναπαραγωγική περίοδο για πρώτη φορά τα τελευταία 20 χρόνια με εκπληκτικά αποτελέσματα. Στην περιοχή μελέτης εντοπίστηκαν τέσσερις αποικίες από τις οποίες οι δύο ήταν στον βάλτο της Ροδιάς σε εκτεταμένους καλαμιώνες, ενώ οι άλλες δύο ήταν στην περιοχή του Ψαθοτοπίου, σε Αρμυρίκια.

Η μεγαλύτερη αποικία βρέθηκε στη Ροδιά (στο βόρειο τμήμα) με 3.603 ζευγάρια συνολικά από επτά (7) είδη, ενώ η αποικία με τα περισσότερα είδη ήταν πάλι στη Ροδιά (η νοτιότερη του βάλτου) με οκτώ (8) διαφορετικά είδη πουλιών και συνολικά 1.292 ζευγάρια. Και στις τέσσερις αποικίες η **Λαγγόνα** ήταν το πιο πολυάριθμο είδος, το οποίο μαζί με τις **Χουλιανομύτες**, τους **Γελαδάρηδες** και κάποιους **Λευκοτσικνιάδες** εγκαθίσταται στις αποικίες για αναπαραγωγή ήδη από τα τέλη Μαρτίου. Αναλυτικότερα, επιβεβαιώθηκε πως τουλάχιστον **2.754 ζευγάρια Λαγγόνας αναπαράγονται στην περιοχή**. Πρόκειται για τον **μεγαλύτερο αριθμό**

αναπαραγόμενων ζευγαριών του είδους πανελλαδικά, αν και τα επίσημα στοιχεία για την περιοχή, που έχουν χρόνια να αναθεωρηθούν, αναφέρουν μόλις 2-430 ζευγάρια.

Ιδιαίτερα όσον αφορά τη **Βαλτόπαπια**, ήταν ένα από τα απειλούμενα υδρόβια είδη με αξιόλογο αναπαραγόμενο πληθυσμό στη Ροδιά και μάλιστα στα ανατολικότερα τμήματα του βάλτου και κατά μήκος των πλημμυρικών πεδίων του Λούρου, εκτάσεις οι οποίες δέχονται σημαντικές ποσότητες γλυκών νερών. Το Γκισάρι διατηρεί αναπαραγόμενους πληθυσμούς τόσο στα γλυκά νερά του βάλτου όσο και σε εκτάσεις με πιο

υφάλμυρα νερά στα δυτικά και τα νότια. Επίσης, 445 ζευγάρια από **Φαλαρίδες** βρέθηκαν να αναπαράγονται στις εν λόγω περιοχές. Παράλληλα, επιβεβαιώθηκε η παρουσία αναπαραγωγής **Νεροχελιδονων** (31 ζευγάρια), **Καλαμοκανάδων**, **Ποταμογλάρωνων**, **Νανογλάρωνων** και **Γελογλάρωνων**.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος συστάθηκε η λεγόμενη «Συμμαχία για τον Αμβρακικό» πληροφορίες για την οποία υπάρχουν στον ακόλουθο σύνδεσμο: [Amvrakikos Alliance - Joint effort to protect Amvrakikos Gulf](#)

20. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «Grassroots Responses to Green Transitions: the Environmental and Labour Struggles Remaking Democracy in Europe's Southern and Eastern Peripheries (GrassTransitions)»

Στις αρχές του 2024 η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ δέχτηκε πρόταση από το Πάντειο Πανεπιστήμιο (Αν. Καθηγητής Βασίλης Αυδίκος) να συμμετάσχει στο σχήμα που θα υποβάλλει πρόταση έργου στο Volkswagen Foundation, με θέμα τις αποκρίσεις των κινημάτων σε εφαρμογές της Πράσινης Συμφωνίας (Green Deal) που δημιουργούν κοινωνικές και περιβαλλοντικές ανισότητες στις Περιφέρειες της Νότιας και Ανατολικής Ευρώπης. Η πρόταση τελικά εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο και αναμένεται η έναρξη του έργου από 1/3/2025. Η συμμετοχή της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ θα είναι κυρίως περιφερειακή και στα πρώτα 2-3 έτη υλοποίησης και θα επικεντρώνεται στην ανάλυση πολιτικής σχετικά με την εφαρμογή της Πράσινης Συμφωνίας στην Ευρώπη, με εύλογη έμφαση στις στρεβλώσεις που παρατηρούνται στην Ελλάδα.

21. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «Influencing the Future of Agriculture»

Πρόκειται για ένα μικρής κλίμακας πρόγραμμα διάρκειας 10 μηνών, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το BirdLife Europe. Ο βασικός του στόχος ήταν η ενίσχυση της ενασχόλησης της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ με ζητήματα αγροτικού περιβάλλοντος, καθώς και η υποστήριξη της ανάπτυξης θέσεων που θα ενσωματωθούν στη στρατηγική του σωματείου. Στο πλαίσιο του έργου, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε σε ημερίδα στις Βρυξέλλες για τον καθορισμό

προτεραιοτήτων (Νοέμβριος 2024), ενώ πραγματοποίησε συναντήσεις με Έλληνες Ευρωβουλευτές (Ι. Μανιάτης και Α. Αρναούτογλου) προκειμένου να τους ενημερώσει για τις κοινές θέσεις της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ και της BirdLife Europe σχετικά με τη μετάβαση προς μια βιώσιμη γεωργία που σέβεται τη βιοποικιλότητα

VI. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση

Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε επίπεδο Διατήρησης

Συνολικά, στις δράσεις για την προστασία ειδών και περιοχών συμμετείχαν 3,223 παιδιά και 297 εκπαιδευτικοί εκ των οποίων οι 2,202 μαθητές και οι 198 εκπαιδευτικοί συμμετείχαν στο Πρόγραμμα ΠΕ της Βραυρώνας ενώ οι 1021 μαθητές/τριες και οι 99 εκπαιδευτικοί από 21 σχολεία, σε δράσεις για την προστασία απειλούμενων ειδών.

Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στον υγρότοπο Βραυρώνας

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Βραυρώνα: γνωρίζοντας έναν παράκτιο υγρότοπο» ολοκλήρωσε το 2024 δεκαπέντε χρόνια υλοποίησης.

Από το 2024, η περίοδος επισκεψιμότητας στο Πρόγραμμα ΠΕ έχει οριστεί σε 5 ημερολογιακούς

μήνες ανά έτος: δύο μήνες το φθινόπωρο (Οκτώβριος - Νοέμβριος) και 3 μήνες την άνοιξη (Μάρτιος - Απρίλιος - Μάιος) για τη βέλτιστη οργάνωση του Προγράμματός σε επίπεδο προγραμματισμού (επικοινωνία με σχολεία, προγραμματισμός επισκέψεων) και υλοποίησης (απασχόληση εμψυχωτών, οργάνωση επισκέψεων). Κατά την αναφερόμενη περίοδο στο Πρόγραμμα ΠΕ συμμετείχαν

58 εκπαιδευτικές ομάδες και συνολικά 2.202 μαθητές/τριες και 198 εκπαιδευτικοί.

Όπως κάθε χρόνο, μέρος των σχολείων που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα αξιοποιούν την

εμπειρία τους από τις υπαίθριες δραστηριότητες στον υγρότοπο σε συμπληρωματικές εκπαιδευτικές δράσεις, όπως για παράδειγμα το ψηφιακό εκπαιδευτικό παιχνίδι προς χρήση από σχολεία και εκπαιδευτικές ομάδες που σχεδίασε η ομάδα greCOtrails του 1ου ΓΕΛ Σπατών μετά από τη συμμετοχή τους στο Πρόγραμμα ΠΕ στη Βραυρώνα: <https://grecotrails.edu.gr>.

Δράσεις για τον Αργυροπελεκάνο στο πλαίσιο του Προγράμματος Pelican Way of LIFE

Οι εκπαιδευτικές δράσεις για τη διατήρηση του Αργυροπελεκάνου συνεχίστηκαν κατά το έτος 2024 με την επίσκεψη της εκπαιδευτικής ομάδας της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ τον Φεβρουάριο σε 3 σχολεία που εντάχθηκαν στην ομάδα δράσης για την προστασία του και συγκεκριμένα το 1ο Δημοτικό Σχολείο Μεσολογγίου, την περιβαλλοντική ομάδα του 1ου Γυμνασίου Μεσολογγίου και το Καλλιτεχνικό Γυμνάσιο Μεσολογγίου με τη συμμετοχή 218 παιδιών συνολικά και 20 εκπαιδευτικών. Κατά το έτος 2024 δόθηκε έμφαση στον σχεδιασμό vlogs στο πλαίσιο δημιουργίας μίας “Vlogging Academy”, μίας δηλαδή ακαδημίας vlog, όπου τα παιδιά κλήθηκαν να αναδείξουν περιβαλλοντικά θέματα της περιοχής τους. Συγκεκριμένα, πρωταγωνιστής ήταν ο Αργυροπελεκάνος όπου μέσα από πρόγραμμα διάρκειας τριών μηνών υπό τον συντονισμό του Τμήματος ΠΕ, την καθοδήγηση από τους εκπαιδευτικούς και με την υποστήριξη του «Messolonghi by locals», τα παιδιά του Καλλιτεχνικού και του 1ου Γυμνασίου Μεσολογγίου δημιούργησαν 8 ενημερωτικά βίντεο με θέμα την προστασία των αρχαίων κατοίκων των υγροτόπων, διαθέσιμα στο κανάλι της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ στο YouTube.

Δράσεις για την προστασία του Όρνιου στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE IP 4 NATURA

Για την προώθηση της ανάδειξης της σημασίας προστασίας των γυπών και ειδικότερα του Όρνιου, σχεδιάστηκε από το Τμήμα ΠΕ μία σειρά από επιμέρους εκπαιδευτικές δράσεις που περιλαμβάνει επισκέψεις σε σχολεία, δράσεις στο πεδίο, παιδικά εργαστήρια και δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού. Το 2024, δόθηκε έμφαση στις περιοχές παρουσίας του είδους στην Αιτωλοακαρνανία. Τον Μάρτιο του 2024, διοργανώθηκε σεμινάριο για εκπαιδευτικούς που αφορούσε σε ενημερωτική παρουσίαση για τους γύπες στο Μεσολόγγι και μετακίνηση στα Στενά της Κλεισούρας για επιτόπια παρατήρηση της αποικίας των Όρνιων στο φαράγγι της Κλεισούρας με τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν.

Αν και ο αριθμός συμμετεχόντων ήταν μικρός, 13 εκπαιδευτικοί, αρκετοί από αυτούς είτε συμμετείχαν σε παράλληλες δράσεις της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ είτε τα σχολεία τους έλαβαν μέρος στις εκπαιδευτικές δράσεις για το είδος, ενώ οι εντυπώσεις τους από τη δια ζώσης παρατήρηση του απειλούμενου είδους ήταν εξαιρετικά θετικές. Κατά το έτος 2024, τον μήνα Μάιο, υλοποιήθηκαν εκπαιδευτικές δράσεις σε 6 σχολεία σε (ευρύτερες) περιοχές παρουσίας του Όρνιου στην Αιτωλοακαρνανία (Περδικάκι, Εμπεσός, Πάλαιρος, Βρουβιανά, Μοναστηράκι, Κανδήλα) με τη συμμετοχή 152 παιδιών και 13 εκπαιδευτικών.

Δράσεις για την προστασία της Νανόχηννας στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE LWfG Climate

Το 2024 ολοκληρώθηκε ο σχεδιασμός και η παραγωγή της ειδικής εκπαιδευτικής έκδοσης «[Οδηγός Δράσης για Νέους Νανοχημολόγους](#)» που απευθύνεται σε μαθητές/τριες Δημοτικού. Η έκδοση τυπώθηκε σε 2,000 αντίτυπα και έχει ξεκινήσει η διανομή της στους/στις μαθητές/τριες

που συμμετέχουν στις δράσεις και σχετικούς φορείς (ΜΔ, ΚΕΠΕΑ, Βιβλιοθήκες, Διευθύνσεις Εκπαίδευσης). Το 2024 τέθηκε σε εφαρμογή ο σχεδιασμός του Τμήματος ΠΕ για τις εκπαιδευτικές δράσεις για τη διάδοση της σημασίας του απειλούμενου είδους της Νανόχηνας που αφορά σε επισκέψεις πεδίου, σεμινάρια εκπαιδευτικών, δράσεις σε σχολεία καθώς και δημιουργικά παιδικά εργαστήρια αφήγησης του παραμυθιού «Μία χήνα τόσα δα, μια Νανόχηνα» που είχε παραχθεί στο πλαίσιο του προηγούμενου Προγράμματος LIFE για το είδος. Οι εκπαιδευτικές δράσεις αφορούν τις περιοχές του προγράμματος (Λίμνη Κερκίνη - Σέρρες, Λίμνες Ισμαρίδα/Βιστωνίδα - Κομοτηνή, Δέλτα Έβρου - Αλεξανδρούπολη). Τον Δεκέμβριο του 2024, πραγματοποιήθηκε η πρώτη “στάση” της εκπαιδευτικής ομάδας με την υποστήριξη της Eli Navarrete, στον Νομό Σερρών. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στο Δημοτικό Σχολείο και το Νηπιαγωγείο της Κερκίνης, στο Δημοτικό Σχολείο Χρυσού, στο 10ο Δημοτικό Σχολείο Σερρών και στο 24ο Δημοτικό Σχολείο Σερρών. Με τους/τις μαθητές/τριες του 2ου ΕΠΑΛ Σερρών πραγματοποιήθηκε εκπαιδευτική επίσκεψη στη Λίμνη Κερκίνη, όπου η ομάδα είχε την ευκαιρία να εντοπίσει με κιάλια και τηλεσκόπια τις Νανόχηνες παρέα με Ασπρομέτωπες Χήνες και άλλα υδρόβια πουλιά. Η επίσκεψη στο πεδίο έγινε με την υποστήριξη της ΜΔ της Λίμνης Κερκίνης. Τέλος, στο πλαίσιο συνεργασίας με τις τοπικές δημοτικές βιβλιοθήκες στο συγκεκριμένο πρόγραμμα, πραγματοποιήθηκε εργαστήριο αφήγησης παραμυθιού στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Σερρών με τη συμμετοχή 15 παιδιών. Στις σχολικές δράσεις συμμετείχαν συνολικά 256 μαθητές/τριες και 27 εκπαιδευτικοί από 6 σχολεία.

Δράσεις για την αντιμετώπιση της παράνομης ανοιξιάτικης λαθροθηρίας στο Ιόνιο στο πλαίσιο του Προγράμματος ΙΚΒ ΙΙΙ

Το έτος 2024, οργανώθηκε από το Τμήμα ΠΕ ο προγραμματισμός των δράσεων του ΙΚΒ ΙΙΙ που αφορά στον σχεδιασμό και την παραγωγή ειδικής εκπαιδευτικής έκδοσης για τα μεταναστευτικά πουλιά με έμφαση στο είδος σύμβολο του Προγράμματος, το Τρυγόνι, και στην υλοποίηση εκπαιδευτικών επισκέψεων σε σχολεία της Ζακύνθου.

Κατά το 2024 ολοκληρώθηκε η σύνταξη της ειδικής έκδοσης από εξωτερικό συνεργάτη υπό την καθοδήγηση του Τμήματος ΠΕ ενώ την άνοιξη του 2024 έλαβαν μέρος οι πρώτες επισκέψεις στο νησί με τη συμμετοχή 395 παιδιών και 26 εκπαιδευτικών από 6 σχολεία. Κατά το έτος 2024 δόθηκε έμφαση στις περιοχές του νησιού όπου το πρόβλημα της ανοιξιάτικης λαθροθηρίας είναι πιο έντονο και συγκεκριμένα στο 1ο Δημοτικό Σχολείο Ρίζας και 2ο Δημοτικό Ρίζας, Δημοτικό

εφαρμογής, χαρακτηριστικές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα σε μία υπαίθρια τάξη) καθώς και στον συντονισμό εργαστηρίου για την ενεργό εμπλοκή των νέων σε δράσεις εθελοντισμού για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Ολοκληρώθηκε επίσης η μετάφραση, επιστημονική επιμέλεια και προσαρμογή στα ελληνικά δεδομένα καθώς και η συνολική επιμέλεια του πολυσέλιδου Οδηγού [“Ας φτιάξουμε έναν κήπο άγριας ζωής”](#) που περιλαμβάνει 5 κεφάλαια για τον σχεδιασμό και τη δημιουργία Κήπων Άγριας Ζωής στις σχολικές αυλές. Επίσης, ολοκληρώθηκε η μετάφραση, επιμέλεια και προσαρμογή του μαθήματος ασύγχρονης εκπαίδευσης που σχεδίασε η SPEA, [«Η επιστήμη στο σχολικό προαύλιο»](#), για τη διδασκαλία θεμάτων STEAM (Επιστήμη, Τεχνολογία, Μηχανική, Τέχνες και Μαθηματικά) για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε θέματα αστικής βιοποικιλότητας, Κήπων Άγριας Ζωής και Υπαίθριας Τάξης στο πλαίσιο του σχολικού προγράμματος σπουδών. Τον Σεπτέμβριο του 2024 πραγματοποιήθηκε η τελευταία συνάντηση της ομάδας του Erasmus+ στο Βουκουρέστι με εκπροσώπους από όλους τους φορείς (Ελλάδα, Πορτογαλία, Ρουμανία, Μάλτα) και τα σχολεία (Ρουμανία, Πορτογαλία) που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα.

Για τις ανάγκες του Προγράμματος συντάχθηκαν επίσης από το Τμήμα ΠΕ της BirdLIFE Malta 10 περιγραφές εργαστηρίων με ποικίλη θεματολογία (φωτογραφία φύσης, φύση και τέχνη κ.λπ.) και με σκοπό την ενεργό εμπλοκή και δέσμευση νέων σε δράσεις προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος (διαθέσιμο στα αγγλικά, σε έγγραφο word). Τον Οκτώβριο του 2024 ολοκληρώθηκε η δράση διάχυσης του Προγράμματος με τη συμμετοχή 2 σχολικών ομάδων στο πλαίσιο ενός διήμερου εκπαιδευτικού προγράμματος με θέμα τη δημιουργία Vlogs για την Αστική Βιοποικιλότητα. Η διήμερη δράση πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το ΚΕΠΕΑ Μητροπολιτικού Πάρκου «Α. Τρίτσης» στο Πάρκο «Α. Τρίτσης» με τη συμμετοχή συνολικά 41 μαθητών/τριών και 8 εκπαιδευτικών από το Γυμνάσιο Νέας Χαλκηδόνας και το 3ο Γυμνάσιο Ιλίου. Τον Νοέμβριο του 2024 κατατέθηκε η τελική αναφορά του Προγράμματος οπότε και ολοκληρώθηκε το συγκεκριμένο Πρόγραμμα με πολλά οφέλη για τους τομείς δράσης του Τμήματος ΠΕ και συγκεκριμένα σε θέματα αστικής βιοποικιλότητας και υπαίθριας μάθησης.

Πρόγραμμα Erasmus+ Birds Flying High (KA210)

Πρόκειται για ένα πρόγραμμα μικρής κλίμακας, με τη συμμετοχή φορέων από Ελλάδα (ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ) και Κύπρο (Αλμυράς - Πολιτιστικό και Περιβαλλοντικό Εργαστήρι BirdLife Cyprus) και διάρκειας 16 μηνών, το οποίο ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2023 και ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του 2024.

Στο πρόγραμμα συμμετείχαν 5 σχολεία, 10 εκπαιδευτικοί και 121 παιδιά (17^ο Δημοτικό Σχολείο Αχαρνών, 7^ο Δημόσιο Σχολείο Αχαρνών, 1^ο Δημοτικό Σχολείο Ν. Ιωνίας, 120^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών, 1^ο Δημοτικό Σχολείο Ραφήνας). Σκοπός ήταν οι εκπαιδευτικοί να προσαρμόσουν

μαθήματα του προγράμματος σπουδών ώστε να εντάξουν σε αυτό τη μελέτη των άγριων πουλιών.

Το 2024 ολοκληρώθηκαν οι εκπαιδευτικές δράσεις των σχολείων που συμμετείχαν στο πρόγραμμα. Οι δράσεις των σχολείων για το έτος αυτό προσανατολίστηκαν σε κατασκευή φωλιών και ταΐστρων για τα πουλιά, εικαστικές συνθέσεις, σύνθεση τραγουδιών, παραγωγή θεατρικών δρώμενων, όλα εμπνευσμένα από τα πουλιά. Τους μήνες Φεβρουάριο και Μάρτιο, η εκπαιδευτική ομάδα της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ επισκέφθηκε τα σχολεία για την υποστήριξη της κατασκευής και παρακολούθησης φωλιών για πουλιά ενώ οργανώθηκαν και επισκέψεις στο πεδίο και συγκεκριμένα στο Πάρκο «Α. Τρίτσης» και στον υγρότοπο της Βραυρώνας. Ολοκληρώθηκε επίσης η δημιουργία τριών βίντεο από τη BirdLife Cyprus με τη συμβολή της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ, με [DIY παρεμβάσεις](#) στον αστικό ιστό σε θέματα παρεμβάσεων για την προστασία των πουλιών, όλα διαθέσιμα στο [κανάλι της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ στο YouTube](#).

Τον Ιούνιο πραγματοποιήθηκε η δράση διάχυσης του Προγράμματος που αφορούσε σε κεντρική εκδήλωση στο υπαίθριο αμφιθέατρο του Πάρκου «Α. Τρίτσης» με τη συνεργασία του Φορέα Διαχείρισης του Πάρκου. Η εκδήλωση είχε στόχο την προβολή του μαθητικού έργου στο πλαίσιο ένταξης της μελέτης των άγριων πουλιών στο ΑΠΣ και περιλάμβανε παρουσιάσεις, σύνθεση τραγουδιών, κουκλοθέατρο, εικαστικές συνθέσεις, και άλλα πρωτότυπα δρώμενα. Στη δράση παραβρέθηκαν περισσότερα από 80 παιδιά και 120 ενήλικες από τα συνεργαζόμενα σχολεία αλλά και συνεργάτες της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ. Τον Ιούνιο επίσης, πραγματοποιήθηκε η τελευταία συνάντηση εταίρων του Προγράμματος στην Κύπρο (26/6).

Τον Ιούλιο του 2024 συντάχθηκε η τελική αναφορά του Προγράμματος ενώ αξίζει να αναφερθεί ότι το Πρόγραμμα έλαβε πολύ καλή βαθμολογία στην αξιολόγηση παραδοτέων (90%) και προτάθηκε ως Καλή Πρακτική στα ΚΑ210.

Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση στο Πάρκο Α. Τρίτσης

Κατά το έτος 2024, οργανώθηκε σε συνεργασία με το ΚΕΠΕΑ Μητροπολιτικού Πάρκου «Α. Τρίτσης» Σεμινάριο Εκπαιδευτικών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης με σκοπό την ενίσχυση του εκπαιδευτικού έργου του ΚΕΠΕΑ σε σχέση με την παρουσία άγριων πουλιών στο Πάρκο αλλά και την αξία του Πάρκου για την ορνιθοπανίδα στον αστικό ιστό. Το σεμινάριο στόχευε στην ενίσχυση των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών στην παρατήρηση των άγριων πουλιών καθώς και στην εφαρμογή υπαίθριων δραστηριοτήτων με θέμα την αστική βιοποικιλότητα. Στο σεμινάριο συμμετείχαν συνολικά 23 εκπαιδευτικοί.

Το 2024 δρομολογήθηκαν επίσης τεχνικά αλλά και διοικητικά θέματα που αφορούν την ολοκλήρωση του εκπαιδευτικού προγράμματος της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ στο Πάρκο «Α. Τρίτσης» και την εκεί παρουσία και λειτουργία του Σωματείου. Συντάχθηκε, μετά από καταγραφή του εξοπλισμού της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ στους χώρους του Πάρκου, χρησιδάνειο με βάση το οποίο μέρος του εξοπλισμού της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ παραχωρείται στο ΚΕΠΕΑ (ξύλινες καρέκλες, επιφάνειες ενημέρωσης, σύστημα αποθήκευσης υλικού κ.λπ.) με σκοπό την υλικοτεχνική υποστήριξη του ΚΕΠΕΑ για την ενίσχυση του εκπαιδευτικού χαρακτήρα του Πάρκου «Α. Τρίτσης». Εκκρεμεί η υπογραφή του χρησιδανείου από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπ. Παιδείας. Ο υπόλοιπος εξοπλισμός μεταφέρθηκε και αξιοποιήθηκε από το Σωματείο για ίδια χρήση. Επίσης, συντάχθηκε ενημερωτική επιστολή προς τον ΦΔ του Πάρκου με εκτενή αναφορά στον ρόλο και την ιστορία της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ στο Πάρκο «Α. Τρίτσης» και τη διάθεση του Σωματείου για την υποστήριξη του έργου του ΦΔ σε θέματα προστασίας της ορνιθοπανίδας του Πάρκου.

Το 2024, υλοποιήθηκε για 30^η φορά η κεντρική εκδήλωση της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ «Χελιδονίσματα» στο Πάρκο «Α. Τρίτσης» τον Μάρτιο του 2024 (10/3/2025), γιορτάζοντας την ανοιξιάτικη μετανάστευση και τον ερχομό των χελιδονιών. Η προσέλευση του κόσμου ήταν ιδιαίτερα ικανοποιητική δεδομένου ότι αρχικά ο καιρός δεν εμφανιζόταν αίθριος ενώ υπήρχαν παράλληλες εκδηλώσεις στην πόλη λόγω εορτασμού του καρναβαλιού. Συνολικά, συμμετείχαν περίπου 1.200 άτομα ενώ κατασκευάστηκαν περίπου 350 φωλιές για Λευκοχελιδόνα. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη του ΦΔ του Μητροπολιτικού Πάρκου «Α. Τρίτσης», τη συμμετοχή του ΚΕΠΕΑ στο Πάρκο και με την πάντα πολύτιμη αρωγή των Φίλων του Πάρκου.

Δράσεις διεύρυνσης και προβολής του εκπαιδευτικού έργου της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ

Συνολικά, συμμετείχαν 125 μαθητές/τριές ειδικής αγωγής και 35 εκπαιδευτικοί από 6 σχολεία / κέντρα ειδικής αγωγής στο πλαίσιο εφαρμογής δράσεων συμπερίληψης στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση.

Πρόγραμμα Erasmus+ A Super Power to Defend Nature (KA220)

Το πρόγραμμα ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2022 και θα ολοκληρωθεί τον Φεβρουάριο του 2025. Στόχος είναι η ένταξη παιδιών με νευροαναπτυξιακές διαταραχές σε προγράμματα για τη φύση. Συντονιστής του Προγράμματος είναι η BirdLife Malta και εταίροι οι SEO – BirdLife Ισπανίας, LIPU - BirdLife Ιταλίας και οι οργανώσεις CRPD, AIPD Pisa Onlus και το Ίδρυμα “η Θεοτόκος”.

Το 2024 υλοποιήθηκε το μεγαλύτερο μέρος του Προγράμματος ASDN και συγκεκριμένα η ολοκλήρωση 2 (από τους 3 συνολικά) οδηγών, 1 βίντεο καθώς και σχετικές πιλοτικές δράσεις. Συγκεκριμένα, τον Απρίλιο πραγματοποιήθηκαν πιλοτικές επισκέψεις σε τάξεις αλλά και στο πεδίο με τη συμμετοχή 80 μαθητών/τριών από 4 σχολεία - κέντρα ειδικής αγωγής, ενώ τον Μάιο το Τμήμα ΠΕ της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ συμμετείχε στη συνάντηση εταιρών στο Santander στην Ισπανία. Το 2024, ολοκληρώθηκε από το Τμήμα ΠΕ η επιμέλεια και προσαρμογή στα ελληνικά του [Οδηγού για εμψυχωτές Υπαίθριων Δραστηριοτήτων](#) που σχεδιάστηκε από το Ίδρυμα «Η Θεοτόκος» με στόχο την ανάπτυξη δεξιοτήτων των επαγγελματιών υπαίθριας εκπαίδευσης για την ισότιμη ένταξη νευροδιαφορετικών παιδιών σε εκπαιδευτικά προγράμματα υπαίθρου καθώς και η μετάφραση, προσαρμογή και επιμέλεια από το Τμήμα ΠΕ του [Οδηγού για Οικογένειες](#), που σχεδιάστηκε από τη LIPU/BirdLife Ιταλίας, με στόχο την ενίσχυση των οικογενειών με νευροδιαφορετικά παιδιά να πραγματοποιούν εξορμήσεις στη φύση, με ασφάλεια και άνεση. Ολοκληρώθηκε επίσης, η παραγωγή από τα Τμήματα ΠΕ και Επικοινωνίας, του δεκάλεπτου βίντεο «[Μαζί στη Φύση](#)» ενσωματώνοντας πλάνα με δράσεις από όλες τις χώρες του Προγράμματος, με στόχο την ενασχόληση ατόμων με νευροδιαφορετικότητα με θέματα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και την ενεργοποίηση της εκπαιδευτικής κοινότητας προς αυτήν την κατεύθυνση. Το βίντεο είναι διαθέσιμο σε 4 γλώσσες (Ελληνικά, Ισπανικά, Ιταλικά, Αγγλικά) και σε μεταγλωττισμένη εκδοχή για όλες τις γλώσσες.

Το φθινόπωρο του 2024, ξεκίνησε η μετάφραση, προσαρμογή και επιμέλεια του Οδηγού για Εκπαιδευτικούς Ειδικής Αγωγής σε δραστηριότητες για τη φύση που αναμένεται να ολοκληρωθεί το πρώτο δίμηνο του 2025.

Τέλος, τους μήνες Οκτώβριο, Νοέμβριο και Δεκέμβριο ολοκληρώθηκαν οι δράσεις διάχυσης του Προγράμματος. Η εκπαιδευτική ομάδα της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ συμμετείχε στην προβολή του Οδηγού για εμψυχωτές υπαίθριας εκπαίδευσης που οργανώθηκε τον Οκτώβριο (22/10) από το Ίδρυμα «Η Θεοτόκος» όπου ο Οδηγός έλαβε εξαιρετικής υποδοχής από λοιπές περιβαλλοντικές οργανώσεις, εκπροσώπους των Μονάδων Διαχείρισης του ΟΦΥΠΕΚΑ καθώς και από Διευθύνσεις Εκπαίδευσης και ΚΕΠΕΑ της Αττικής.

Τον Νοέμβριο (10/11) του 2024, το Τμήμα ΠΕ, με την υποστήριξη του Τμήματος Επικοινωνίας, διοργάνωσε για πρώτη φορά εξόρμηση στον υγρότοπο της Βραυρώνας για οικογένειες με νευροδιαφορετικά παιδιά με τη συμμετοχή 32 ενηλίκων και 12 παιδιών αλλά και εκπροσώπων περιβαλλοντικών οργανώσεων, φορέων, ΚΕΠΕΑ και Μονάδων Διαχείρισης ενώ περιλάμβανε κατάλληλα προσαρμοσμένες για νευροδιαφορετικό κοινό δραστηριότητες υπαίθρου. Για την εκδήλωση συντάχθηκαν φόρμες αξιολόγησης όπου καταγράφηκαν θερμά σχόλια από 5 συμμετέχοντες (οικογένειες). Τον Δεκέμβριο του 2024, οργανώθηκε από το Τμήμα ΠΕ με την υποστήριξη του ΚΕΠΕΑ Πάρκου Α. Τρίτση και του Ιδρύματος «Η Θεοτόκος», εργαστήριο εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής με τη συμμετοχή 31 εκπαιδευτικών στο Πάρκο «Α. Τρίτσης». Το

εργαστήριο αφορούσε κυρίως εργασία σε ομάδες με εφαρμογή δραστηριοτήτων τάξης για τη φύση για νευροδιαφορετικά παιδιά. Επίσης συντάχθηκαν φόρμες αξιολόγησης όπου 13 συμμετέχοντες κατέγραψαν θετικά σχόλια για το θέμα και την υλοποίηση του εργαστηρίου. Αξίζει να αναφερθεί ότι το Πρόγραμμα προκρίθηκε ως καινοτόμο πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για παρουσίαση στο πλαίσιο του virtual event Nature for Life των Ηνωμένων Εθνών (UNDP | UNEP).

Τέλος, η ενίσχυση μέσα από το πρόγραμμα, των δεξιοτήτων της εκπαιδευτικής ομάδας της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ σε θέματα προσέγγισης μαθητών/τριών ειδικής αγωγής έδωσε τη δυνατότητα υλοποίησης ποιοτικών εκπαιδευτικών δράσεων με πλέον 95 νευροδιαφορετικούς μαθητές/τριές και 18 εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Προγράμματος αλλά και των υπόλοιπων προγραμμάτων της ΠΕ (Βραυρώνα, Νανόχηνα).

www.ornithologiki.gr

BirdlifeGreece

Ornithologiki

eoehos